

90-5  
L171

Kristus legendas

# Kristus LEGENDAS

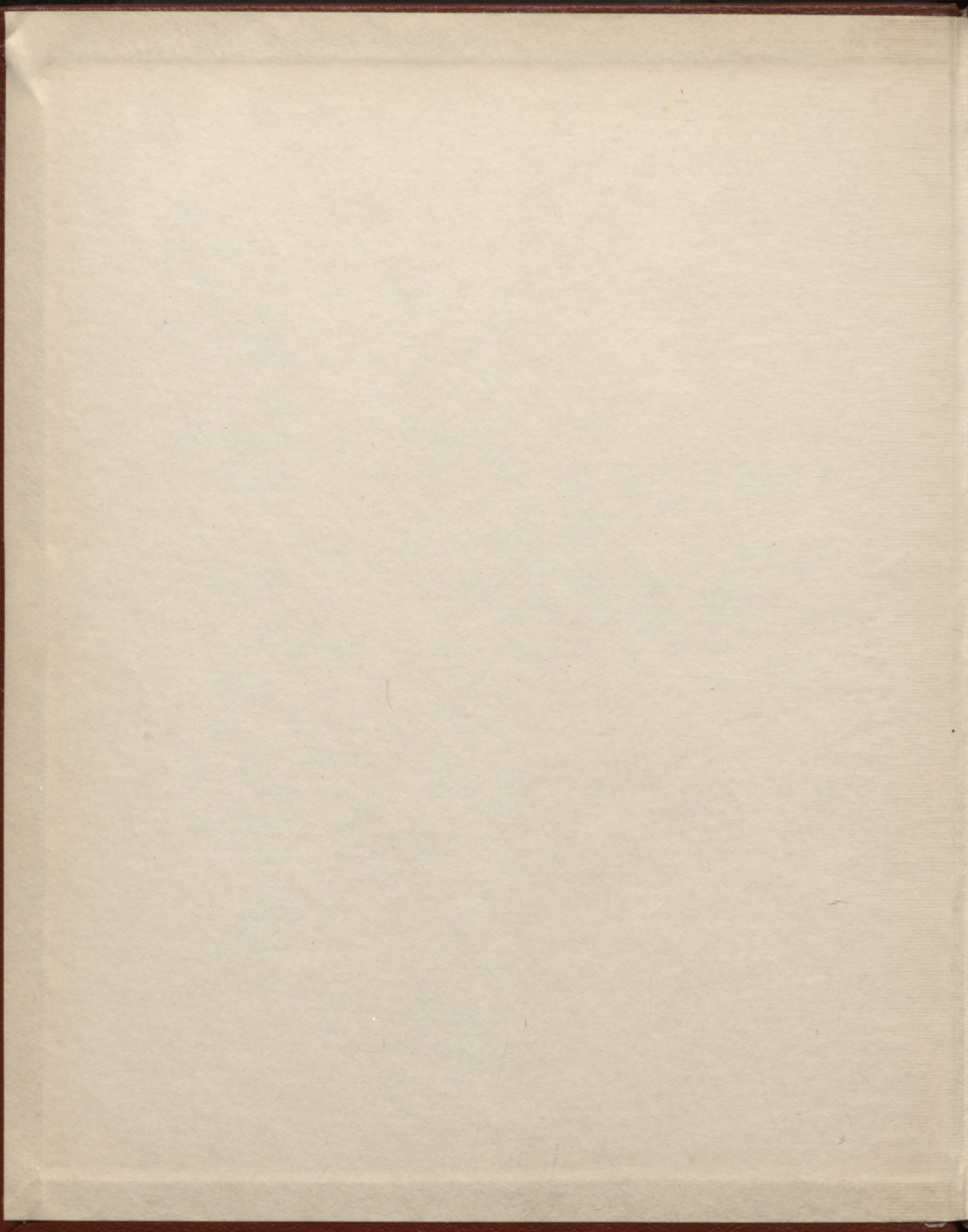
Zelma Lāgerlēva



Daugava

AD





L12

11

*Zelma Lāgerlēva*



KRISTUS LEĢENDAS

L-4



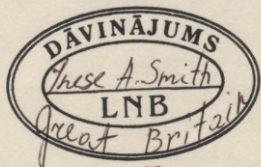
L 90-5  
171

37538

L  
8A

Zelma Lāgerlēva

KRISTUS  
LEGENDAS



DAUGAVA

MCMLIII

Latvijas Nacionālā  
BIBLIOTĒKA  
05 000 42506

Selma Lagerlöf  
KRISTUS LEGENDER

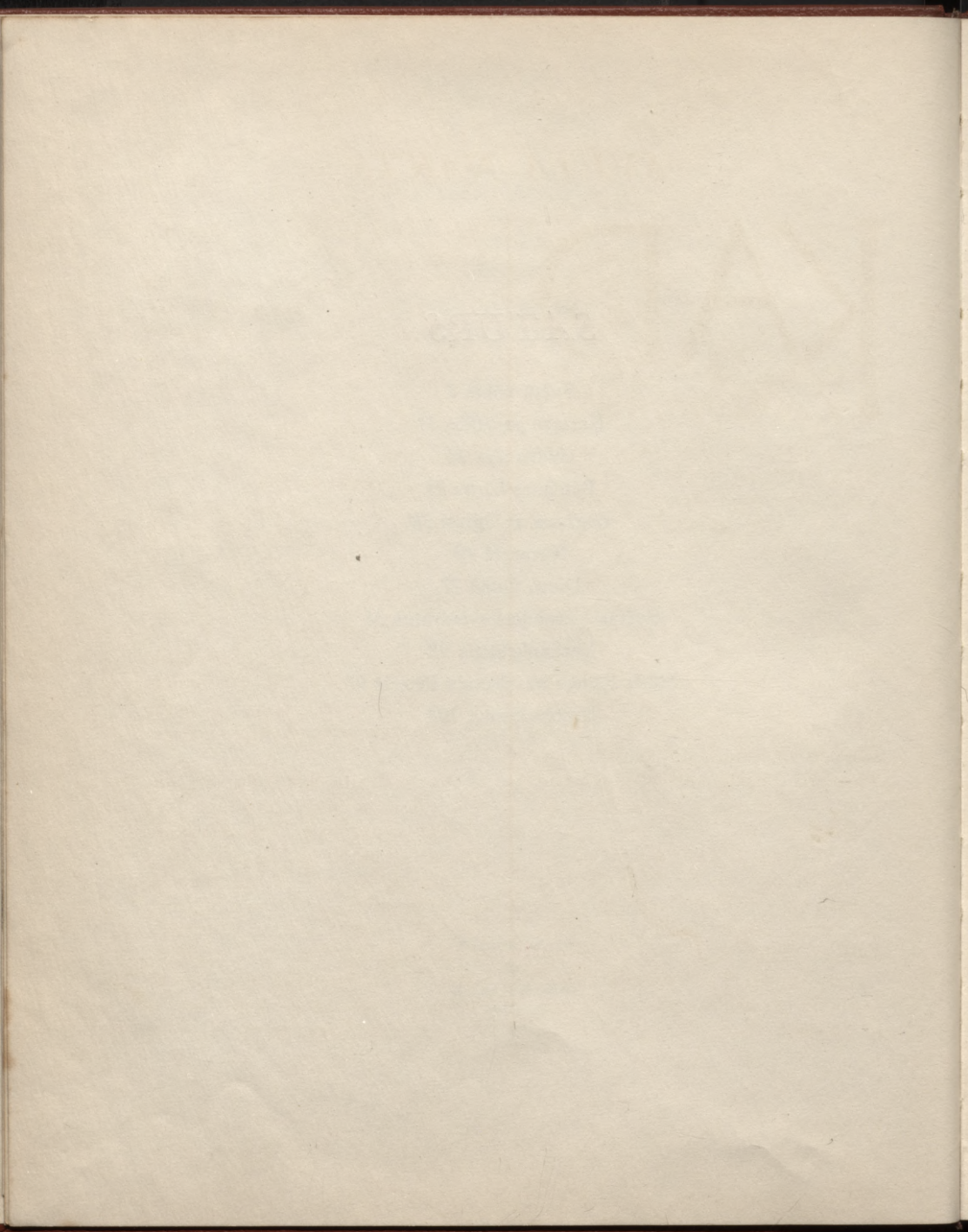
Tulkojusi  
Lizete Skalbe

Vāku un viņetes zīmējis  
Normunds Hartmanis

*Printed in Sweden  
by  
Rydabls Boktryckeri  
Stockholm  
1953*

## *SATURS*

- Svētā nakts 7  
Ķeizara parādība 11  
Gudro aka 16  
Betlēmes bērns 23  
Bēgšana uz Ēģipti 38  
Nācaretē 43  
Dieva namā 47  
Svētās Veronikas sviedrauts 58  
Sarkankrūtītis 92  
Mūsu Kungs un Svētais Pēteris 97  
Sveces liesma 104



## SVĒTĀ NAKTS



MAN BIJA PIECI GADI, MAN BIJA LIELAS BĒDAS. NEZINU VISPĀR, VAI MAN JEBKAD VĒLĀK IR BIJUŠAS TADAS, TIK LIELAS BĒDAS.

Tas bija toreiz, kad mana tēvamāte nomira. Līdz tam viņa ik dienas bija sēdējusi uz stūra sofas un stāstījusi pasakas.

Atceros tikai to, kā tēvamāte sēdēja un stāstīja un stāstīja no rīta līdz vakaram un kā mēs bērni klusu sēdējām viņai līdzās un klausījāmies. Tā bija brīnišķīga dzīve. Nevienam citam bērnam nebija tik labi kā mums.

Nekā daudz cita par savu tēvamāti es neatceros. Atceros, ka viņai bija skaisti mati, balti kā krīts, ka viņa gāja stipri salikusi un ka viņa aizvien sēdēja un adīja zeķi.

Vēl atminos, ka, izstāstījusi kādu pasaku, viņa mēdza uzlikt roku man uz galvas un tad teica: „Visš tas ir

tiesām taisnība, tāpat kā es redzu tevi un tu mani.”

Atceros arī, ka viņa varēja dziedāt dziesmas, bet to viņa nedarīja ik dienas. Vienā no dziesmām bija stāstīts par bruņinieku un ezera nāriņu, un tai bija piedziedājums: „Auksti, auksti vēji pūš pār ezeru.”

Vēl man prātā palikusi īsa lūgšana, ko viņa man iemācīja, un kāds garīgas dziesmas pantiņš.

No visām tām teiksmām, ko viņa man stāstīja, man prātā palikušas tikai vājas un neskaidras atmiņas. Tikai vienu no tām atceros tik labi, ka varētu to izstāstīt. Tas ir mazs pastāsts par Jēzus dzimšanu.

Tas, lūk, ir gandrīz viss, ko atceros par savu tēvamāti, izņemot to, kas man vislabāk ir palicis atmiņā, un tas ir lielais tukšums, kad viņas vairs nebija.

Atceros to rītu, kad stūra sofa stāvēja tukša, un nevarēja saprast, kā sagaidīt dienai galu. Tas iespaidies atmiņā. To nekad nevaru aizmirst.

Atminos, kā mūs bērnus pieveda, lai skūpstām nelaiķes roku. Mums bija bail to darīt, bet tad kāds teica mums, ka šī ir pēdējā reize, kad tēvamātei varam pateikties par visu to prieku, ko viņa mums sagādājusi.

Atceros, ka teiksmas un dziesmas

aizbrauca no mājām, novietotas gaŗā, melnā ūķirstā, un ka tās nekad vairs neatgriezās atpakaļ.

Atceros, ka dzīvē bija radies kāds tukšums. Bija tā, it kā būtu aizvērušās durvis uz kādu veselu skaistu, apburtu pasauli, kuŗā brīvi varējām ieiet un iziet. Un nu nebija vairs neviena, kas ūšs durvis prastu atdarīt.

Atminos, ka mēs bērni pamazām iemācījāmies rotaļāties ar lellēm un spēļu lietiniām un dzīvot kā citi bērni, un tad jau varēja izskatīties tā, it kā mēs vairs nejestu, ka mums trūkst tēvamātes, vai ka mēs viņu vairs neatcerētos.

Bet vēl ūodien, pēc četrdesmit gadiem, sēdot un sakopojot leģendas par Kristu, ko esmu dzirdējusi austrumos, manī atdzīvojas maza teiksmā par Jēzus piedzimšanu, ko mana tēvamāte mēdza stāstīt. Un manī rodas vēlēšanās to vēlreiz atkārtot un pievienot to manam krājumam.



Tas bija kādā Ziemas svētku dienā, kad visi bija aizbraukuši uz baznīcu, izņemot tēvamāti un mani. Man ūķiet, mēs visā mājā bijām vienas. Nebijām ūemtas līdz, jo viena bijām par jaunu un otra par vecu. Abas bijām noskumušas, ka mums nebija ļauts braukt līdz uz agro rīta dievkalpojumu un redzēt Ziemas svētku svecas.

Bet mums tā vientuļām sēdot, vecāmāte sāka stāstīt.

— Reiz kāds vīrs,— tā viņa iesāka, — izgāja ārā tumšā naktī aizņemties uguni. Viņš gāja no vienām mājām uz otrām un klauvēja. „Mīļie, palīdziet man!” viņš teica. „Mana sieva nule kā ir dzemdējusi bērnu, un man jāiekuŗ uguns, lai sasildītu viņu un bērnu.”

Bet bija dziļa nakts, un visi cilvēki gulēja. Neviens viņam neatbildēja.

Vīrs gāja un gāja. Pēdīgi viņš tālumā ieraudzīja uguni spīdam. Viņš nu traucās uz to pusi un ieraudzīja, ka uguns dega uz lauka. Daudz baltu aitu gulēja visapkārt ugunskuram, un vecs gans sēdēja un sargāja ganāmpulku.

Kad vīrs, kuŗš gribēja aizņemties uguni, piegāja pie aitām, viņš redzēja, ka trīs lieli suņi gulēja ganam pie kājām. Viņam pieejot, tie pamodās visi trīs un plati ieplēta rīkles, it kā gribētu riet, bet nedzirdēja ne skaņas. Vīrs redzēja, kā sacēlās spalva suņiem uz muguras, kā viņu asie zobi balti vizēja uguns gaismā un kā viņi metās viņam klāt. Viņš juta, ka viens no viņiem sakampa viņa kāju, otrs roku, bet trešais sagrāba viņu aiz rīkles. Bet ūokļi un zobi, ar kuŗiem suņi gribēja kost, neklausīja viņiem, un vīram nenotika ne mazākā vaina.

Nu vīrs gribēja iet tālāk pēc tā, kā viņam vajadzēja. Bet aitas gulēja tik

cieši viena otrai līdzās, muguru pie muguras, ka viņš nevarēja tikt uz priekšu. Tad vīrs uzkāpa lapiem uz mugurām un pa tām devās pie uguns. Bet neviens no lapiem nepamodās un nepakustējās.

Līdz šejieni vecāmāte bija varējusi stāstīt netraucēta, bet nu es nevarēju nociesties, viņu nepārtraukusi.

— Kādēļ viņi tā nedarija, vecomāt? — es jautāju.

— To tu dabūsi zināt pēc kāda brīža, — to teikusi, vecāmāte turpināja stāstīt.

— Kad vīrs bija piegājis gluži tuvu ugunij, gans pacēla acis. Tas bija vecs, īdziņš vīrs, nelaiņš un ciets pret visiem cilvēkiem. Ieraudzījis tuvojamies svešinieku, viņš paķēra gaŗu, smailu spieķi, ko mēdza turēt rokā, ganīdams aitas, un svieda ar to viņam. Spieķis žvingstēdams laidās vīram pretim, bet, pirms viņu ķert, nogriezās sāņš un aizsalca viņam gaŗām tālu projām uz lauka.

Kad tēvamāte bija tikusi tik tālu, es viņu no jauna pārtraucu.

— Vecomāt, kādēļ spieķis negribēja vīru sist? — Vecāmāte tomēr necentās man atbildēt, bet turpināja stāstīt.

— Nu vīrs piegāja pie gana un teica viņam: „Mīļais, palīdzi man un aizdod man drusku uguns! Manai sievai nupat kā ir piedzimis bērns, un

man jāiekuŗ uguns, ko sasildīt viņu un mazo.”

Gans vismīlāk būtu teicis nē, bet kad viņš iedomājās, ka suņi vīram nebija varējuši kaitēt, ka aitas nebija bēgušas no viņa un ka viņa spieķis nebija varējis vīru nogāzt, viņam kļuva mazliet bail, un viņš neuzdrīkstējās liegt viņam to, ko viņš vēlējās.

„Paņem, cik tev vajag!” viņš teica vīram.

Bet uguns jau gandrīz bija izdzisusi. Ne pagāju, ne zaru vairs nebija, tikai liela kaudze kvēlošu ogļu, un svešajam vīram nebija ne liekšķeres, ne smeltņa, kur tas varētu nest sarkanās ogles.

To redzēdams, gans no jauna teica: „Paņem, cik tev vajag!” un viņam bija prieks, ka vīrs uguni nevarēs aiznest līdz.

Bet vīrs noliecās un kailām rokām lasīja ogles no pelniem, likdams tās savā mētelī. Un ne ogles dedzināja viņam rokas, kad viņš tām ķērās klāt, ne viņa mētelī, bet vīrs nesa tās projām, it kā tie būtu rieksti vai āboli.

Bet te teiksmas stāstītāja tika pārtraukta trešo reizi:

— Vecomāt, kādēļ ogles nededzināja vīru?

— Gan jau tu to dzirdēsi, — tēvamāte teica un tad stāstīja tālāk.

— Kad gans, kuŗš bija tik ļauns un nikns cilvēks, redzēja visu to, viņš brīnījās pats pie sevis: „Kas tā tāda

par nakti, kad suņi nekož, aitas nebīstas, spieķis nenonāvē un uguns nededzina?”

Vīrs tad atteica: „Nevaru tev to pasacīt, ja tu pats tā neredzi.” Viņš no jauna taisījās doties projām, lai ātrāk varētu aizkurt uguni un sasildīt sievu un bērnu.

Bet tad ganam ienāca prātā, ka viņš vīru negribētu izlaist gluži no acīm, kamēr nebūs dabūjis zināt, ko viss tas varēja nozīmēt. Viņš piecēlās un gāja viņam pakaļ, līdz atrada viņa māju.

Nu gans redzēja, ka vīram nebija pat istabas kur dzīvot, bet ka viņa sieva un bērns gulēja kalna alā, kur nebija nekā cita kā kailas, aukstas akmens sienas.

Bet ganam šķita, ka nabaga nevainīgais bērns varbūt nosals alā un būs pagalam, un lai gan viņš bija ciets vīrs, viņš jutās aizkustināts un viņam gribējās palīdzēt bērnam. Noraisījis savu mugursomu no pleciem, viņš no tās izņēma mīkstu, baltu aitādu un iedeva to svešajam vīram, teikdams, lai šis uz tās guldot bērnu.

Bet tai pašā brīdī, kad gans parādīja, ka arī viņš varēja būt zēlsirdīgs, viņam atdarījās acis, un viņš redzēja, ko agrāk nebija varējis redzēt, un dzirdēja, ko agrāk nebija varējis dzirdēt.

Viņš redzēja, ka viņu ciešā lokā apņēma mazi sudrabspārnoti eņģeļi.

Ikviena no viņiem turēja rokā kokli, un visi viņi dziedāja pilnā balsī, ka šonakt piedzimis pestītājs, kas atsvabinās pasauli no grēkiem.

Tad viņš saprata, kādēļ visas lietas šonakt bija tik priecīgas, ka negribēja darīt nekā ļauna.

Turklāt eņģeļi bija nevien ganam apkārt, bet viņš tos redzēja visur. Tie atradās alā, tie sēdēja ārā uz kalna, un tie lidinājās zem debesīm. Veseļiem pūļiem viņi nāca pa ceļu un, garām iedami, apstājās uzmost skatīnu bērnam.

Bija tādas gaviles, tāds prieks, tāda dziedāšana un rotaļāšanās, un visu to viņš redzēja tumšā naktī, kur agrāk nekā nebija varējis manīt. Viņam bija tāds prieks, ka acis viņam bija atdarījušās, ka viņš noietās ceļos un pateicās Dievam.

Bet kad tēvamāte bija tikusi tik tālu, viņa nopūtās un teica:

— Bet, ko gani redzēja, to arī mēs varētu redzēt, jo eņģeļi lido zem debesīm katru Ziemas svētku naktī, ja vien mēs spētu tos saskatīt.

Tad vecmāte uzlika roku man uz galvas un teica:

— To tu atceries, jo tas tāpat ir taisnība, kā kad es redzu tevi un tu mani. Nav jau sveces un spuldzes tas galvenais. Nekas par to, vai ir sveces un spuldzes un mēness un saule, ja vien mums ir tādas acis, kas redz Dieva godību.

## KEIZARA PARĀDĪBA



NOTIKĀS TOREIZ, KAD AUGUSTS BIJA KEIZARS ROMĀ, BET ERODUS ĶĒNIŅŠ JERUZALEMĒ.

Tad kādā reizē pār zemi nolaidās dziļa, svēta nakts. Tāda tik tumša nakts vēl nekad nebija redzēta, varēja likties, ka visa zeme bija pakļuvusi zem pagraba velves. Nebija iespējams atšķirt ūdeni no zemes, ne arī pazīt viszināmākos ceļus. Un citādi tas nemaz nevarēja būt, ja neviens gaismas stars nekrita no debesīm. Zvaigznes visas bija palikušas savās mājās, un bālais mēness bija novērsis savu seju.

Tikpat dziļš kā tumsa bija arī kļums un miers. Upes bija apstājušās tecēt, nejuta ne vēja pūsmas, un pat apšu lapas bija rimušas drebēt. Ja kāds aizietu pie jūras, tas atrastu, ka vilnis vairs nesitas pret krastu, bet ja kāds noietu tuksnesī, smiltis nečirkstētu viņam zem kājām. Viss bija it kā pārakmeņojies un kļuvis nekus-

tīgs, lai netraucētu svēto nakti. Zāle nedrīkstēja augt, rasa nevarēja krist, un puķes neuzdrošinājās izelpot smaržu.

Tai naktī plēsīgie zvēri negāja medīt, čūskas nekoda, suņi nerēja. Bet vēl brīnišķīgāks bija tas, ka šo lielo, svēto nakti pat nedzīvas lietas negribētu traucēt, ļaudamas izlietot sevi kādam ļaunam darbam. Neviena pakaltaisīta slēdzene nespētu atvērt kādu aizslēgu, un neviens nazis nespētu izliet asinis.

Tai pašā naktī Romā mazs bariņš cilvēku nonāca lejā no Palatīna, kur atradās keizara mājokļi, un, caur Forumu izgājis, sāka doties augšup uz Kapitolu. Proti, nupat pagājušā dienā padomnieki bija jautājuši keizaram, vai viņam būtu kas ko iebilst pret to, ka viņi viņam uzceltu templi Romas svētajā kalnā. Augusts tomēr tūlīņ uz reizes nebija devis savu piekrišanu. Viņš nezināja, vai tas dieviem būtu patīkami, ka viņam būtu templis līdzās viņu templiem, un viņš bija atbildējis, ka viņš, nakti upurēdams savam ģenijam, vispirms gribot izzināt dievu prātu šīnī lietā. Tagad viņš, dažu uzticamu draugu pavadīts, devās upurēt.

Augusts likās nesties nesamā krēslā, jo bija vecs un Kapitola garās kāp-

nes viņam bija par grūtu. Viņš pats turēja būri ar dūjām, ko upurēt. Neviens priesteris, kareivis vai padomnieks viņa nepavadīja, izņemot viņa tuvākos draugus. Lāpu nesēji gāja viņam pa priekšu, it kā nakts tumsā ceļu brīvodami, bet aiz viņa nāca vergi, kas nesa trijkājaino altāri, ogles, nažus, svēto uguni un visu citu, kas bija vajadzīgs upurēšanai.

Ceļā ķeizars dzīvi sarunājās ar saviem uzticamajiem draugiem, un tādēļ neviens no viņiem neievēroja nakts bezgalīgo klusumu un mieru. Tikai tad, kad viņi Kapitola virsotnē bija sasnieguši tukšo vjetu, kas bija paredzēta jaunajam templim, viņiem atklājās, ka kaut kas ārkārtīgs taisās notikt.

Šī nevarēja būt tāda pati nakts kā visas citas, jo augšā uz kraujas malas viņi ieraudzīja visdīvaināko būtni. Vispirms viņiem šķita, ka tas ir vecs, sagriezies olīvkoka stumbrs, tad viņiem šķita, ka kāds no veclaicīgajiem akmens tēliem no Jupitera tempļa iznācis ārā uz klints. Vispēdīgi viņiem likās, ka tas nevarēja būt neviens cits kā vecā sibilla.

Nekā tik veca, tik laika sagrauzta, tik milzīgi liela viņi nekad nebija redzējuši. Šī vecā sieva iedvēsa bailes. Ja ķeizara nebūtu klāt, viņi visi būtu aizbēguši uz māju, uz savām gultām. „Tā ir viņa,” viņi čukstēja viens ot-

ram, „tai gadu ir tik daudz, cik smilšu graudu viņas dzimtās zemes piekrastē. Kādēļ viņa tieši šonakt ir iznākusi no savas alas? Ko ķeizaram un valstij vēsti viņa, kas savas atklāsmes raksta uz koku lapām un zina, ka vējš pravietīgo vārdu aiznes tam, kam tas domāts?”

Viņi bija tā izbijušies, ka visi viņi mestos ceļos ar pieri pret zemi, būtu sibilla pakustējusies. Bet viņa sēdēja tik mierīgi it kā bez dzīvības. Sagumusi viņa sēdēja uz pašas kraujas malas un, plaukstu virs acīm turēdama, raudzījās naktī. Viņa sēdēja tā, it kā būtu uzkāpusi kalngalā, lai labāk saskatītu kaut ko, kas notika kaut kur tālu projām. Viņa tātad varēja kaut ko saredzēt tādā naktī.

Pēkšņi ķeizars un visi viņa pavadoņi redzēja, cik dziļa bija tumsa. Neviens no viņiem tālāk par plaukstas platumu neredzēja savā priekšā. Un kāds klusums, kāds mēmums. Pat ne Tiberas dobjo šņākšanu viņi nevarēja sadzirdēt. Bet gaiss viņiem ņēma elpu ciet, auksti sviedri izspiedās uz pieres, un rokas bija stīvas un nevarīgas. Viņiem šķita, ka notiks kaut kas briesmīgs.

Bet neviens negribēja rādīt, ka viņam ir bail, gluži otrādi, visi viņi teica ķeizaram, ka tās ir labas zīmes: visa daba aizmurot elpu, lai sveiktu jauno dievu.

Viņi mudināja Augustu pasteigties

ar upuri un teica, ka droši vien vecā sibilla esot uzkāpusi no savas alas, lai apsviektu viņa ģeniju.

Patiesībā kāda parādība veco sibilu saistīja tik ļoti, ka viņa pat nezināja, ka Augusts bija uzkāpis augšā Kapitolā. Garā viņa atradās kādā tālā zemē, kur, kā viņai šķita, viņa gāja pār lielu līdzenumu. Tumsā viņas kājas nemitīgi atdūrās pret kaut ko, kas, pēc viņas domām, bija ciņi. Viņa noliecās un pataustīja ar roku. Nē, tie nebija ciņi, tās bija aitas. Viņa gāja caur lieliem, gulošiem aitu bariem.

Nu viņa ieraudzīja ganu ugunkuru. Tas dega lauka vidū, un viņa lūkoja aiziet turp. Gani aizmiguši gulēja pie ugunkura, bet viņiem līdzās bija nolikti gaŗi spieķi smailiem galiem, ar kuŗiem viņi aizstāvēja savus ganāmpulkus pret plēsīgiem zvēriem. Bet vai mazie zvēriņi ar degošajām acīm un kuplajām astēm, kas zagās uguniņ klāt, nebija šakaļi? Un tomēr gani nemeta uz viņiem spieķus, suņi joprojām gulēja, aitas nebēga, un meža zvēri apgulās līdzās cilvēkiem.

Tas bija tas, ko sibilla redzēja, bet viņa nekā nezināja par to, kas notika aiz viņas, kalna virsotnē. Viņa nezināja, ka tur uzstāda altāri, aizdedzina ogles, izkaisa kvēpināmās zāles un ka ķeizars, izņēmis no būŗa vienu no dūjām, taisās viņu upurēt. Bet viņa rokas bija tik nejutīgas, ka viņš nevarēja saturēt putnu. Ar vienu spārn

vēdienu dūja atbrīvojās un pazuda augšā nakts tumsā.

Kad tas notika, galminieki aizdomīgi pameta acis uz sibillas pusi. Viņiem šķita, ka pie nelaimes ir vainīga viņa.

Vai viņi varēja zināt, ka sibilai vēl aizvien likās, ka viņa stāv pie ugunkura oglēm un ka patlaban viņa dzird kādu vāju skaņu, kas trīsēdama nāk caur nāves klusumu naktī? Viņa ilgi klausījās tanī, iekāms saprata, ka tā nenāca no zemes, bet gan no debesīm. Beidzot viņa pacēla galvu, un nu viņa ieraudzīja gaišus, mirdzošus tēlus slīdam augšā caur tumsu. Tur mazi eņģeļu pulciņi, saldi dziedādami un it kā kaut ko meklēdami, laidelējās šurp un turp virs plaša līdzenuma.

Tieši tad, kad sibilla izdzirda eņģeļu dziedāšanu, ķeizars no jauna taisījās upurēt. Viņš nomazgāja rokas, notīrīja altāri un lika sev padot otru dūju. Bet, lai gan viņš tagad cik spēdams centās to noturēt, dūjas gludnais ķermenis tomēr izslīdēja viņam no rokas, un putns pacēlās augšā necaurredzamajā naktī.

Ķeizars stāvēja iztrūcies. Viņš nokrita ceļos tukšā altāŗa priekšā un piesauca savu ģeniju. Viņš izlūdzās no viņa spēku novērst nelaimes, kādas šī nakts likās solām.

Arī no visa tā sibilla nekā nebija dzirdējusi. Ar visu savu dvēseli viņa klausījās eņģeļu dziedāšanā, kas kļu-

va aizvien stiprāka. Beidzot tā kļuva tik skaļa, ka pamodināja ganus. Uz elkoņa pacēlušies, viņi ieraudzīja veselus barus sudrabaini baltu eņģeļu augšā tumsā kustamies gaŗās, vijīgās it kā gāju putnu virtenēs. Dažiem bija kokles un vijoles rokā, citiem citaras un arpas, bet viņu dziedāšana skanēja tik priecīgi kā bērna smieklī un tik bezbēdīgi kā cīruļa lirināšana. To dzirdējuši, gani cēlās augšā, lai dotos uz pilsētu kalnā, kur viņiem bija mājas, pastāstīt tur par brīnumu.

Viņi gāja pa šauru, likumotu teku, un vecā sibilla viņiem sekoja. Pēkšņi augšā kalnā kļuva gaišs. Liela, spoža zvaigzne aizdegās pašā vidū virs tā, un pilsēta kalnā atmirdzēja kā sudrabs zvaigznes gaismā. Visi klīstošie eņģeļu bari gaviļēdami steidzās turp, un gani paātrināja soļus, gandrīz jau steigdamies skriešus. Nonākuši pie pilsētas, viņi atrada eņģeļus sadrūzmējušos virs zemas kūts pie pilsētas vārtiem. Tā bija nabadzīga ēka ar salmu jumtu un kailu klinti vienas sienas vietā. Virs tās stāvēja zvaigzne, un še sadrūzmējās aizvien vairāk un vairāk eņģeļu. Daži nolaidās uz salmu jumta vai uz stāvās klintssienas aiz kūts, citi, spārnus cilādami, lidinājās pār to. Augstu, augstu augšā gaiss bija dzidrs no spārnu mirdzuma.

Tai pašā acumirkli, kad zvaigzne iedegās pār pilsētu kalnā, visa daba

pamodās, un vīri, kas stāvēja Kapitola virsotnē, nevarēja to nepamanīt. Viņi juta spīrgtus, tomēr glāsamus vējus pūšam caur gaisiem, jaukas smaržas plūda augšup viņiem apkārt, koki šalca, Tibera sāka šņākt, zvaigznes mirdzēja un mēness pēkšņi stāvēja augstu pie debesīm, apspīdēdams pasauli. Bet no debesīm nolaidās abas dūjas un noietās ķeizaram uz pleca.

Kad šis brīnums notika, Augusts piecēlās lepns un priecīgs, bet viņa draugi un vergi nokrita ceļos „Ave Caesar” saukdami. „Tavs ģenijs tev ir atbildējis. Tu esi dievs, kas Kapitola virsotnē jāpielūdz.”

Un gaviles, kādām sajūsminātie vīri ķeizaru apsveica, bija tik skaļas, ka vecā sibilla izdzirda tās. Tās atrāva viņu no viņas parādībām. Piecēlusies no savas vietas kraujas malā, viņa devās turp pie cilvēkiem. Bija tā, it kā tumšs mākonis būtu uzkāpis no aizas un uzvēlies kalna virsotnei. Savā lielajā vecumā viņa bija briesmīga. Asi mati retās šķipsnās karājās ap galvu, locītavas bija pietukušas, un tumšā āda vienās rievās sedza miesu, cieta kā koka miza.

Milzīgi liela, cienību modinādama, viņa tuvojās ķeizaram. Ar vienu roku viņu pie rokas satvērusi, viņa ar otru norādīja pret tālajiem austrumiem.

„Skaties!” viņa pavēlēja, un ķeizars pacēla acis un redzēja. Tāles atvērās viņa skatieniem, un tie aizsnie-

dza tālo austrumu zemi. Viņš ieraudzīja vecu kūti pie stāvas klints sienas un vaļējās durvīs dažus ceļos no-metušos ganus. Kūtī viņš ieraudzīja jaunu māti ceļos pie maza bērna, kas uz salmu kūļa gulēja uz grīdas.

Un sibillas lielie, kumpainie pirksti norādīja uz šo nabaga bērnu.

„Ave Caesar!” sibilla sauca, nicīgi smiedamās. „Tur ir tas dievs, kurš jāpielūdz Kapitola virsotnē!”

Tad Augusts atkāpās no viņas kā no prātā jukušas.

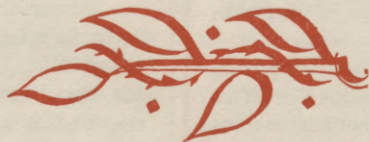
Bet sibillu pārņēma varenais pareģes gars. Viņas nespodrās acis iedegās, rokas pacēlās pret debesīm, balss viņai tā pārvērtās, ka vairs nelīdzinā-

jās viņas balsij, bet bija tāda skanīguma un spēka pilna, ka to būtu varēts dzirdēt visā pasaulē. Likās, ka vārdus, kurus viņa izrunāja, viņa nolasa augšā starp zvaigznēm:

„Kapitola virsotnē jāpielūdz pasaules atjaunotājs, Kristus vai Antīkristis, bet ne vāji cilvēciņi.”

To teikusi, viņa izgāja baiļu pārņemtajiem cilvēkiem pa vidu, lēnām nokāpa no kalna un pazuda.

Bet Augusts nākošā dienā cieši noliedza tautai celt viņam templi uz Kapitola. Tā vietā viņš tur uzcēla svētnīcu jaunpiedzimušajam Dieva Dēlam, nosaukdams to par debesu altāri, Ara coeli.



## GUDRO AKA



JŪDU ZEMI, PA SAKALTUŠIEM DADŽIEM UN NODZELTĒJUŠU ZALI, GAJA APKĀRT TVEICE, IEDUBUŠĀM ACIM, SIVA.

Bija vasaras laiks. Saule apspīdēja kalnu muguras, kuŗas nemeta ēnu, mazākais vējiņš sacēla biezus kaļķu putekļu mākoņus no bālpelēkās zemes, ganāmpulki stāvēja ielejās, sala-sījušies ap izsikušajiem avotiem.

Tveice gāja apkārt, pārbaudīdama ūdens krājumus. Aizgājusi līdz Zālamana dīķiem, viņa nopūzdamās no-raudzījās, ka tie ietelpināja vēl lielu daudzumu ūdens savos klinšu kras-tos. Pēc tam viņa nogāja lejā līdz daudzzinātajai Dāvīda akai pie Betlēmes un atrada ūdeni arī tur. Tad viņa vilkāms projām pa lielceļu, kuŗš veda no Betlēmes uz Jeruzalemi.

Kādu pusceļu nogājusi, viņa ieraudzīja Gudro aku, kas atrodas pašā ceļa malā, un tūliņ ievēroja, ka tā taisījās izsikt. Tveice apsēdās uz akas

grodiem, kas pastāvēja no viena vienīga liela caurdobta akmens, un no-raudzījās akā. Spožais ūdens spogulis, kuŗš parasti bija redzams turpat pie grodiem, bija nogrimis dziļi zemē, un gļotas un dūņas no dibena padarīja to duļķainu un neskaidru.

Kad aka redzēja tveices brūni no-degušo seju atspīdam savā blāvajā spogulī, tā no bailēm iebulkšējās.

— Es gribētu zināt, kad tev būs gals klāt, — tveice teica. — Atrast tur lejā kādu ūdensdzīslu, kas tev dotu jaunu dzīvību, tu gan nevarēsi. Un par lietu, paldies Dievam, nevar būt runa ātrāk kā pēc diviem, trim mēnešiem.

— Tu vari būt mierīga, — aka nopūzdamās atteica. — Nekas man nevar palīdzēt. Ja varbūt vienīgi tikai kāds paradīzes avots.

— Tad es no tevis neatstāšos, iekāms visam nebūs beigas, — tveice teica. Viņa redzēja, ka vecajai akai gals vairs nebija tālu, un nu viņa gribēja izbaudīt prieku redzēt to izsiktam pilienu pa pilienam.

Ar labpatiku viņa novietojās uz akas grodiem un priecājās, dzirdot, kā aka nopūtās dziļumā. Liela bauda viņai bija arī redzēt izslāpušus ceļiniekus pienākam pie akas grodiem, nolaižam spaini un uzvelkam to atkal

augšā tikai ar dažiem pilieniem gļotaina ūdens tā dibenā.

Tā pagāja visa diena un, tumsai iestājoties, tveice ieskatījās atkal akā. Lejā spīdēja vēl mazliet ūdens.

— Es palikšu te visu nakti, — viņa iesaucās. — Nemaz nesteidzies! Kad atkal kļūs tik gaišs, ka varēšu tevī ieskatīties, ar tevi visādā ziņā jau būs beigas.

Tveice sačokurojās uz akas jumta, kamēr pār Jūda zemi nolaidās karstā nakts, kas likās esam vēl nežēlīgāka un grūtāk panesama nekā diena. Suņi un šakaļi kauca bez mitēšanās, un izslāpušas govīs un ēzeļi atbildēja tiem no savām siltajām kūtim. Kad vējš reizēm sakustējās, tas neatnesa nekāda atspirdzinājuma, bet bija karsts un smacīgs, kā liela, guloša nezvēra smagie elpas vilcieni.

Bet zvaigznes mirdzēja ar savu vismīlīgāko spožumu un jauns spožs mēnessiņš smidzināja jauku zaļganzilu gaismu pār pelēkajiem pauguriem. Un šai gaismā tveice ieradzīja lielu karavānu tuvojamies pakalnam, kur atradās Gudro vīru aka.

Tveice sēdēja noraudzīdamās uz gaŗo gājienu un no jauna priecājās, iedomādama visas tās slāpes, kas tuvojās akai, kur neatradās ne piliena ūdens to dzēšanai. Tur nāca tik daudz lopu un vedēju, ka tie spētu iztukšot aku, arī ja tā būtu gluži pilna. Pēkšņi viņai sāka likties, ka šai karavānai,

kuŗa tuvojās caur nakti, piemīt kaut kas neparasts, rēgains. Visi kamieli vispirms parādījās uz kāda pakalna, kuŗš pacēlās pret apvāršni. Tie izskatījās arī lielāki nekā parastie kamieli un nesa pārāk viegli milzīgās nastas, kas tiem bija uzkrautas.

Bet cita nekā viņa nevarēja iedomāties kā tikai to, ka tie bija pilnīgi īsteni, jo viņa taču redzēja tos gluži skaidri. Viņa varēja pat pilnīgi skaidri izšķirt, ka priekšējie lopī bija dromedari, pelēku, spožu spalvu, bagātiem iemauktiem, sedloti bārkstainām segām, un ka uz viņiem jāja skaisti, cēli jātnieki.

Visi gājiens apstājās pie akas, dromedari nogulās uz zemes trim pēkšņām kustībām, un to jātnieki nokāpa zemē.

Nastu nesēji kamieli palika stāvam, un, tiem pamazām citam pie cita piepulcējoties, tie likās veidojam nepārredzamu gaŗu kaklu, augstu kupŗu un savādi uzkrautu nastu biežokni.

Visi trīs dromedaru jāvēji tūlīņ uzgāja augšā pie tveices un sveicināja viņu, uzliekot roku uz pieres un krūtīm. Viņa redzēja, ka viņiem mugurā bija kā sniegs balti tēŗpi un galvā milzīgi turbanī, ar augšmalā piestiprinātu dzidri mirdzošu zvaigzni, kas spīdēja tā, it kā tā būtu ņemta tieši no debesīm.

— Mēs nākam no kādas tā'as zemes, — viens no svešiniekiem teica,

— lūdzam tevi pateikt, vai šī tiešām ir Gudro vīru aka:

— Tā to sauc šodien, — tveice atbildēja, — bet rīt šē vairs nebūs akas. Tā mīrs šonakt.

— Es to saprotu gan, tādēļ ka redzu šē tevi, — vīrs teica. — Bet vai tad šī te nav viena no svētajām akām, kas nekad neizsīkst. Jo no kurienes tad tā citādi būtu dabūjusi savu vārdu?

— Zīnu, ka tā ir svēta, bet ko tas palīdz? Tie trīs gudrie ir paradīzē.

Trīs ceļotāji paraudzījās viens otrā.

— Vai tu tiešām zīni stāstu par veco aku? — viņi jautāja.

— Zīnu visu aku, avotu, strautu un upju vēstures, — tveice lepni atbildēja.

— Dari mums to patikšanu un pastāsti to! — svešinieki lūdza. Un apsēdušies apkārt visa augošā ienaidnieci, viņi klausījās.

Tveice atkāšējās, uztrausās uz akas grodiem, kā teiksmu stāstītājs savā augstajā krēslā, un sāka stāstīt.

— Gabesā Medijā, pilsētā, kas atrodas uz tuksneša robežas un tādēļ bieži man ir bijusi mīļa uzturas vieta, priekš daudz gadiem dzīvoja trīs vīri, kas bija pazīstami ar savu gudrību. Viņi bija ļoti nabagi, kas bija neparasts apstāklis, jo Gabesā zināšanas tika turētas augstā godā un labi samaksātas. Be ar šiem vīriem tas ne-

zin vai varētu būt citādi, jo viens no viņiem bija pārmērīgi vecs, otru mocīja spītālība un trešais bija melns nēģeris, biežām lūpām. Cilvēkiem šķita, ka pirmais ir daudz par vecu, lai varētu viņiem ko mācīt, no otra viņi vairījās, baidīdamies no aplīšanas, un trešajā viņi nevēlējās klausīties, jo domājās zinām, ka no Etiopijas nekad nevar nākt nekāda gudrība.

Bet šie trīs savā nelaimē sāka turēties kopā savā starpā. Dienu viņi ubagoja pie tiem pašiem tempļa vārtiem un nakti gulēja uz tā paša jumta. Tādā kārtā viņi vismaz varēja īsināt laiku, kopīgi pārrunājot visas apbrīnojamās parādības, ko novēroja pie lietām un cilvēkiem.

Vienā naktī, kad viņi viens otram līdzās gulēja uz jumta, kas no vienas vietas bija noaudzis sarkanām, reibīgām magonēm, vecākais no viņiem pamodās un, tikko aplaidis acis apkārt, pamodināja arī abus pārējos.

„Lai slavēta mūsu nabadzība, kas spiež mūs gulēt ārā!” viņš teica viņiem. „Celieties augšā un paceliet acis uz debesīm!”

— Nujā, — tveice teica mazliet laipnākā balsī, — tā bija tāda nakts, ko nevarēja aizmirst neviens, kas to bija redzējis. Izplatījums bija tik gaišs, ka debesis, kas parasti līdzinās cietai velvei, likās dziļas un caurspīdīgas un pilnas viņiem kā jūra. Gaisma tur bangoja šurp un turp, un

zvaigznes rādījās peldam dažādā dziļumā, dažas pašos gaismas bangojumos, dažas virspusē.

Bet vistālāk projām, vislielākajā augstumā, trīs vīri redzēja parādāmiem nelielu tumšumu. Šis tumšums traucās caur izplatījumu kā bumba, bet jo vairāk tas tuvojās, jo sāka kļūt gaišāks, bet gaišāks tas kļuva līdzīgi rozēm — lai Dievs visām tām liek novīst! — kad atveras pumpurs. Tas kļuva aizvien lielāks un tumšais apvalks tam apkārt pamazām ieplaisāja un gaisma izplauka kā četras gaišas lapas tā pusēs. Beidzot, kad tas bija nonācis tik zemū kā tuvākā no zvaigznēm, tas apstājās. Tad četri tumšie posmi pilnīgi atlicās atpakaļ, un, cita pakaļ citai, no tā izraisījās skaistas, starojošas, rožainas gaismas lapas, līdz tas galīgi bija izveidojies un nu mirdzēja kā zvaigzne starp zvaigznēm.

Kad nabaga vīri to redzēja, viņu gudrība tiem teica, ka šai brīdī vīrs zemes piedzimst varens ķēniņš, kāds, kurš sasniegs lielāku varu nekā Kserkss un Aleksandrs. Un viņi teica viens otram: „Dosimies pie jaunpiedzimušā bērna tēva un mātes un pastāstīsim tiem, ko esam redzējuši! Varbūt, ka viņi mums to atmaksās, iedodami maku pilnu ar naudu vai arī zelta rokas sprādzi.”

Savus garos ceļus spieķus paņēmuši, viņi devās projām. Izgājuši pilsē-

tai cauri, viņi izgāja caur pilsētas vārtiem, bet tur viņi vienu acumirkli jutās nedroši, jo nu viņiem priekšā izplētās lielais, sausais, jaukais tukšnesis, kurū cilvēki ienīst. Tad viņi ieraudzīja jauno zvaigzni metam šauru gaismas svītru lejup uz tukšneša smiltīm, un paļāvīgi viņi devās uz priekšu, sekodami ceļa rādītājam zvaigznei.

Viņi gāja caur nakti pār plašo smilšu lauku, un iedami visu laiku runāja par jaunpiedzimušo ķēniņu, kurū cerēja atrast zelta šūpulī gulošu, rotājamiem ar dārgiem akmeņiem. Nakts stundas viņi īsināja runādami par to, kā viņi stāsies priekšā viņa tēvam, ķēniņam, un viņa mātei, ķēniņienei, un teiks viņiem, ka debesis sola viņu dēlam spēku, varu, skaistumu un laimi, lielāku nekā Zālamanam.

Viņi lepojās ar to, ka Dievs viņus bija izredzējis ieraudzīt zvaigzni. Viņiem šķita, ka jaunpiedzimušā vecāki nevar viņus atalgot ar mazāk kā ar divdesmit makiem ar zeltu, varēja pat būt, ka tie iedos viņiem tik daudz, ka viņiem vairs nevajadzēs just nabadzības postu.

— Gulēju tukšnesī kā lauva — tveice teica. — Mans nodoms bija uzbrukt šiem ceļotājiem un likt viņiem izciest visas slāpju mokus, bet viņi man izbēga. Zvaigzne tos vadīja visu nakti, un no rīta, kad debesis svīda gaisma un citas zvaigznes nobālēja, šī neatlaidīgi turējās savā vietā un

spīdēja pār tuksnesi, līdz tos bija aizvadījusi līdz kādai oazei, kur tie atrada avotu un kokus, kas nesa augļus. Tur viņi atdusējās visu dienu, un, tikai naktij nākot, kad atkal redzēja zvaigznes gaismu svītrojam tuksneša smiltis, viņi devās tālāk.

No cilvēku viedokļa raugoties, tas bija jauks gājiens. Zvaigzne viņus vadīja tā, ka viņiem nebija jācieš ne bads, ne slāpes. Tā izvadīja viņus garām asajiem dadžiem, apkārt dziļajām, vaļīgajām tuksneša smiltīm, viņiem nebija jācieš ne no asās saules gaismas, ne no karstajām tuksneša vētrām. Trīs gudrie vīri aizvien teica viens otram: „Dievs mūs sarga un svētī mūsu gājienu. Mēs esam viņa vēstneši.”

— Tomēr pamazām es gan ieguvu varu pār viņiem, — tveice turpināja. — Šo zvaigznes ceļinieku sirdis pārvērtās par tādu pašu sausu tuksnesi, kādam viņi gāja cauri. Viņus piepildīja neauglīga lepnība un neganta alkatība.

„Mēs esam Dieva vēstneši,” trīs gudrie atkārtoja, „jaunpiezimušā ķēniņa tēvs nebūs atlīdzinājis mums par daudz, ja iedāvinās mums karavānu ar zelta kravu.”

Beidzot zvaigzne pārvadīja viņus pāri par daudzzināto Jordanas upi un caur Jūda zemes kalnu pauguriem. Un vienā naktī tā apstājās pār mazo

Betlēmes pilsētu, kas starp zaļiem olīvu kokiem uzmirdzēja uzkalnā.

Trīs gudrie vīri lūkojās apkārt, vai neieraudzīs pili un nocietinātus torņus un citas tamlīdzīgas ķēniņa pilsētai iezīmīgas lietas, bet nekā no tā viņi neatrada. Vēl ļaunāk bija tas, ka zvaigzne nemaz neveda viņus iekšā pilsētā, bet apstājās pie kādas kalnu alas ceļa malā. Tur maigā gaisma ieslidēja pa ieeju, rādīdama trim ceļotājiem mazu bērnu, kuŗš gulēja savas mātes klēpī, miegā ieaijājams.

Bet lai gan trīs gudrie vīri redzēja, ka zvaigznes gaisma apņēma bērna galvu kā vainags, viņi palika stāvam ārpusē pie alas. Viņi negāja iekšā pareģot mazajam godu un ķēniņa valsti. Viņi aizgriezās projām, neatklājuši savu klātbūtni, un no bērna bēgdami, devās atkal lejā no uzkalna.

„Vai mēs esam aizgājuši uz meklēt nabagus, tikpat niecīgus un trūcīgus kā mēs paši?” viņi teica. „Vai Dievs mūs ir atvadījis uz šejieni, lai apsmejam viņus, pareģodami godu aiņu gana dēlam? Šis bērns nekad nepanāks nekā vairāk, kā tikai sargās savu ganikli šais ielejās.”

Tveice aplusa un piekrītoši pamāja saviem klausītājiem. — Vai man nav taisnība? — viņa likās jautājam. Ir kaut kas sausāks nekā tuksneša smiltis. Bet nekas nav neauglīgāks par cilvēka sirdi.

— Trīs gudrie vīri nebija necik tā-

lu aizgājuši, kad viņiem šķita, ka viņi ir apmaldījušies un nav kā nākas sekojuši zvaigznei, — tveice turpināja. — Nu viņi pacēla acis augšup, lai uzmeklētu zvaigzni un īsto virzienu. Bet zvaigzne, kuŗai viņi bija sekojuši no pašas austrumu zemes, bija nozudusi no debesīm.

Trīs svešinieki strauji sakustējās, viņu sejas izteica dziļas ciešanas.

— Tas, kas tagad nāca, — runātāja turpināja, — raugoties no cilvēku viedokļa, ir varbūt priecīgs notikums. Vairs zvaigznes neredzēdami, trīs vīri tūlīņ saprata, ka bija grēkojuši pret Dievu. Ar viņiem, — tveice turpināja, — notika tas pats, kas ar zemi notiek rudenī, kad sāk līt liemie lietī. Viņi drebēja no bailēm kā no zibens un pērkona, visa viņu būtne kļuva mīksta, pazemība kā zaļa zāle izplauka viņu garā.

Trīs dienas un naktis viņi staigāja apkārt pa zemi, meklēdami atrast bērnu, ko gribēja pielūgt. Bet zvaigzne viņiem nerādījās. Aizvien vairāk viņi jūta vislielākās bēdas un izmisumu. Trešā naktī viņi pienāca pie šīs akas padzerties. Bet tad Dievs viņiem bija piedēvis viņu grēkus un, kad viņi dziļi noliecās pār ūdeni, viņi lejā ieraudzīja atspulgojamies zvaigzni, kas viņus bija atvedusi no austrumzemes.

Tūlīņ arī viņi ieraudzīja to pie debesīm, un tā no jauna aizveda viņus uz alu Betlēmē. Tur bērna priekšā nome-

tušies, viņi teica: „Mēs atnesām tev zelta traukus, pilnus ar kvēpināmām zālēm un dārgām smaržām. Tu būsi vislielākais ķēniņš, kas jebkad dzīvojis virs zemes, sākot ar pasaules radīšanu līdz tās bojā ejai.” Tad bērns uzlika roku uz viņu noliektajām galvām, un piecēlušies tie no viņa bija saņēmuši lielākas balvas, nekā jebkurš ķēniņš viņiem varētu dāvināt. Jo vecais ubags bija kļuvis jauns, spītīgais bija kļuvis vesels, un melnais bija pārvērties par skaistu baltu vīru. Un, kā stāsta, viņi bijuši tik cildeni, ka devušies projām un kļuvuši par ķēniņiem katrs savā valstī.

Tveice pārtrauca savu stāstu, un trīs svešinieki uzteica viņu.

— Tu labi stāstīji, — viņi teica.

— Bet, — viens no viņiem teica, — man brīnums, ka trīs gudrie nekā nedara akas labā, kas viņiem parādīja zvaigzni. Vai viņi pilnīgi būtu aizmirsuši tādu labdarību?

— Vai akai nav aizvien jāpastāv, lai cilvēkiem atgādinātu, ka laimi, kas zūd lepnības augstumos, var atkal atrast pazemības dzīlēs?

— Vai aizgājušie būtu ļaunāki nekā dzīvie? — trešais teica. — Vai tie, kas mīt paradīzē aizmirst pateicību?

Bet, kad viņi to bija pateikuši, tveice iekliegdamās uztrūkās kājās. Viņa bija pazinusi svešiniekus un sa-

prata, kas ceļinieki tādi bija. Viņa  
aizbēga kā neprātīga, lai nebūtu jā-  
redz, kā trīs gudrie pasauca savus  
kalpotājus un, pieveduši pie akas sa-

vus kamieļus, kas visi bija apkrauti  
ūdens maisiem, piepildīja nabaga mir-  
stošo aku ar ūdeni, ko bija atveduši  
no paradīzes.



## BETLĒMES BĒRNS



PIE PILSĒTAS VĀRTIEM BETLĒMĒ KADS ROMIEŠU KAĶĀKALPS STĀVEJA SARDZĒ.

Viņš bija ietērpies bruņās un bruņcepurē, pie sāniem viņam bija īss zobens un rokā garš šķēps. Cauru dienu viņš stāvēja gandrīz nekustīgi, tā ka tiešām varēja likties, ka vīrs bija no dzelzs. Pilsētnieki gāja iekšā un ārā pa vārtiem, ubagi apmetās ēnā zem vārtu velves, augļū pārdevēji un vīna tirgotāji nolika savus grozus un traukus uz zemes kaķākalpam līdzās, bet viņš tikpat kā nepapūlējās pagriezt galvu, lai uz viņiem paraudzītos.

Tur nu gan nekā nav ko redzēt, viņš it kā likās sakām. Kas man daļas ar jums, kas jūs strādājat, tirgojaties un nākat šurp ar savām eļļas krūkām un vīna maisiem? Rādiet man kaķāspēku sakārtojamos, lai dotos ienaidniekam pretim. Rādiet man jūkli un cīņas karstumu, kādai jātnieku noda-

ļai kājnieku pulkam virsū bražoties! Rādiet man drošsirdīgos, kas pa uzbrukuma kāpnēm steig uzrāpties ielenktās pilsētas mūros. Nekas manas acis nevar iepriecināt, kā vienīgi kaŗš. Es ilgojos redzēt gaisā mirdzam Romas ērgļus, ilgojos pēc vaŗa tauŗu dārdiem, pēc spoŗajiem ieroŗiem, pēc sarkanās asiŗu birgas.

Turpat aiz pilsētas vārtiem sākās brīnišķīgs lauks, viss lilijām noaudzis. Kaŗākalps ik dienas stāvēja, acis šim laukam pievērsis, bet viņam ne uz acumirkli neienāca prātā apbrīnot puķu ārkārtīgo skaistumu. Reizēm viņš ievēroja, ka gaŗāmgājēji apstājās un priecājās par lilijām, bet tad viņam bija brīnums, ka viņi kavē savas gaitas, lai aplūkotu kaut ko tik nenozīmīgu. „Šie cilvēki nezina, kas ir skaists,” viņš domāja.

Tā domādams, viņš acu priekšā vairs neredzēja zaļos laukus un olīvu pakalnus visapkārt Betlēmei, bet bija aizsaproņojies tālu projām saulainās Libijas karstajā tuksnēsī. Viņš redzēja kareivju lēģionu gaŗā, taisnā ailē dodamies pāri dzeltenajām smiltīm, kuŗās nebija nekādu pēdu. Nekur nebija ne mazākā patvēruma no saules stariem, nekur neviena veldzētāja avota, nekur neredzēja robeŗas tuksnēsīm, ne mēŗķa gāŗienam. Viņš re-

dzēja kareivjus, no bada un slāpēm novārgušus, ļodzīgiem soļiem dodamies uz priekšu. Redzēja viņus citu pakaļ citam pakrītam, tveices pie zemes nogāztus. Tomēr, par spīti visam tam, kaļaspēka daļa nešaubīdamās neatlaidīgi devās uz priekšu, ir nedomājot nepaklausīt kara vadonim un griezties atpakaļ.

„Lūk, tas ir skaisti,” kaļakalps domāja. „Lūk, to ir vērts redzēt brašam vīram!”

Kaļakalпам, tā dienu no dienas tai pašā vietā sardzē stāvot, bija vislabāk kā izdevība novērot skaistos bērņus, kas rotaļājās viņam apkārt, bet ar bērņiem bija tāpat kā ar puķēm. Viņš nesaprata, ka varētu būt vērts tos apskatīt. „Kas tur būtu ko priecāties?” viņš domāja, kad redzēja cilvēkus smaidot nolūkojamies bērņu rotaļās. „Savādi, ka ir cilvēki, kas var priecāties par itin neko.”

Vienā dienā, kad kaļakalps kā parasts stāvēja ārpusē pie pilsētas vārtiem, viņš ieraudzīja mazu puisēnu, gadus trīs vecu, iznākam pļavā rotaļāties. Tas bija nabadzīgu vecāku bērņs, viņa apģērbs bija maza aitādiņa, un viņš rotaļājās viens pats. Kareivis stāvēja, novērodams šo jaunieņācēju, pats to nemaz neapzinādamies. Pirmais, kas saistīja viņa ievēribu, bija tas, ka mazais skraidīja tik viegli pa lauku, ka likās lidojam pār smilgu galotnēm. Bet kad viņš vēlāk

sāka sekot viņa rotaļām, viņa pārsteigums bija vēl lielāks.

— Pie mana šķēpa, — viņš beidzot teica, — šis bērņs nerotaļājas tā kā citi! Kas tas ir, ar ko viņš nodarbojas?

Bērņs rotaļājās tikai dažu soļu atstatumā no kaļakalpa, tā ka šis varēja novērot, ko bērņs dara. Viņš redzēja, kā bērņs izstiepa roku, lai saķertu biti, kas turējās uz kāda zieda malas, tik smagi aplīpusi ziedu putekšņiem, ka gandrīz nejaudāja pacelt spārnus lidojumam. Sev par lielu brīnumu viņš redzēja, ka bite ļāvās saņemties, nelūkodama ne aizlidot, ne lietot savu dzelenu. Bet kad mazais biti labi bija saņēmis pirkstos, viņš aizskrēja pie kādas spraugas pilsētas mūrī, kur viena bišu saime bija atradusi mītni, un nolika to tur ārpusē. Un kad tādā kārtā bija palīdzējis vienai bitei, viņš steidzās palīdzēt kādai citai. Visu dienu algoņnis redzēja viņu gūstām bites un nesam tās uz viņu mītni.

„Šis zēns tiešām ir lielāks muļķis nekā jebkuŗš, ko agrāk esmu redzējis,” kaļakalps domāja. Kā viņam var ienākt prātā palīdzēt bitēm, kuŗas gluži labi var pietikt bez viņa un turklāt var sadzelt viņu ar savu dzelenu? Kāds gan cilvēks no viņa iznāks, ja viņš dzīvos?”

Mazais nāca dienu no dienas rotaļāties ārā pļavā, un kaļakalps nevarēja nebrīnīties par viņa rotaļām. „Cik

tas savādi," viņš domāja, „esmu tagad stāvējis sardzē pie šiem vārtiem veselus trīs gadus, bet vēl līdz šim neesmu redzējis nekā, kas tā būtu varējis saistīt manas domas kā šis bērns.”

Bet kaņakalps nebūt nepriecājās par bērnu. Gluži otrādi, mazais viņam atgādināja kāda veca jūdu pareģa briesmīgo pareģojumu. Šis, lūk, bija pareģojis, ka reiz virs zemes uz ilgu laiku iestāšoties miers. Tūkstoš gadu laikā netikšot izlietas asinis un netikšot vesti kaņi, bet cilvēki milēšot viens otru kā brāļi. Kad kaņakalps iedomājās, ka varētu notikt kaut kas tik briesmīgs, viņam pārskrēja drebuļi pār miesu, un viņš, it kā atbalsta meklēdams, ciešāk satvēra šķēpu.

Bet tagad, jo vairāk kaņakalps noraudzījās uz mazā zēna rotaļām, jo biežāk viņam bija jādomā par tūkstošgadīgo miera valstību. Viņš gan neticēja, ka tā jau varētu būt atnākusi, bet viņam riebās domāt tādas pretīgas domas.

Vienā dienā, kad mazais rotaļājās starp puķēm uz krāšņā lauka, no mākoņiem sāka gāzties lejup stipra lietus gāze. Kad bērns ievēroja, cik lieli un smagi bija pilieni, kas krita lejā uz jūtīgajām liliņām, viņu, kā rādījās, pārņēma nemiers savu skaisto draugu dēļ. Viņš aizsteidzās pie lielākās un skaistākās no tām un tās stīvo kātu, kas nesa ziedus, nolieca pret zemi,

tā ka pilieni ķēra ziedu kausu apakšpusi. Un tā izdarījis ar vienu puķu stādu, viņš tūlīņ steidzās pie kāda cita un nolieca tā kātus tādā pašā kārtā, tā ka ziedu kausiņi pagriezās uz zemi. Tad pie trešā un pie ceturrtā, līdz visas pļavas puķes bija pasargātas no stiprā lietus.

Kaņakalps nāca smieklī, norauģoties zēna darbā.

— Man bail, ka lilijas nebūs viņam par to pateicīgas, — viņš teica. — Ikviens kāts, protams, ir nolauzts. Nav iespējams šos nelokanos stādus tādā kārtā noliekt.

Bet kad lietus gāze beidzot pārgāja, kaņakalps redzēja, ka mazais zēns steidzās pie lilijām un cēla tās augšā. Un viņam par neizteicamiem brīnumiem bērns bez mazākā grūtuma nelokanos kātus atlieca taisnus. Izrādījās, ka neviens vienīgs no tiem nebija ne lauzts, ne bojāts. Viņš steidzās no puķes pie puķes, un visas izglābtās lilijas pļavā drīz vien staroja pilnā krāšņumā.

Kad kaņakalps to redzēja, viņu pārņēma savādas dusmas. „Skaties, kāds bērns!” viņš domāja. „Ir gluži neticami, ka viņš var pasākt kaut ko tik neprātīgu. Kas tad dienās būs par vīru no tāda, kas pat to nevar noskatīties, ka kāda lilija tiek sapostīta? Kas notiktu tad, ja tādām būtu jāiet kaņā? Ko tāds darītu, ja viņam pavēlētu pieļaut uguni namam, pilnam ar sievieti-

tēm un bērniem, vai nolaist dibenā kuģi, kas peld uz ūdens ar visiem kuģa ļaudīm uz klāja?”

No jauna viņam ienāca prātā vecais pareģojums, un viņš sāka baidīties, ka tiešām varētu būt pienācis laiks, kad tas piepildīsies. „Ja ir atradies tāds bērns kā šis,” viņš domāja, „tad varbūt šis briesmīgais laiks ir gluži tuvu. Jau tagad valda miers visā pasaulē un, droši vien, kaŗa dienas nekad vairs neatausīs. Vēlāk visiem cilvēkiem būs tāds pats prāts kā šim bērnam. Viņi baidīsies viens otram pāri darīt, jā, sirds viņiem pat neļaus kaitēt bitei vai ziedam.

Nekādi lieli varoņdarbi vairs netiks veikti. Nekādas cildenas uzvaras vairs netiks gūtas, un neviens dižens triumfators vairs neuzkāps Kapitolā. Nebūs nekā, pēc kā drošsirdīgs vīrs varētu ilgoties.”

Un kaŗakalps, kuŗš vēl visu laiku cerēja uz jauniem kaŗiem, lai ar varoņdarbiem gūtu varu un bagātību, juta tādas dusmas pret mazo, trīs gadus veco zēnu, ka draudīgi izstiepa šķēpu pret viņu, kad šis nākošā reizē skrēja gaŗām.

Kādā citā dienā mazais vairs nepūlējās palīdzēt ne bitēm, ne lilijām, bet izdarīja kaut ko tādu, kas kaŗakalpmā šķita vēl daudz nevajadzīgāks un nepateicīgāks.

Bija ārkārtīgi karsta diena, un saules stari, kas krita uz zaldāta bruņ-

cepures un krūšu bruņām, tās tā sakarsēja, ka sajūta bija tāda, it kā viņa tērps būtu no uguns. Gaŗāmgājējiem izlikās, it kā viņš briesmīgi ciestu no karstuma. Viņa asiņu pieplūdušās acis bija izspiedušās uz āru un āda uz lūpām sačervelējusies, bet kaŗakalpmā, kuŗš bija rūdīts panest karsto svelmi Afrikas tuksnešos, šķita, ka tas bija sākums, un viņam nenāca ne prātā atstāt savu parasto vietu. Viņam, gluži otrādi, patika rādīt gaŗāmgājējiem, ka viņš ir tik stiprs un izturīgs, ka viņam nav jāmeklē patvērums pret sauli.

Kamēr viņš tā stāvēja, gandrīz vai dzīvs izcepdams saulē, mazais zēns, kuŗš mēdza rotaļāties uz lauka, pēkšņi pienāca viņam klāt. Viņš zināja gan, ka leģionārs nebija viņam nekāds draugs, un parasti viņš sargājās nākt viņa šķēpam tuvu, bet nu viņš pieskrēja viņam gluži tuvu klāt un, labu laiku viņā vērīgi noraudzījies, aizsteidzās pilnā sparā projām pa ceļu. Kad viņš pēc laiciņa atgriezās atpakaļ, viņš abas plaukstiņas turēja salicis kā trauciņu, tā atnesdams dažus pilienus ūdens.

„Vai tiešām bērns ir izdarījis tādas blēņas, ka aizskrējis un atnesis man ūdeni?” algotnis domāja. „Viņam gan nemaz nav prāta. Vai lai romiešu leģionārs nespētu panest mazliet siltuma? Ko tas zēns tā skraida apkārt palīdzēdams tiem, kam nekādas palī-

dzības nevajag? Man nav nekādas vēlēšanās pēc viņa žēlsirdības. Es vēlētos, kaut viņa un visu to, kas viņam līdzinās, nebūtu pasaulē.”

Mazais nāca ļoti lēnām. Pirkstiņus viņš turēja cieši kopā saspieštos, lai nekas neizšļakstītos vai neizsūktos tiem cauri. Tuvodamies kaņakalpm, viņš nedroši acis bija pievērsis niecīgajam daudzumam ūdens, ko nesa līdzī, viņš tātad neredzēja, ka šis stāvēja bargi sakrunkotu pieri, raidīdams atbaidīgus skatienus. Beidzot viņš apstājās cieši leģionāram līdzās un sniedza viņam ūdeni.

Ejot viņam smagās, gaišās cirtas aizvien vairāk bija noslīdējušas pār pieri un acīm. Viņš vairāk reizes papurināja galvu, lai atmestu matu atpakaļ un varētu palūkoties uz augšu. Kad tas viņam beidzot bija izdevies un viņš ieraudzīja bardzību kaņakalpa sejā, viņš tomēr nesabijās, bet stāvēja un ar burvīgu smaidu mudināja viņu dzert ūdeni, ko bija atnesis. Bet kaņakalps nejuta ne mazākās vēlēšanās pieņemt kādu labdarību no šī bērna, kuŗu uzskatīja par savu ienaidnieku. Viņš neskatījās lejup bērna jaukajā sejā, bet stāvēja stingri un nekustīgi, nekādi neizrādīdams, ka saprot, ko bērns viņa labā grib darīt.

Bet arī puisēns nevarēja saprast, ka otrs varētu gribēt viņu noraidīt. Viņš vēl aizvien smaidīja tikpat uzticīgi un, uz pirkstu galiem pacēlies, iz-

stiepa rokas, cik vien augstu spēdams, lai gaŗais algotnis vieglāk varētu piekļūt pie ūdens.

Leģionārs turpretim jutās tā aizkarts par to, ka kāds bērns grib viņam palīdzēt, ka ciešāk satvēra šķēŗu, lai mazo aizdzītu.

Bet tai pašā acumirkļī karstums un saules svelme ar tādu spēku strāvoja lejup uz kaņakalpu, ka tas redzēja sarkanās liesmas acu priekšā un galvā juta izkūstam smadzenes. Viņš baidījās, ka saule nogalinās viņu, ja viņš tūliņ neatradīs kādu veldzi.

Un kā neprātā aiz bailēm par briesmām, kādas viņam draudēja, viņš nometa šķēŗu zemē, satvēra abām rokām bērnu, pacēla viņu un izsūca, cik vien bija iespējams, ūdeni, ko šis turēja plaukstās.

Bija gan tikai dažas piles, ko viņš tādā kārtā dabūja uz mēles, bet vairāk arī nevajadzēja. Tikko viņš bija dabūjis pagaršot ūdeni, viņš vairs nejuta, ka bruņcepure un bruņas dedzinātu un spiestu. Saules stari bija zaudējuši savu nāvētāju varu. Viņa sausās lūpas kļuva atkal valgas, un sarkanās liesmas vairs nedejoja viņam acu priekšā.

Iekām viņš vēl bija paguvis visu to ievērot, viņš bērnu jau bija nolīcis zemē, un tas atkal rotaļājās un skraidīja pa pļavu. Nu viņš pārsteigts teica pats sev:

— Kas tas bija par ūdeni, ko man



manīja riebumu, kāds pavīdēja kareivja sejā.

— Mans draugs, — viņš turpināja, — nebīsties, ka Erodus gribēs padarīt mūs par bērnaukļiem. Pieliec nu ausi man pie mutes, tad es tev uzticēšu viņa nodomus.

Virsnieks ilgi sačukstējās ar kaņakalpu, un kad tas viņam visu bija pateicis, viņš piebilda:

— Man jau tev nav jāsaka, ka pilnīga klusēšana ir nepieciešama, lai pasākums varētu izdoties.

— Tu, Voltīgij, zini, ka vari man uzticēties, — kaņakalps atbildēja.

Kad virsnieks bija aizgājis un kaņakalps atkal viens pats stāvēja savā vietā, viņš apskatījās, kur bija palicis bērns. Tas vēl aizvien rotaļājās puķēs. Un kareivis pats bija pārsteigts, ka viņam izlikās, it kā bērns lidinātos apkārt tik viegli un piemīļīgi kā tauriņš.

Pēkšņi kareivis sāka smieties.

— Tas tiesa, — viņš teica, — ilgi man vairs nebūs jāskaišas par šo bērnu. Arī viņš būs ielūgts uz Erodus svētkiem šovakar.

Kaņakalps stāvēja savā sarga vietā visu dienu, līdz kamēr atnāca vakars un bija laiks aizslēgt pilsētas vārtus pa nakti.

Kad tas bija izdarīts, viņš pa šaurām un tumšām ielām devās uz vareno pili, kas Erodum piederēja Betlēmē.

Plašās pils vidusdaļā atradās liela, akmeņiem izlikta sēta, ko apņēma celtnes, gar kuņām visgaņām stiepās trīs vaļēji lieveņi viens virs otra. Bet augšējā no šiem lieveņiem pēc ķēniņa lēmuma vajadzēja notikt Betlēmes bērnu svētkiem.

Tāpat uz cieša ķēniņa lēmuma pamata šis lieveņis bija pārveidots tā, ka tas līdzinājās segtam gaitenim kādā brīnišķīgā izpriecās pilī, gar grieskiem vijās viņāji, no kuņiem nokarājās smagi vīnogu ķekari un pie sienām un pilāriem stāvēja mazi grantu un oranžu kociņi, pilni gataviem augļiem. Grīdas bija izkaisītas izplūkātām rožu ziedlapām, kas tās apsedza kā mīksts, biezs paklājs, un gar galdiem un margām visur stiepās baltu, starojošu liliju vijas.

Šai puķu dārzā šur tur stāvēja lieļas marmora tvertnes, kur spožas zelta un sudraba zivtiņas rotaļājās caurspīdīgajā ūdenī. Kokos sēdēja raibi svešzemju putni, un kādā būrī atradās vecs krauklis, kuņš nepārtraukti runāja.

Svētkiem sākoties, mātes un bērni cits pakaļ citam ienāca lieveņī. Bērni tūliņ pie ieejas pilī bija ietērpti baltās drānās ar purpura apmalām, un uz viņu tumšmatainajām galviņām bija uzlikti rožu vainagi. Sievas nāca iekšā cēlas savās sarkanajās un zilajās drānās, baltos šķidrautos, kas nokarājās no augstām, smailām galvas

rotām, zelta naudām un važiņām greznotām.

Dažas nesa savu bērnu augstu uz pleca pacēlušas, citas veda savu dēlu pie rokas, vēl citas, kuŗu bērni bija nedroši un izbijušies, nesa tos rokās.

Sievas apmetās uz grīdas lieveni. Tiklīdz viņas bija ieņēmušas vietu, nāca vergi un nolika viņām priekšā zemus galdus, uzlikdami dārgus ēdienus un dzērienus, kā tas klājas ķēniņa svētkos, un visas šīs laimīgās mātes ēda un dzēra, pie tam nezaudēdamas tā cēlā, jaukā cienīguma, kas ir Betlēmes sievu labākā rota.

Gar lieveņa sienu, gandrīz aizslēpti aiz puķu vijām un augļu pilnajiem kokiem, divkāršās ailēs bija nostādīti kaŗakalpi pilnā bruņojumā. Viņi stāvēja pilnīgi nekustīgi, it kā viņiem nebūtu nekādas daļas gar to, kas notika viņiem apkārt. Sievas gan nevarēja noturēties lāgiem neuzmetušas jautātāja skatienu dzelzī tērpto vīru barām.

— Kam tie te ir vajadzīgi? — viņas čukstēja. — Vai Erodus domā, ka neprātīsim uzvesties? Vai viņš domā, ka ir vajadzīgs tāds daudzums kaŗakalpu, lai mūs apsargātu?

Bet citas čukstus atbildēja, ka tā tam ir jābūt pie ķēniņa. Erodus nekad nerīkoja svētkus citādi, kā vien kad visa viņa māja bija pilna kaŗakalpiem. Tas bija pagodinājums, ka

smagi apbruņotie leģionāri stāvēja šē sardzē.

Svētku pirmajos brīžos mazie bērni jutās bailīgi un nedroši un klusēdami turējās pie savām mātēm. Bet drīz vien viņi sāka kustēties, lai baudītu tos brīnumus, ko Erodus viņiem sniedza.

Tā bija apburta zeme, ko ķēniņš bija licis sagatavot saviem mazajiem viesiem. Iedami caur lieveni, viņi atrada bišu stropus, kā medu baudīt viņus nekavēja neviena sīva bite. Viņi uzgāja kokus, kas nolīkuši sniedza viņiem pretim savus augļu pilnos zarus. Vienā stūrī viņi uzgāja burvju māksliniekus, kas vienā acumirkli piebūra viņiem kabatas pilnas ar rotaļlietām, bet kādā citā lieveņa stūrī zvēru didītāju, kuŗš rādīja viņiem dažus tik rāmus tīģerus, ka viņi varēja jāt uz to mugurām.

Bet šai paradīzē ar visiem tās priekiem tomēr nebija nekā, kas tā pievilktu mazo bērnu uzmanību, kā gaŗā kaŗakalpu aile, kas nekustīgi stāvēja gar galērijas vieniem sāniem. Viņu skatienu saistīja kareivju spožās bruņcepures, viņu cietās, lepnās sejas, viņu īsie zobeni bagātīgi izrotātās makstīs.

Rotaļādamies un viens ar otru plosīdamies, viņi tomēr aizvien domāja par kaŗakalpiem. Vēl turējās pa gabiliņu no tiem, bet viņi ilgojās pieiet

tiem klāt, lai redzētu, vai viņi ir dzīvi un tiešām var kustēties.

Rotaļas un svētku prieks pieņēmās aizvien vairāk, bet kareivji vēl aizvien stāvēja nekustīgi. Mazajiem tas likās nesaprotami, kā cilvēki varēja stāvēt tik tuvu šiem vīnogu ķekariem un neizstiept roku, lai tos satvertu.

Beidzot viens no mazajiem zēniem tomēr nespēja savaldīt savu ziņkāribu. Būdams gatavs ātri aizbēgt, viņš lēnām tuvojās vienam no dzelzīs tērtajiem, un, tā ka kareivis palika nekustīgs, viņš gāja aizvien tuvāk. Beidzot viņš bija piegājis tik tuvu, ka varēja aptaustīt viņa sandaļu siksnas un stību bruņas.

Tad, it kā tas būtu kāds nedzirdēts pārkāpums, visi šie dzelzs vīri sāka kustēties. Neapraktāmā niknumā viņi metās bērniem virsū un sagrauba tos. Daži no viņiem savicināja viņus sev virs galvas kā metamos ieročus un starp spuldzēm un vītņēm pār lieveņa margām nometa viņus zemē, kur viņi atrada galu uz marmora bruģa. Daži, zobenus izvilkuši, ieurba tos bērniem sirdīs, citi satrieca viņiem galvas pret sienu, pirms nomest tos lejā pagalmā nakts tumsā.

Pirmajā acumirkli pēc uzbrukuma bija dzirdams tikai dziļš klusums. Mazie augumi vēl šūpojās gaisā, sievas bija sastingušas no pārsteiguma. Bet pēkšņi visas šīs nelaimīgās uztrūkās, sapratušas, kas bija noticis, un

vienā balsī briesmīgi iekliegdamās metās kaņakalpiem klāt.

Vēl lievenī atradās bērni, kas pirmajā acumirkli nebija sagrabti. Kaņakalpi tos tvarstīja, bet bērnu mātes metās viņu priekšā zemē, kailām rokām tverdamas kailos zobenus, lai novērstu nāvīgo triecienu. Dažas sievas, kuņu bērni jau bija nogalināti, metās klāt kaņakalpiem un, tos pie rīkles sagrabušas, mēģināja atriekt savus mazuļus, lūkodamas nožņaupt viņu slepkavas.

Šī mežonīgā jucekļa laikā, kad pili atskanēja briesmīgi kliegzieni un tika pastrādāti nežēlīgi asinsdarbi, kaņakalps, kuņš parasti mēdza atrasties sardzē pie pilsētas vārtiem, stāvēja pilnīgi nekustīgi kāpņu galā, kas veda lejā no lieveņa. Viņš neņēma dalību cīņā un slepkavošanā; tikai pret tām sievietēm, kam bija laimējies sagrabt savus bērnus un kas ar viņiem mēģināja aizbēgt pa kāpnēm, viņš pacēla zobenu un, tā kā viņš tur stāvēja drūms un nekustīgs, jau viņa izskats vien bija tik atbaidīgs, ka bēgles labāk metās lejā pār margām vai griezās atpakaļ cīņas jūklī, par briesmām nebēdājot, nekā spraucās viņam gaŗām.

„Voltīgji tiešām ir darījis pareizi, nostādīdams mani šai vietā,” kaņakalps domāja. „Jauns, neapdomīgs kareivis būtu atstājis savu vietu un meties jūklī. Ja es būtu ļāvis aizvi-

lināties no šīs vietas, vismaz kādi desmit bērni būtu izglābušies.”

Viņam tā domājot, viņa uzmanību saistīja kāda jauna sieva, kas, satvērusi savu bērnu, steigšus bēga uz viņa pusi. Neviens no tiem leģionāriem, kam viņai nācās skriet garām, nevarēja stāties viņai ceļā, tādēļ ka cīnījās ar citām sievietēm, un tādā kārtā viņai bija izdevies sasniegt lieveņa galu.

„Lūk, viena, kas taisās laimīgi aizbēgt!” kaņķalps domāja. „Ne viņa, ne bērns nav ievainoti. Ja nu es tagad nestāvētu še...”

Sieva tuvojās kaņķalpam ar tādu straujumu, it kā viņa laistos pa gaisu, un viņam nebija laika saskatīt ne viņas, ne bērna seju. Viņš tikai izstiepa zobenu, un viņa ar bērnu rokās metās tam pretīm. Viņš gaidīja, ka nākošā acumirkļī kā viņa, tā bērns caururbti pakritīs zemē.

Bet tai pašā acumirkļī algoznis izdzirda niknu sīksānu sev virs galvas un tūliņ pēc tam sajuta asas sāpes vienā acī. Tās bija tik asas un negantas, ka viņš apmulsis apstulba un zobens izkrita viņam no rokas uz grīdas.

Pielicis roku pie acs, viņš satvēra biti un saprata, ka lielo sāpju cēlonis bija tikai mazā dzīvnieka dzelonis.

Zibens ātrumā viņš noliecās zemē pēc zobena, cerībā, ka vēl nebūs par vēlu aizkavēt bēglus.

Bet mazā bitīte savu lietu bija iz-

darījusi ļoti labi. Tai īsajā brīdī, kamēr tā kaņķalpu bija padarījusi aklu, jaunā māte bija paguvusi viņam garām noskriet lejā pa kāpnēm un, lai gan viņš ar lielu steigu devās viņai pakal, viņš vairs nevarēja viņu atrast. Viņa bija pazudusi, un visā lielajā pilī neviens viņu vairs nevarēja uziet.



Nākošā rītā kaņķalps līdz ar dažiem saviem biedriem stāvēja sardzē iekšpusē pie pilsētas vārtiem. Bija agrs laiks, un smagie vārti tikko kā bija atvērti. Izskatījās tomēr tā, it kā neviens nebūtu gaidījis, ka tos šorīt atvērs, jo nekādi laukstrādnieku bari neplūda ārā no pilsētas, kā tas citādi bija parasts no rītiem. Visi Betlēmes iedzīvotāji tā bija baiļu pārņemti par asinspirti pagājušā naktī, ka neviens neuzdrošinājās atstāt savas mājas.

— Pie mana zobena, — algoznis teica, no savas vietas noraudzīdamies garajā ielā, kas veda uz vārtiem, — man šķiet, ka Voltīgijs ar savu lēmumu būs pārskatījis. Labāk būtu, ja viņš vārtus būtu turējis aizslēgtus un licis izmeklēt ikvienu māju pilsētā, līdz būtu atradis mazo puisēnu, kuŗam laimējās izbēgt no svētkiem. Voltīgijs domā, ka viņa vecāki mēģinās aizvest viņu no šejienes, līdzko dabūs zināt, ka vārti ir atvērti. Viņš cer arī, ka

varēšu viņu sagūtīt tieši šē pie vār-  
tiem. Bet man bail, ka šī aplēse nav  
gudra. Cik viegli viņiem var laimēties  
noslēpt bērnu!

Viņš prātoja, vai viņi mēģinās pa-  
slēpt bērnu ēzeļa augļu grozā vai kā-  
dā milzīgā eļļas krūkā, vai starp kā-  
das karavānas labības nastām.

Kamēr viņš stāvēja prātodams, kā-  
dā kārtā viņu mēģinās pievilt, viņš  
ieraudzīja kādu vīru un sievu steidzī-  
gi nākam lejup pa ielu un tuvojamiēs  
vārtiem. Viņi gāja ātri, bailīgi atpa-  
kaļ raudzīdamies, it kā no kādām  
briesmām bēgdami. Vīrs turēja cirvi  
rokā, to cieši aptvēris, it kā nolēmis ar  
varu atbrīvot sev ceļu, ja kāds lūko-  
tu viņu aizkavēt.

Bet kaŗakalps neskatījās tik daudz  
uz vīru kā uz sievu. Viņš domāja, ka  
šī bija tikpat slaiķi noaugusi, kā tā  
jaunā māte, kam pagājušā vakarā bi-  
ja laimējies aizbēgt. Viņš ievēroja arī,  
ka tēŗpa malu viņa nesa pārmetusi  
pār galvu. To viņa varbūt dara, slēp-  
dama bērnu, ko nes uz rokas, viņš do-  
māja.

Jo vairāk viņi tuvojās, jo skaidrāk  
kaŗakalps redzēja zem saceltā tēŗpa  
notēlojamiēs bērnu, ko sieva nesa uz  
rokas. „Esmu pārliecināts, ka tā viņa,  
kuŗai vakar izdevās aizbēgt,” viņš do-  
māja. „Nepaguvu saskatīt viņas seju,  
bet pazīstu stalto augumu. Un tur nu  
viņa nāk ar bērnu uz rokas, nemaz  
nemēģinādama to noslēpt. Tādām lai-

mīgam gadījumam es nebūtu uzdro-  
šinājies ticēt.”

Vīrs un sieva turpināja savu stei-  
dzīgo gājienu līdz pat pilsētas vār-  
tiem. Viņi acīm redzot nebija gaidīju-  
ši, ka viņus šē aizturēs, un satrūkās  
no bailēm, kad kaŗakalps nolieca šķē-  
pu, aizsprostodams viņiem ceļu.

— Kādēļ tu liedz mums doties ārā  
uz lauka pie darba? — vīrs jautāja.

— Tu tūlīņ varēsi iet, — algotnis  
teica, — tikai vispirms man jāredz,  
ko tava sieva tur paslēptu zem sava  
tēŗpa.

— Kas tur ko redzēt? — vīrs teica.  
— Ir tikai maize un vīns mūsu šīs die-  
nas pārtikai.

— Varbūt tu runā taisnību, — al-  
gotnis teica. — Bet ja tas ir tā, kādēļ  
tad viņa novēŗšas, kādēļ labprātīgi  
nerāda, ko nes?

— Negribu, ka tu to redzētu, —  
vīrs teica. Un es tev dodu padomu  
laist mūs gaŗām.

Pie tam vīrs pacēla cirvi, bet sieva  
uzlika plaukstu viņam uz rokas.

— Necel ķildu! — viņa teica. — Es  
mēģināšu kā citādi. Es parādišu vi-  
ņam, ko nesu, un es esmu droša, ka  
viņš nekā ļauna nespēs tam darīt.

Un ar lepnu un paļāvīgu smaidu  
pret kareivi pagriezusies, viņa maz-  
liet atsedza sava tēŗpa malu.

Tai pašā acumirkļī kareivis atrā-  
vās atpakaļ un aiztaisīja acis, it kā  
liela spoŗuma apzīlbināts. Tas, ko

sieva turēja paslēptu zem savām drānām, staroja viņam pretim tik mirdzoši balts, ka viņš sākumā nesaprata, ko viņš redz.

— Domāju, ka tu turi bērnu uz rokām, — viņš teica.

— Tu taču redzi, ko es nesu, — sieva atteica.

Tad beidzot algotnis ieraudzīja, ka tas, kas tik žilbīgi staroja, bija tikai baltu līliju pušķis, tās pašas sugas, kas auga ārā uz lauka. Bet to spožums bija daudz lielāks un starojošāks. Viņš tikko varēja izturēt uz tām raudzīties.

Algotnis iebāza-roku puķēs. Viņš netika vaļā no domām, ka tani, ko sievietē nesa, vajadzēja būt bērnam, bet viņš juta tikai vēsās ziedlapas.

Viņš jutās rūgti vilies, un dusmās viņš labprāt būtu apcietinājis kā vīru, tā sievu, bet saprata, ka tādai ricībai nevarēja uzdot nekāda iemesla.

Kad sieviete redzēja viņa apjukumu, viņa teica:

— Vai nu tu ļausi mums iet?

Kaņakalps klusēdams atņēma atpakaļ šķēpu, ko bija turējis vārtiem priekšā, un atkāpās atpakaļ.

Bet sieva ar savām drānām atkal apsedza puķes, pie tam ar mīļu smaidu noraudzīdamās uz to, ko nesa.

— Zināju, ka nekā ļauna tu tam nevarēsi darīt, kad būsi to redzējis, — viņa teica kaņakalpmam.

Tad viņi steigšus devās projām, bet

kaņakalps noraudzījās pakaļ, kamēr vien viņi bija redzami.

Tā viņiem ar acīm sekojot, viņš atkal domājās esam drošs, ka viņa nenesa uz rokas līliju pušķi, bet īstenu, dzīvu bērnu.

Kamēr viņš vēl tā stāvēja, noraudzīdamies abiem aizgājējiem pakaļ, viņš izdzirda skaļus saucienus ielas augšgalā. Tur skriešus tuvojās Voltīgijs ar kādiem no saviem vīriem.

— Aizturiet viņus! Noslēdziet viņiem vārtus! Neļaujiet viņiem aizbēgt!

Un pie kaņakalpa pienākuši, viņi pastāstīja, ka uzgājuši aizbēgušā zēna pēdas. Viņi tikko viņu bija meklējuši viņa mājās, bet viņš jau atkal bijis aizbēdzis. Viņi bija redzējuši viņa vecākus aizsteidzamiem projām ar viņu. Tēvam, spēcīgam vīram ar sirmu bārdu, bijis cirvis rokā, bet māte, stalta auguma sieva, turējusi bērnu paslēptu zem tērpa malas, ko bijusi uz augšu sacēlusi.

Tai pašā brīdī, kad Voltīgijs to stāstīja, caur vārtiem patlaban jāja iekšā kāds beduīns labā zirgā. Kaņakalps, ne vārda neteicis, metās klāt jātniekam. Ar varu norāvis viņu no zirga un nogāzis zemē, viņš ar vienu lēcieni pats ielēca sedlos un aulekšoja projām pa ceļu.



Dažas dienas vēlāk kaņakalps jāja pa briesmīgo kalnaino tuksnesi, kas piepilda Jūdejas dienvidu daļu. Viņš vēl aizvien vajāja trīs bēgļus no Betlēmes un bija sašutis, ka šīs neveiksmīgās medības nebeidzas.

— Tas ir tiešām tā, it kā šie cilvēki spētu iegrimt zemē, — viņš kurnēja. Cik daudz reižu neesmu bijis viņiem jau tik tuvu, ka taisījos mest bērnam ar šķēpu, un tomēr viņi man izbēga. Man jau sāk likties, ka es nekad viņus nepanākšu.

Viņš jutās drosmi pazaudējis, kā cilvēks, kam šķiet, ka viņš cīnās pret pārspēku. Viņš sev jautāja, vai varētu būt, ka dievi sargāja šos cilvēkus no viņa.

— Tās ir veltas pūles. Griezišos atpakaļ, pirms nobeigties no bada un slāpēm šai tuksnešainajā zemē! — viņš teica pats sev.

Bet tad viņu sagrāba bailes no tā, kas viņu varbūt gaidīja mājās, ja viņš atgriezīsies nekā neizdarījis. Jau divas reizes viņš bērnam bija ļāvis aizbēgt. Nebija ko cerēt, ka Voltīgijs un Erodus to viņam piedos.

— Kamēr vien Erodus zinās, ka viens no Betlēmes bērniem ir dzīvs, viņu mocīs tās pašas bailes, — kaņakalps teica. — Droši vien viņš mēģinās remdēt savas bailes, uzkārdams mani krustā.

Bija karsts pusdienas laiks, un viņš cieta lielas mokas, jādams pa šo kal-

naino apvidu, kurā nebija neviena koka, pa ceļu, kas aizlocījās caur dziļām kalnu aizām, kur nekustējās neviena vēsma. Kā zirgs, tā jātnieks jau bija tuvu sabrukumam.

Nu jau bija vairāk stundu, kamēr kaņakalps bija pazaudējis jebkuŗas bēgļu pēdas un jutās nelaimīgāks nekā jebkad.

„Man no tā jāatsakās,” viņš domāja. „Tiešām nav vērts tā mocīties un viņiem vēl ilgāk sekot. Viņiem tā vai tā ir jānobeidzas šai briesmīgajā tuksnesī.”

Tā domājot, viņš klinšu sienā ceļa malā ieraudzīja ieeju kādas alas velvē.

Viņš tūlīņ vadīja zirgu uz ieeju alā. „Atpūtīšos brīdi vēsajā klinšu alā,” viņš domāja. „Varbūt es pēc tam ar jauniem spēkiem varēšu turpināt sekošanu.”

Taisoties ieiet alā, viņu pārsteidza kaut kas savāds. Katrā pusē ieejai auga divi skaisti liliju ceri. Tie pacēlās augsti un slaidi, pilni ziedu. No tiem nāca reibīga medus smarža, un ap tiem sanēja liels daudzums bišu.

Tas bija tik savāds skats šai tuksnesī, ka kaņakalps izdarīja kaut ko neparastu. Viņš nolauza lielu, baltu ziedu un paņēma to līdzī klinšu alā.

Ala nebija ne dziļa, ne tumša, un tikko viņš bija iegājis zem alas velvēs, viņš redzēja, ka tur jau bija priekšā trīs ceļinieki. Vīrs, sieva un

bērns, kas, uz zemes atlaidušies, bija nogrimuši dziļā miegā.

Nekad vēl kaņakalps sirds tā nebija daudzījusies, kā to ieraugot. Tie jau bija tie trīs bēgļi, kurus viņš tik ilgi bija dzenājis. Viņš tos tūliņ pazina. Te nu viņi gulēja aizmiguši un, nespēdami aizstāvēties, atradās pilnīgi viņa varā!

Viņa zobens nošķindēja, to no maksts izraujot, un viņš noliecās pār guļošo bērnu.

Lēnām viņš tuvināja zobenu tā sirdij, uzmanīgi tēmēdams, lai to nobeigtu ar vienu dūrienu.

Pusceļā viņš uz mirkli apstājās, lai ieskatītos bērna sejā. Tagad, kur viņš bija drošs par savu uzvaru, viņš juta nežēlīgu baudu, aplūkojot savu upuri.

Bet bērnā lūkojoties, viņa prieks vēl iespējami pieauga, jo viņš pazina mazo zēnu, ko bija redzējis rotājamiem ar bitēm un lilijām uz lauka pie pilsētas vārtiem.

„Jā, protams,” viņš domāja, „man vajadzēja to saprast jau visu laiku. Tādēļ es aizvien ienīdu šo bērnu. Tas ir apsolītais miera valdnieks.”

Viņš no jauna lieca šķēpu uz zemi, domādams: „Kad šī bērna galvu nolikšu Erodum pie kājām, viņš mani iecels par savas miesas sardzes virsnieku.”

Aizvien jo vairāk tuvinādams šķēpa smaili guļošajam bērnam, viņš priedējās pats pie sevis:

— Vismaz šoreiz neviens neiejauksies un neizraus viņu no manas varas.

Bet kaņakalps vēl aizvien turēja rokā liliju, ko bija nolauzis pie ieejas alā, un, viņam tā domājot, kāda bite, kas bija bijusi paslēpta ziedā, uzlidoja viņam pretim un sīkdama reizi no reizes aplidoja viņam ap galvu.

Kaņakalps sarāvās. Viņš atcerējās biti, ko mazais zēns bija pārnēsis uz mājām, un viņam ienāca prātā, ka bite bija palīdzējusi bērnam aizbēgt no Erodus svētkiem.

Šīs domas viņu pārsteidza. Šķēpu turēdams, viņš stāvēja un klausījās bitē.

Nu viņš vairs nedzirdēja mazā dzīvnieka sikšanu. Bet tā pilnīgi mierīgi stāvēt, viņš sajuta stipro, saldo smaržu, kas izplūda no lilijas, ko viņš turēja rokā.

Tad viņam ienāca prātā lilijas, kurām mazais zēns bija palīdzējis, un viņš atcerējās, ka liliju pušķis bija apslēpis bērnu viņa skatieniem un līdzējis izkļūt caur pilsētas vārtiem.

Kļūdams aizvien domīgāks, viņš atvilka zobenu atpakaļ.

— Bites un lilijas viņam ir atlīdzinājušas viņa labos darbus, — viņš čukstēja pats pie sevis.

Viņam ienāca prātā, ka vienreiz mazais arī viņam bija palīdzējis, un tumšs sārtums sakāpa viņam sejā.

— Vai romiešu leģionārs var aiz-

mirst atlīdzināt pakalpojumu, ko saņēmis? — viņš čukstēja.

Viņš izcīnīja īsu cīņu pats ar sevi. Viņš domāja par Erodu un savu paša kāri iznīcināt jauno miera valdnieku.

— Man nepieklājas nogalināt šo bērnu, kas man izglābis dzīvību, — viņš tomēr beidzot teica.

Noliecies viņš nolika savu zobenu bērnam līdzās, lai bēgļi pamodušies saprastu, kādām briesmām viņi bija izbēguši.

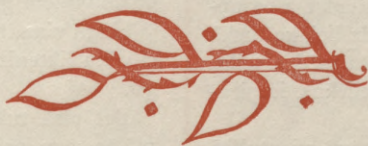
Tad viņš redzēja, ka bērns bija pa-

modies. Tas gulēja, noraudzīdamies viņā savām skaistajām acīm, kas mirdzēja kā zvaigznes.

Un kaņakalps nolieca celi bērna priekšā.

— Kungs, tu esi varens. Tu esi stiprais uzvarētājs. Tu esi tas, ko dievi mīlo. Tu esi tas, kas var samīt čūskas un skorpījumus.

Noskūpstījis viņa kājas, viņš lēniem soļiem izgāja no alas, kamēr mazais gulēja, noraudzīdamies viņā lielām, izbrīna pilnām bērna acīm.



## BĒGŠANA UZ ĒGIPTI



PROM, VIENĀ NO AUSTRUMZEMES TUKSNEŠIEM PRIEKŠ DAUDZ DAUDZ GADIEM AUGA PALMA, KAŠ BIJA MILZIGI veca un milzīgi augsta. Visiem, kas gāja caur tuksnesi, vajadzēja to aplūkot, jo tā bija daudz lielāka nekā citas palmas, un par to mēdza teikt, ka tā pāraugšot ir obeliskus, ir piramidas.

Lielajai palmai tā savā vientulībā stāvēt un pār tuksnesi noraugoties, vienā dienā viņa ieraudzīja kaut ko, kas tai izbrīnā vareno lapu vainagu lika šūpot šurp un turp uz tievā stumbra. Tālumā, tuksneša malā varēja redzēt nākam divus vientuļus cilvēkus. Tie vēl atradās tādā attālumā, kad kamieļi izskatās tik mazi kā skudras, bet katrā ziņā tie bija divi cilvēki. Divi, kas tuksnesī bija svešinieki, jo palma pazina tuksneša ļaudis; vīrs un sieva, kam nebija ne ceļa vadoņa, ne nastu nesēju lopu, ne telts, ne ūdens maisa.

— Tie tiešām ir atnākuši še nomirt, — palma teica.

Palma ātri apskatījās visapkārt.

— Man brīnums, ka lauvas jau neredzenas pakaļ šim laupījumam. Bet es neredzu nevienas kustamies. Neredzu arī neviena no tuksneša laupītājiem. Bet gan jau viņi nāks. —

„Viņus gaida septiņkārtīga nāve,” palma domāja. „Lauvas viņus aprīs, čūskas sakodīs, slāpes izkaltēs, smilšu vētra apraks, laupītāji nogalinās, saules dūriens sadedzinās, bailes padarīs viņiem galu.”

Un tā viņa lūkoja domāt ko citu. Šo cilvēku liktenis padarīja viņu skumīgu.

Bet visā tuksneša platībā, kas izplētās zem palmas, nebija nekā, ko viņa nepazītu un jau tūkstoš gadu nebūtu redzējusi. Nekas nevarēja saistīt viņas uzmanību. Viņai no jauna bija jādodomā par abiem ceļotājiem.

— Pie sausuma un vētras, — palma teica, piesaukdama dzīvības bīstamākos ienaidniekus, — ko tā sieva tur nes uz rokas? Man šķiet, ka šie muļķi nes līdz arī mazu bērnu!

Palma, kas bija tālredzīga, kā tas vecumā mēdz būt, tiešām redzēja pareizi. Sieva nesa uz rokas bērnu, kas gulēja, atspiedis galvu viņai pie pleca.

— Bērns pat nav pietiekami ap-

ģērbs, — palma teica. Redzu, ka māte ir sacēlusi uz augšu sava virsējā tērpa malu un ar to apsegusi viņu. Lielā steigā viņa bērnu ir paķērusi no gultas un ar viņu devusies projām. Es tagad saprotu: šie cilvēki ir bēgļi.

— Bet viņi tomēr ir muļķi, — palma turpināja. — Ja kāds eņģelis viņus nepasargās, labāk būtu, ja viņi ļautu, lai ienaidnieks dara ar viņiem to ļaunāko, nekā doties projām tuksnēsī.

Varu iedomāties, kā viss tas ir noticis. Vīrs strādāja darbu, bērns gulēja šūpulī, sieva bija izgājusi ārā pēc ūdens. Pagājusi pāra soļus ārpus durvīm, viņa būs ieraudzījusi ienaidnieku pilnā sparā tuvojamies. Viņa būs skrējusi atpakaļ, paķērusi bērnu, uzsaucusi vīram, lai viņai seko, un devusies projām. Bēgļu gaitās viņi ir jau vairāk dienu, viņi droši vien nav atpūtušies ne mirkli. Jā, tā viss ir noticis, bet es tomēr saku, ja eņģelis viņus nepasargās. . .

Bailes viņus tā nomāc, ka viņi vēl nejut ne noguruma, ne citu ciešanu. Bet es redzu, kā acis spīd viņiem no slāpēm. Es nu gan pazīstu izslāpuša cilvēka seju.

Bet par slāpēm domājot, palmas garais stumbrs krampjaini noraustījās, un neskaitāmās gaŗo lapu strēles sācokurojās it kā virs uguns.

— Būtu es cilvēks, — viņa teica, —

es nekad neuzdrošinātos doties tuksnēsī. Tiem ir liela drosme, kas uzdrošinās doties šē ārā un kam nav sakņu, kas sniedzas lejup līdz nekad neizsīkstošām ūdens dzīslām. Še atrasties var būt bīstami arī palmai. Pat tādi palmai kā es.

Ja es varētu dot viņiem padomu, es viņus lūgtu griezties atpakaļ. Viņu ienaidnieki nekad nevar būt tik nežēlīgi pret viņiem kā tuksnesis. Varbūt viņi domā, ka ir viegli dzīvot tuksnēsī. Bet es zinu, ka reizēm pat man ir nācies grūti palikt pie dzīvības. Atceros, reiz manā jaunībā, kad viesulis uzbēra man veselu kalnu smilšu virsū, es gandrīz nosmaku. Ja es vispār varētu nomirt, tas būtu mans pēdējais brīdis.

Palma turpināja domāt skaļi, kā veci vientuļi mēdz darīt.

— Es dzirdu brīnišķīgu, melodisku šalku strāvojam caur manu vainagu. Laikam visas manu lapu strēles būs sākušas trīsēt. Nezinu, kas mani pārņēms, redzot šos nabaga svešiniekus. Bet šī noskumušā sieva ir tik skaista. Viņa man atgādina manu visbrīnišķīgāko piedzīvojumu. —

Un lapām joprojām kustoties šalcošā meldijā, palma atcerējās, kā reiz, ļoti sen, divi brīnišķīgi cilvēki bija viesojušies tuksnēsī. Tā bija Zabass ķēniņiene, kuŗu šurp bija pavadījis gudrais Zālamans. Skaistā ķēniņiene devās atkal atpakaļ uz savu zemi, ķē-

niņš pavadīja viņu ceļā, bet nu viņiem bija jāšķiras. „Šī brīža pieminai, es tagad zemē ielieku dateles kauliņu,” ķēniņiene teica, „un es gribu, lai palma, kas no tā izcelsies, augtu un dzīvotu, līdz kamēr Jūdu zemē radīsies ķēniņš, kas būs lielāks kā Zālamans.” To teikdama, viņa bija iespraudusi kauliņu zemē, to asarām aplacīdama.

— Kā tas var būt, ka par to domāju taisni šodien? — palma teica. — Vai šī sieva būtu tik skaista, ka līdzinātos daiļākajai no visām ķēniņienēm, tai, kuŗas vārdu dēļ esmu še augusi un dzīvojusi līdz šai dienai?

Dzirdu savas lapas šalcam aizvien stiprāk, — palma teica, — bet tās skan tik skumīgi kā nāves dziesma. It kā tās paredzētu, ka kāds drīz aizies no dzīves. Ir labi apzināties, ka tas nezīmējas uz mani, jo es nevaru mirt.

Palma nodomāja, ka nāves šalkas lapās zīmējas uz abiem vientuļajiem gājējiem. Droši vien arī viņi paši domāja, ka tuvojas viņu pēdējais brīdis. To rādīja viņu izskats, ejot garām kādam no kamieļu skeletiem, kas atradās ceļa malā. To rādīja viņu skatieni, ar kādiem viņi pavadīja dažus maitu ērgļus, kas aizlidoja garām. Citādi tas nemaz nevarēja būt. Viņiem bija jāaiziet bojā.

Viņi bija ieraudzījuši palmu un oazi un steidzās nu turp cerībā atrast

ūdeni. Bet, beidzot klāt pienākuši, viņi sabruka izmisumā, jo avots bija izžuvis. Sieva, pārgurusi, nolika bērnu un raudādama apsēdās pie avota. Nometies viņai līdzās zemē, vīrs abām dūrēm daudzīja sauso zemi. Palma dzirdēja, kā viņi abi runāja viens ar otru, ka viņiem jāmirst.

No viņu runas tā dzirdēja arī, ka ķēniņš Erodus līcis nogalināt visus divi un trīs gadus vecos bērnus aiz bailēm, ka varētu būt piedzimis lielais, gaidītais jūdu ķēniņš.

— Manas lapas šalc aizvien stiprāk, — palma teica. — Šie nabaga bēgļi drīz redzēs savu pēdējo brīdi.

Palma dzirdēja arī, ka viņi baidījās no tuksneša. Vīrs teica, ka tad jau labāk būtu bijis palīkt un cīnīties ar kaŗakalpiem, nekā bēgt šurp. Tad nāve viņiem būtu vieglāka.

— Dievs mums palīdzēs, — sieva teica.

— Mēs vieni atrodamies starp nikniem zvēriem un čūskām. Mums nav ne barības, ne ūdens. Kā Dievs varētu mums palīdzēt? — Izmisumā plēsdams savas drānas, viņš spieda seju smiltīs. Kā vīram, kam nāves vaina sirdī, viņam nebija vairs nekādu cerību.

Sieva sēdēja taisni, ceļus rokām apņēmusi. Bet skatienos, kādiem viņa noraudzījās pār tuksnesi, nebija nekādas cerības.

Palma dzirdēja, ka skumīgā zuzē-

šana viņas lapās kļuva aizvien skaļāka. Laikam arī sieva to bija dzirdējusi, jo pagrieza acis augšup pret palmas vainagu. Tai pašā acumirkli viņa neviļus izstiepa rokas uz augšu.

— Ai, dateles, dateles! — viņa sauca.

Viņas balsī izskanēja tādas ilgas, ka vecā palma būtu vēlējusies, kaut tā nebūtu augstāka par krūmu un kaut viņas dateles būtu tikpat viegli pasniedzamas kā ērkšķu krūma rožogas. Viņa zināja gan, ka tās vainagā cits pie cita karājās dateļu ķekari, bet kā gan lai cilvēki tiem piekļūtu tādā reibīgā augstumā.

Vīrs jau bija redzējis, kādā nepasniedzamā augstumā dateļu ķekari karājās. Viņš pat galvas nepacēla. Lūdza sievu nevēlēties neiespējamo.

Bet bērns, kuŗš viens pats bija tipinājis apkārt, rotaļādamies ar stiebrīņiem un salmiņiem, bija dzirdējis mātes vārdus.

Mazais laikam gan nevarēja iedomāties, ka viņa māte nevarētu dabūt visu, ko vēlējās. Izdzirdis runājam par datelēm, viņš sāka raudzīties kokā. Viņš domāja un gudroja, kā dabūt lejā dateles. Viņa pierīte zem gaisajām cirtām gandrīz vai savilkās grumbās. Beidzot pār seju viņam parlaidās smaids. Viņš bija atradis līdzekli. Piegājis pie palmas, viņš glaudīja to ar savu mazo rociņu, teikdams savā mīligajā bērna balsī:

— Palma, noliecies! Palma, noliecies!

Bet kas nu bija, kas nu bija? Palmas lapas šalca it kā vētras purinātas, un pa palmas gaŗo stumbru nepārtraukti kāpa uz augšu drebuļi. Un palma juta, ka mazais ir pārāks par viņu. Tā nespēja viņam pretoties.

Savu gaŗo stumbru viņa nolieca bērna priekšā, kā cilvēki noliecas valdnieku priekšā. Varenā lokā viņa noliecās uz zemi un beidzot atradās tik zemu, ka lielais vainags ar drebošajām lapām slaucīja tuksneša smiltis.

Bērns nelikās ne iztrūcies, ne izbrīnījies, bet, priecīgi iesaukdams, gāja klāt un plūca ķekaru pakaļ ķekaram vecās palmas vainagā.

Kad bērns bija paņēmis pietiekami un koks vēl aizvien gulēja pie zemes, bērns no jauna piegāja klāt, glaudīja to un teica vismīligākajā balsī:

— Palma, piecelies! Palma, piecelies!

Un lielais koks klusu un cienīgi atlieca savu lokano stumbru, lapām kā arpām spēlējot.

— Nu es zinu, kam tās spēlē nāves meldiju, — vecā palma teica pati pie sevis, kad atkal stāvēja taisni. — Tas nav nevienam no šiem cilvēkiem.

Bet vīrs un sieva gulēja ceļos un teica Dievu.

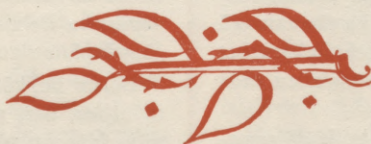
— Tu redzēji mūsu bailes un atsvabināji mūs no tām. Tu esi tik spē-

cīgs, ka noliec palmas stumbru kā niedru. Ne no kādiem ienaidniekiem mēs nebīstamies, jo mūs sarga tavs spēks.

Nākošā reizē, kad kāda karavāna gāja caur tuksnesi, ceļinieki redzēja, ka lielās palmas lapu vainags bija novītis.

— Kā tas var būt? — viens no ceļiniekiem teica. — Šai palmai jau nevajadzēja mirt, pirms viņa nebūs redzējusi ķēniņu, kas ir lielāks par Zālamanu.

— Varbūt tā viņu arī ir redzējusi, — atsaucās kāds cits no tuksneša ceļiniekiem.



## NĀCARETĒ



TAI LAIKĀ, KAD JĒZUM BIJA TIKAI PIECI GADI, VIŅŠ SĒDĒJA UZ VIENA NO KĀPŅU pakāpieniem ārpusē pie sava tēva darbnīcas Nacaretē un lipināja māla pīlītes no mīkstu mālu pika, ko bija dabūjis no podnieka otrpus ielai. Viņš bija tik laimīgs, kā vēl nekad, jo visi apkārtējie bērni Jēzum bija teikuši, ka podnieks ir ciets vīrs, ko nevar atmikstināt ne mīļi skatieni, ne vārdi, saldi kā medus, un viņš nekad nebija uzdrošinājies nekā no viņa prasīt. Bet redzi nu! Viņš pat lāga nezināja, kā tas bija noticis. Viņš tikai bija stāvējis uz savām kāpnēm un ar ilgošanos noraudzījies uz kaimiņu, kur šis strādāja pie savām formām, bet kaimiņš bija iznācis no sava veikala un iedāvājis viņam tik daudz māla, ka ar to pietiktu viņa trauka izveidošanai.

Uz kāpnēm pie nākošās mājas sēdēja Jūdass. Viņš bija neglīts un sar-

kanmatains, seja viņam bija vienos zilumos un drānas vienos plīsumos, ko viņš bija ieguvis savās mūžīgajās ķildās ar ielas zēniem. Patlaban viņš bija rāms, nekaitināja nevienu un nekāvās, bet darbojās ar māla piku tāpat kā Jēzus. Mālus pats sev pagādāt viņš tomēr nebija varējis: podniekam viņš nedrīkstēja ne acīs rādīties, jo tas viņu ienīda, tādēļ ka Jūdass svieda ar akmeņim viņa trauslajai precei, un Jūdasa aizdzītu ar spieķa sītiem, bet Jēzus ar viņu bija dalījis savā krājumā.

Kuŗš putniņš bija izlipināts, to abi bērni nostādīja aplī sev priekšā. Tie izskatījās tā, kā māla putniņi visos laikos ir izskatījušies: kāju vietā tiem bija liels, apaļš pikucis, uz kā stāvēt, īsa aste, kakla tiem nebija tikpat kā nemaz un spārni tikpat kā nebija ma-nāmi.

Tomēr tūliņ bija redzama starpība abu mazo biedru darbā: Jūdasa putni bija tik greizi, ka pastāvīgi gāzās apkārt, un, lai kā viņš arī darbojās ar saviem mazajiem, cietajiem pirkstiem, viņš putnu veidolus nevarēja glīti izlipināt. Viņš reizēm pazagšus paraudzījās uz Jēzu, lai redzētu, kā šis rīkojas, lai savus putnus dabūtu tik gludus un līdzenus kā ozolu lapas Tabora mežos.

Ar katru putnu, ko Jēzus izlipināja, viņš kļuva aizvien laimīgāks. Viens viņam šķita skaistāks par otru, un visus tos viņš aplūkoja ar lepnumu un mīlestību. Tie būs viņa rotaļu biedri, viņa mazie brālīši un māsiņas, tie gulēs viņa gultā, būs viņa draugi, dziedās viņam savas meldijas, kad mātes nebūs pie viņa. Vēl nekad viņš sev nebija šķitis tik bagāts, nekad viņš vairs nejutīsies ne vientuļš, ne atstāts. Gaŗām gāja lielais ūdens nesējs, salicis zem sava smagā maisa, un tūliņ viņam uz pēdām sekoja sakņu pārdevējs, šūpodamies uz sava ēzeļa muguras starp lielajiem, tukšajiem klūdziņu groziem. Ūdens nesējs uzlika roku Jēzum uz gaišmatainās galviņas un apjautājās par viņa putniem, un Jēzus viņam stāstīja, ka tiem ir vārdi un ka viņi var dziedāt. Visi viņa mazie putni bija atlaidušies pie viņa no svešām zemēm un stāstīja viņam visādas lietas, ko zināja tikai viņi un viņš. Jēzus runāja tā, ka ir ūdens nesējs, ir sakņu tirgotājs, viņā klausoties, uz laiku aizmirsa savu darbu.

Bet kad viņi taisījās doties tālāk, Jēzus norādīja uz Jūdasi.

— Lūk, kādus skaistus putnus Jūdass taisa! — viņš teica.

Sakņu tirgotājs nu labvēlīgi apturēja savu ēzeli un jautāja Jūdasi, vai arī viņa putniem ir vārdi un tie var dziedāt. Bet Jūdass nekā tāda

nezināja. Viņš iecirtīgi klusēja, ir acu no darba nepaceldams, bet sakņu tirgotājs sapīcis iespēra ar kāju vienam no viņa putniem un jāja tālāk.

Tā pagāja pēcpusdiena, un saule nolaidās tik zemu, ka tās gaisma varēja ienākt caur zemajiem pilsētas vārtiem, kas ar romiešu ērgli rotāti pacēlās ielas galā. Šī saules gaisma, kas nāca dienai beidzoties, bija gluži rožaini sārta un, it kā ar asinīm sajaukta, tā, pa šauro ielu uz priekšu plūstot, apveltīja ar savu krāsu visu, kas tai gadījās ceļā. Tā nokrāsoja kā podnieka traukus, tā planku, kas čirkstēja zem namdara zāģa, un arī balto autu, kas apņēma Marijas seju.

Bet visskaistāk saules gaisma margoja mazajās ūdens pelķītēs, kas bija sakrājušās starp lielajām, nevienādajām akmens šķilām, kas sedza ielu. Un gluži nejauši Jēzus iemērca roku pelķē, kas viņam bija vistuvāk. Viņam bija ienācis prātā savus pelēkos putnus nokrāsot ar dzirkstošo saules gaismu, kas bija devusi tik skaistu krāsu ūdenim, māju sienām, visam, kas viņam bija apkārt.

Tad saules gaismai labpatikās ļauties paņemties kā krāsai no krāsas poda un, kad Jēzus ar to nozieda mazos māla putņus, tā tur palika un aplāja tos no galvas līdz kājām ar dimantiem līdzīgu spožumu.

Jūdass, kuŗš šad un tad pameta skatienus uz Jēzu, lai redzētu, vai šis

lipināja vēl vairāk un skaistākus putnus, iesaucās no sajūsmas, ieraudzījis, kā Jēzus savus māla putniņus krāsoja ar saules gaismu, ko ņēma no ūdens pelķēm uz ielas. Nu arī Jūdass iemērc roku spožajā ūdenī, mēģinādams satvert saules gaismu.

Bet saules gaisma neļāvās viņam satverties. Tā izslīdēja viņam caur pirkstiem, un, lai cik ātri viņš arī mēģināja kustināt rokas, tā aizslīdēja projām, un viņš saviem nabaga putniem nevarēja dabūt ne druscīņas krāsas.

— Pagaidi, Jūdas, — Jēzus teica, — es iešu un nokrāsošu tavus putnus.

— Nē, — Jūdass teica, — tev nav brīv tos aiztikt, tie ir labi tādi, kādi viņi ir.

Viņš piecēlās, uzacis saraucis un lūpas sakniebis. Ar savu plato pēdu viņš mina virsū putniem, pārvērsdams tos citu pakaļ citam mazos plankanos māla pikučos.

Kad visi viņa putni bija beigtī, viņš piegāja pie Jēzus, kurš sēdēja un glaudīja savus mazos māla putniņus, kas dzirkstīja kā dārgakmeņi. Jūdass brīdi noraudzījās uz tiem klusēdams, tad viņš pacēla kāju un samina vienu no tiem.

Kad Jūdass, kāju noņēmis, ieraudzīja, ka mazais putniņš bija pārvērties pelēkā mālā, viņš juta tādu atvieglojumu, ka sāka smieties. Viņš pacēla kāju, lai samītu vēl vienu.

— Jūdas, — Jēzus sauca, — ko tu dari. Vai tu nezini, ka viņi ir dzīvi un var dziedāt?

Bet Jūdass smiedamies samina vēl vienu putnu.

Jēzus apskatījās apkārt pēc glābiņa. Jūdass bija liela auguma, un Jēzum nebija spēka atturēt viņu. Viņš skatījās pēc mātes. Viņa nebija nekur tālu, bet iekām viņa pagūtu pienākt, Jūdass jau būtu paspējis saposīt visus viņa putnus. Asaras Jēzum spīdās acīs. Jūdass jau bija saminis četrus no viņa putniem, viņam palika vairs tikai trīs.

Viņam bija dusmas uz saviem putniem, kas tik mierīgi stāvēja un ļāvās samīties, nevērojot briesmas. Jēzus sasīta plaukstas, lai tos uzmodinātu, un uzsauca viņiem:

— Laidieties, laidieties!

Tad trīs putniņi sāka cilāt savus mazos spārniņus un, nedroši pludurējoties, viņiem izdevās uzlaisties uz jumta malas, kur tie bija drošībā.

Bet, kad Jūdass redzēja, ka putni pacēlās spārnos un aizlidoja, paklausot Jēzus vārdiem, viņš sāka raudāt. Viņš plūca sev matus, kā bija redzējis darām vecus cilvēkus lielās bailēs un bēdās, un nokrita Jēzum pie kājām.

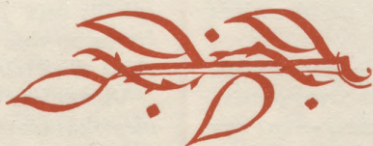
Tā Jūdass tur gulēja Jēzum priekšā, kā suns pa putekļiem viļādamies, un, viņa kājas skūpstīdams, lūdzās, lai Jēzus paceļ kāju un samīn viņu,

kā viņš pats bija darījis ar māla putniņiem.

Jo Jūdass milēja Jēzu un apbrīnoja un pielūdza viņu, bet reizē arī ienīda viņu.

Bet Marija, kas visu laiku bija no-  
raudzījusies bērnu rotaļā, piecēlās,  
piecēla Jūdasu un, viņu klēpī paņē-  
musi, glaudīja viņu.

— Tu nabaga bērns! — viņa teica  
viņam. — Tu nezini, ka neviens radī-  
jums nespēj to, ko tu mēģināji darīt.  
Nekad vairs nedari to, ja negribi kļūt  
visnelaimīgākais no visiem cilvēkiem.  
Kā gan var klāties tam no mums, kas  
gribētu sacensties ar to, kas krāso ar  
saules gaismu un iepūš dzīvu dvasu  
nedzīvā mālā?



## DIEVA NAMĀ



KĀDI NABADZIGI LAUDIS, VIRS, SIEVA UN VIŅU MAZAIS DĒLS, GAJA APKĀRT PA lielo dievnamu Jeruzalemē. Dēls bija skaists bērns. Mati viņam krita līdzenās cirtās un acis mirdzēja kā zvaigznes.

Dēls nebija bijis dievnamā, kamēr bija kļuvis tik liels, ka varēja saprast, ko redzēja, un nu vecāki gāja, izrādīdami viņam visu tā krāšņumu. Tur bija gaŗas pilāru ailes, zeltīti altāri, tur bija svēti vīri, kas sēdēja un runāja uz saviem mācekļiem, tur bija augstais priesteris ar savu dārgakmeņiem izrotāto krūšu plāksni, tur bija zelta rozēm caurausti priekšskari no Bābeles, tur bija lielie vara vārti, kas bija tik smagi, ka vajadzēja trīsdesmit vīru, lai bidītu tos šurp un turp to virās.

Bet mazajam zēnam, kuŗam bija tikai divpadsmit gadu, daudz nerūpēja visu to redzēt. Māte stāstīja vi-

ņam, ka tas, ko viņi viņam rādot, esot tas ievērojamākais pasaulē. Viņa teica, ka droši vien paiešot ilgs laiks, pirms viņš vēlreiz dabūšot šīs lietas skatīt. Nabadzīgajā Nacaretē, kur bija viņu mājas, nebija nekā cita kā pelēkās ielas ko redzēt.

Viņas uzmundrinājumi tomēr nekā daudz nelīdzēja. Mazais zēns izskatījās tā, it kā viņš labprāt būtu aizbēdzis no krāšņā dievnama, ja viņš tā vietā būtu varējis rotaļāties Nacaretē šaurajās ielās.

Savādi bija tomēr tas, ka, jo vienaldzīgāks izrādījās zēns, jo priecīgāki kļuva vecāki. Tie māja viens otram viņam pār galvu un likās esam visai apmierināti.

Beidzot mazais izskatījās tik noguris un apnicis, ka mātei bija viņa žēl.

— Nu esam aizgājuši pārāk tālu ar tevi, — viņa teica. — Nāc, atpūtīsimies kādu brīdi.

Apsēdusies pie pilāra zemē, viņa teica viņam, lai viņš noliekas zemē un ieliek galvu viņai klēpī. Viņš tā darīja un tūliņ aizmiga.

Tikko viņš bija iemidzis, sieva teica vīram:

— Ne no kā man tā nav bijis bail kā no šī brīža, kad viņš atnāks šurp uz dievnamu Jeruzalemē. Man šķita,

ka, ieraudzījis šo dievnamu, viņš uz visiem laikiem gribēs palikt še.

— Arī man bija bail no šī ceļojuma, — vīrs teica. — Tai laikā, kad viņš piedzima, notika daudz zīmju, kas rādīja, ka viņš dienās kļūs liels valdnieks. Bet ko gan citu kā tikai rūpes un briesmas viņam atnestu ķēniņa gods? Aizvien esmu teicis, ka ir viņam, ir mums tas labākais būtu, ja viņš nekad nekļūtu nekas cits kā namdaris Nacaretē.

— Sākot ar viņa piekto gadu, nekādī brīnumi ap viņu nav notikuši. Un pats viņš nepiemin nekā no tā, kas notika viņa agrajā bērnībā. Viņš tagad ir tāds pats kā visi citi bērni. Lai notiek Dieva griba, bet es gandrīz esmu sākusi cerēt, ka Kungs savā žēlastībā lielajiem likteņiem izraudzīs kādu citu un man ļaus patūrēt manu dēlu.

— Kas uz mani zīmējas, — vīrs teica, — tad esmu pārliecināts, ka viss būs labi, ja vien viņš nekā nedabūs zināt par tām zīmēm un brīnumiem, kas ir notikuši viņa pirmajos mūža gados.

— Es nekad ar viņu nekā nerunāju par šiem brīnumiem, — sieva teica. — Bet man aizvien ir bail, ka bez manas līdzdalības var notikt kaut kas, kas liks viņam saprast, kas viņš ir. Visvairāk man bija bail vest viņu šurp uz šo dievnamu.

— Tu vari būt priecīga, ka bries-

mas nu ir pāri, — vīrs teica. — Drīz viņš mums būs atkal mājās Nacaretē.

— Man bija bail no gudrajiem dievnamā, — sieva teica. — Man bija bail no gaišreģiem, kas sēd še uz saviem paklājiem. Man šķita, ka, viņu ieraudzījuši, viņi piecelsies kājās un, bērna priekšā palocījušies, apsveiks viņu kā jūdu zemes ķēniņu. Tas ir savādi, ka tie neredz viņa goda. Neviena tāda bērna viņi vēl nekad nav savām acīm skatījuši.

Viņa brīdi klusēja, noraudzīdamās bērnā.

— Es to lāga nevaru saprast, — viņa teica. — Man šķita, ka, ieraudzījis šos tiesnešus, kas sēd svētā Dieva namā, izlīdzinādami ļaužu ķildas, šos skolotājus, kas runā uz saviem mācekļiem, un šos priesterus, kas kalpo Kungam, viņš atmodīsies un teiks: „Esmu dzimis, lai dzīvotu še, starp šiem tiesnešiem, šiem skolotājiem, šiem priesteriem.”

— Vai tad tā būtu kāda laime sēdēt ieslēgtam še šais pilāru ailēs? — vīrs iebilda. — Lai viņš labāk staigā apkārt pa kalniem ap Nacareti.

Māte mazliet nopūtās.

— Viņš ir tik laimīgs mājās pie mums, — viņa teica. — Cik apmierināts viņš ir, kad var pavadīt aitu ganus viņu vientuļajos gājienos vai kad var iet uz lauku un noraudzīties zemkopju darbā! Nedomāju, ka da-

rām viņam pāri, cenzdamies paturēt viņu pie sevis.

— Aiztaupām viņam tikai vislielākās ciešanas,— vīrs teica.

Tā viņi turpināja sarunāties, līdz bērns pamodās no sava snaudiena.

— Redzi nu, — māte tad teica, — vai nu tu esi atpūties? Celies nu augšā, jo nāk jau vakars un mums jāiet atpakaļ uz mūsu mājas vietu.

Viņi atradās celtnes attālākajā daļā, kad sāka doties uz izeju.

Pēc dažiem acumirkļiem viņiem bija jāiet caur vecu velvi, kas bija palikusi vēl no tiem laikiem, kad šai vietā pirmo reizi bija celts dievnams, un tur, atslīta pret sienu, stāvēja veca vara taure, ļoti gaļa un smaga, gandrīz kā pilārs ceļama pie mutes, lai tanī iepūstu. Tā stāvēja tur grubļaina un nosūbējusi, putekļiem un zirnekļu tīkliem aplāta kā no iekšpuses, tā no ārpuses, arī tikko saredzama vecmodīgu burtu vītne apvija to.

— Kas tas tāds? — viņš jautāja.

— Tā ir lielā taure, ko sauc par Pasaules valdnieka balsi,— māte atbildēja. — Ar to Mozus saaicināja kopā Izraeļa bērnus, kad tie bija izklīduši tuksnesī. Pēc viņa laika neviens no tās nav varējis izvīlināt kaut vai vienu skaņu. Bet tas, kas to iespēs, sapulcēs visas zemes tautas zem savas varas.

Viņa smaidīja par to, kas viņai

šķīta esam veca teiksma, bet mazais zēns kavējās pie lielās taures, līdz māte viņu sauca. Šī taure bija pirmā lieta, kas viņam palika no visa tā, ko viņš dievnāmā bija redzējis. Viņš būtu gribējis palikt, lai to aplūkotu ilgi un rūpīgi.

Necik tālu gājuši, viņi iznāca lielā, plašā dievnama pagalmā. Še pašā klintī atradās dziļa un plata aiza, kāda tā bija bijusi jau no pirmlaikiem. Šo spraugu ķēniņš Zālamans nebija gribējis piepildīt, kad cēla dievnamu. Ne viņš tai pāri bija uztaisījis tiltu, ne uzcēlis sētu gar stāvajām sienām. Tā vietā viņš aizai pāri bija pārlicis vairāk oleksu gaļu tērauda asmeni ar asi noslīpētu aso malu uz augšu. Un pēc neskaitāmiem gadiem un pārmaiņām zobens vēl arvien gulēja aizai pāri. Taču tagad tas gandrīz jau bija sarūsējis, tas neturējās vairs cieši savos galos, bet drebēja un līgojās, kolīdz kāds smagiem soļiem gāja pār dievnama pagalmu.

Kad māte veda zēnu aizai apkārt, zēns viņai jautāja:

— Kas tas tāds par tiltu!

— To tur pārlicis ķēniņš Zālamans,— māte atbildēja, — un mēs to saucam par Paradīzes tiltu. Ja tu aizai vari pāriet pāri pa šo drebošo tiltu, kā asmenis ir tievāks nekā saules stars, tad tu vari būt drošs, ka tiksi paradīzē.

Un viņa smaidīdama devās tālāk, bet zēns stāvēja, noraudzīdamies uz plāno, drebošo asmeni, līdz māte viņu sauca.

Viņai paklausīdams, viņš nopūtās, ka māte jau agrāk viņam nebija parādījusi šīs divas brīnišķīgās lietas, lai viņam būtu vairāk laika tās aplūkot.

Nu viņi gāja nekavēti, līdz sasniedza lielos ieejas vārtus ar to pieckārtējām pilāru ailēm. Še vienā stūrī pacēlās pāris melna marmora pilāru, kas bija celti uz vienas un tās pašas pamatnes, tik tuvu viens otram, ka nezin vai salms starp tiem varētu iespiesties. Tie bija augsti un cēli, bagātīgi izrotātiem kapitēļiem, gar kuņģiem stiepās savādi veidotu dzīvnieku galvu virtene. Bet ne ikšķa platumā šie pilāri nebija bez zīmēm un švikām, tie tā bija cietuši un nodiluši kā nekas cits dievnamā. Pat ir grīda tiem apkārt bija nodeldēta spoža un mazliet iedubusi no daudzo kāju trīšanās.

Atkal zēns apturēja māti, viņai jautādams:

— Kas tie tādi par pilāriem?

— Šos pilārus mūsu sencis Ābrams atvedis še uz Palestīnu no tālās Kaldejas, viņš tos dēvējis par Taisnības vārtiem. Tas, kuŗš starp tiem var iespiesties, ir taisns Dieva priekšā un nekad neko nav grēkojis.

Zēns, apstājies, lielām acīm noraudzījās uz šiem pilāriem.

— Tu taču negribēsi mēģināt iespiesties tiem cauri? — māte smiedamās teica. — Tu redzi, kā grīdu tiem apkārt ir nodeldējuši tie daudzie, kas mēģinājuši izspraukties šaurajai spraugai cauri, bet tu vari man ticēt, ka nevienam tas nav izdevies. Pasteidzies nu! Dzirdu dunam vaļa vārtus. Trīsdesmit dievnama kalpotāju, plecus pret tiem atspieduši, mēģina tos iekustināt.

Bet telti mazais zēns visu nakti gulēja nomodā. Savu acu priekšā viņš cita nekā neredzēja kā Taisnības vārtus, Paradīzes tiltu un Pasaules valdnieka balsi. Par tādām brīnišķīgām lietām viņš nekad agrāk nebija dzirdējis runājam. Un viņš nevarēja dabūt tos no prāta ārā.

Nākošās dienas rītā bija tas pats. Tanī rītā viņiem bija jādodas uz mājām. Vecākiem bija daudz ko darīt, kamēr viņi noārdīja telti un uzkrāva to lielam kamielim un kamēr viss bija kārtībā. Viņi neuzsāka ceļu vienī, bet kopā ar daudziem radniekiem un kaimiņiem, un tā kā ceļotāju bija tik daudz, sakravāšanās, protams, gāja lēnām.

Mazais zēns darbā nepalīdzēja, bet visā lielajā steigā un jucekli kļuvi sēdēja un domāja par trim brīnišķīgajām lietām.

Pēkšņi viņam ienāca prātā, ka viņš

varētu pagūt aiziet uz dievnamu un tās vēlreiz aplūkot. Vēl daudz kas bija sāņojams. Viņš gan pagūs atgriezties no dievnama pirms ceļā došanās.

Viņš steidzās projām, nevienam neteikdams, kurp domā doties. Viņam nelikās tas vajadzīgs. Viņš taču drīz vien atkal atgriezīsies.

Negāja necik ilgi, kad viņš bija dievnamu sasniedzis un iegāja vārtos, kur bija uzstādīti abi melnie dvīņu pilāri.

Tos ieraugot, acis viņam sāka mirdzēt no prieka. Nosēdies uz grīdas tiem līdzās, viņš raudzījās augšup uz tiem. Domājot, ka tas, kurš varēja izspiesties starp šiem diviem pilāriem, bija taisns Dieva priekšā un nekad neko nebija grēkojis, viņam likās, ka nekad viņš nav redzējis nekā tik brīnišķīga.

Viņš domāja, cik tas būtu skaisti varēt izspiesties starp šiem diviem pilāriem, bet tie stāvēja tik tuvu viens otram, ka pat mēģināt nebija iespējams. Tā viņš droši kādu stundu nekustīgi sēdēja pie pilāriem, pats to nezinādams. Viņam šķita, ka viņš uz tiem noraudzījies tikai dažus acumirkļus.

Bet bija gadījies, ka lepņajos vārtos, kur sēdēja mazais zēns, sapulcējušies bija augstās padomes tiesneši, lai izlemtu taisnību ļaužu ķildās. Visi vērti bija pilni cilvēku, kas sūdzējās

gan par robežakmeņu pārcelšanu, gan par aitu aizvešanu no ganāmpulka un apzīmēšanu ar svešām zīmēm, gan par parādniekiem, kas negribēja maksāt savus parādus.

Starp citu kāds bagāts vīrs gaŗās purpura drānās, kas vilkāms pa zemi, nāca un apsūdzēja nabaga atraitni, kas viņam esot dažus zieķeļus sudraba parādā. Nabaga atraitne vaimanāja, ka bagātais vīrs esot netaisns pret viņu. Viņa savu parādu jau vienreiz esot viņam samaksājis, un nu viņš gribot piespiest viņu darīt to vēl otrreiz, bet to viņa nespējot. Viņa esot tik nabaga, ka, ja tiesneši piespriestu viņai maksāt, viņai bagātajam vīram savas meitas būtu jāatdod par verdzenēm.

Tas, kurš visaugstāk sēdēja tiesneša krēslā, griezās pie bagātā vīra un teica viņam:

— Vai tu vari zvērēt, ka šī nabaga sieva tev jau reiz nav samaksājis tavu naudu?

Tad bagātais atbildēja:

— Kungs, es esmu bagāts vīrs. Vai es ietu atprasīt savu naudu no nabaga atraitnes, ja man nebūtu taisnība? Zvēru tev, ka tik tiešām kā neviens nekad neizies caur Taisnības vārtiem, šī sieva man ir parādā naudu, ko es no viņas atprasu.

Izdzirduši šo vērestu, tiesneši ticēja viņa vārdiem un nolēma, ka na-

bagā atraitnei jādod viņam savas meitas par verdzenēm.

Bet mazais zēns, turpat līdzās sēdēdams, dzirdēja to visu. Viņš domāja pie sevis: „Cik labi būtu, ja kāds varētu izspiesties caur Taisnības vārtiem! Bagātais vīrs noteikti nerunāja taisnību. Žēl vecās sievas, kuŗa būs spiesta atdot savas meitas par verdzenēm.”

Uzlēcis uz pamatiem, no kuŗiem abi pilāri pacēlās gaisā, viņš paraudzījās spraugā.

„Ai, kaut jel tas nebūtu gluži neiespējams!” viņš domāja.

Viņš bija tik noskumis nabaga sievas dēļ. Nu viņš nemaz par to vairs nedomāja, ka tas, kuŗš izspiestos caur šiem vārtiem, būtu taisns un bez grēkiem. Tikai nabaga sievas dēļ viņš gribēja tikt tiem cauri.

Viņš iespieda plecu padziļinājumā starp pilāriem, it kā lai atbrīvotu sev ceļu.

Tai pašā acumirkļī visi cilvēki, kas stāvēja vārtos, pagrieza acis uz Taisnības vārtiem. Jo velve dunēja, un vecie pilāri skanēdami pavirzījās uz abām pusēm, viens pa labi, viens pa kreisi, atstādami tik lielu spraugu, ka zēna slaidais augums varēja izspiesties starp tiem cauri.

Nu izcēlās vislielākais pārsteigums un uztraukums. Pirmajā acumirkļī neviens nezināja, ko teikt. Ļaudis ti-

kai stāvēja, noraudzīdamies uz mazo zēnu, kuŗš bija izdarījis tādu lielu brīnumu. Pirmais, kas atjēdzās, bija vecākais tiesnesis. Viņš sauca, lai sagrābj bagāto tirgotāju un atved viņu tiesas priekšā, un nosprieda, ka šim visa sava manta jāatdod nabaga atraitnei, tādēļ ka viņš dievnamā bija nepatiesi zvērējis.

To padarījis, tiesnesis jautāja pēc zēna, kas bija izspraucies caur Taisnības vārtiem, bet kad cilvēki lūkojās apkārt, viņu meklēdami, viņš bija pazudis. Jo tai pašā acumirkļī, kad pašķīrās pilāri, viņš, kā no sapņa pamodies, bija atcerējies savus vecākus un mājās atgriešanos. „Nu man jāsteidzas projām no šejienes, lai mani vecākiem nav uz mani jāgaida,” viņš domāja.

Bet to viņš nemaz nezināja, ka veselu stundu bija sēdējis pie Taisnības vārtiem, viņam šķita, ka viņš tur bija kavējies tikai īsu brīdi, tādēļ viņam likās, ka viņam vēl būtu laiks uzmet acis Paradīzes tiltam, pirms atstāt dievnamu.

Un, vieglām kājām izslidējis cauri ļaužu baram, viņš aizgāja pie Paradīzes tilta, kas atradās gluži citā lielā dievnama daļā.

Bet, ieraugot aso asmeni, kas bija pārlikts pār aizu, un iedomājot, ka cilvēks, kuŗš pārietu pār šo tiltu, nokļūtu paradīzē, viņam šķita, ka tas bija tas ievērojamākais, ko viņš jeb-

kad bija redzējis, un viņš apsēdās uz aizas malas aplūkot tērauda asmeni.

Viņš sēdēja un domāja, cik jauki būtu nonākt paradīzē un cik ļoti viņam gribētos pāriet pār šo tiltu. Pie tam viņš redzēja, ka pat to mēģināt bija gluži neiespējams.

Tā prātodams, viņš nosēdēja divas stundas, pats nemaz neapzinādamies, kā bija pagājis laiks. Viņš tikai sēdēja, domādams par paradīzi.

Bet nu bija tā, ka pagalmā, kur atradās dziļā aiza, bija uzcelts liels upuraltāris, bet ap to kustējās priesteri baltās drānās, kas neļāva izdzist ugunij uz altāra un saņēma upuļa dāvanas. Pagalmā stāvēja arī daudz ziedotāju un liels ļaužu pūlis, kas tikai noraudzījās dievkalpojumā.

Pienāca arī kāds nabaga vecs vīrs, kuņš nesa jēru, gluži mazu un vāju, ko turklāt vēl bija sakodis suns, kādēļ tam bija liela vāts.

Piegājis ar jēru pie priesteriem, vīrs lūdza, lai viņam ļauj to upurēt, bet tie viņam to liedza. Viņi teica viņam, ka tik bēdīgu dāvanu nevarot ļaut upurēt Kungam. Vecais lūdzās, lai viņi ir tik žēlsirdīgi un ņem pretīm jēru, jo viņa dēls esot uz nāvi slimis un viņam neesot nekā cita, ko upurēt Dievam, lai dēls atspirgtu.

— Jums jāļauj man to upurēt, citādi mana lūgšana nenonāks Dieva priekšā un mans dēls nomirs.

— Tu vari man ticēt, ka es jūtu

tev līdz,— priesteris teica, — bet likums aizliedz upurēt ievainotu lopu. Tavu lūgšanu izpildīt nav iespējams, tāpat kā nav iespējams pāriet pār Paradīzes tiltu.

Mazais zēns sēdēja tik tuvu, ka viņš visu to dzirdēja. Viņam bija žēl, ka neviens nevarēja pāriet pār tiltu. Varbūt nabaga vīrs varētu paturēt savu dēlu, ja tiktu upurēts jērs.

Nabaga vīrs noskumis izgāja no dievnama pagalma, bet zēns piecēlās un, pie drebošā tilta piegājis, uzlika kāju uz tā.

Viņš nedomāja iet tam pāri, lai droši kļūtu paradīzē. Viņš domāja par nabaga vīru, kuņam gribēja palīdzēt.

Bet viņš atcēla kāju atpakaļ, jo domāja: „Tas nav iespējams. Tas ir par daudz vecs un sarūsējis, tas pat manis nenoturētu.”

Bet, vēlreiz iedomājies nabaga vīru, kuņ dēls gulēja uz nāvi slimis, viņš no jauna uzlika pēdu uz zobena asmens.

Tad viņš manīja, ka tas vairs nedreb, un zem viņa pēdas tas likās esam plats un drošs.

Un kad viņš spēra nākošo soli uz tā, viņš jūta, ka apkārtējais gaiss atbalstīja viņu, tā ka viņš nevarēja nokrist. Tas nesa viņu, it kā kad viņš būtu putns un viņam būtu spārni.

Bet no pārliktā asmens atskanēja jauka trīsoša skaņa, kad zēns gāja

tam pāri, un viens no tiem, kas stāvēja pagalmā, pagriezās atpakaļ, izdzirdis šo skaņu. Viņš iesaucās, un nu pagriezās atpakaļ arī visi citi un ieraudzīja mazo zēnu nākam pāri pār tērauda asmeni.

Visi, kas tur stāvēja, bija uztraukti un izbrīnījušies. Pirmie, kas atguvās, bija priesteri. Viņi tūliņ aizsūtīja vēstnesi pēc nabaga vīra, un, kad tas atnāca atpakaļ, viņi viņam teica: — Dievs ir darījis brīnumu, lai mums parādītu, ka viņš grib pieņemt tavu dāvanu. Dod šurp savu jēru, lai to upurējam!

Kad tas bija padarīts, viņi jautāja pēc mazā zēna, kurš aizai bija pārgājis pāri. Bet kad viņi sāka pēc viņa skatīties, tie neatrada viņa.

Jo zēns tieši tad, kad gāja pāri aizai, bija atcerējies mājās došanos un vecākus. Viņš nezināja, ka jau bija pagājis ir rīts, ir priekšpusdiens, viņš tikai domāja: „Man jāsteidzas atpakaļ, lai viņiem uz mani nav jāgaida. Gribu tikai vispirms aizsteigties un uzmet acis Pasaules valdnieka balsij.”

Un viņš vieglām kājām aizsteidzās ļaudīm pa vidu uz tumšo pīlāru gaiteni, kur vara taure bija pieslieta pie sienas.

Kad viņš to ieraudzīja un viņam ienāca prātā, ka tas, kurš spēs izvilināt kādu skaņu no tās, pakļaus visas zemes tautas savai varai, viņam šķi-

ta, ka vēl nekad viņš neko tik brīnišķīgu nebija redzējis un, tai līdzās nosēdies, viņš to novēroja.

Viņš domāja, cik tas būtu lieliski, pakļaut sev visus ļaudis virs zemes, un viņš vēlējās, kaut varētu iepūst vecajā taurē. Bet viņš saprata, ka tas nebija iespējams, tā ka viņš pat mēģināt neuzdrošinājās.

Tā viņš sēdēja vairāk stundu, bet nejuta, kā paiet laiks. Viņš domāja tikai par to, kā varētu justies tas, kas sapulcētu visas zemes tautas zem savas varas.

Bet tai pašā laikā šai vēsajā pīlāru gaitenī kāds svēts vīrs mācīja savus mācekļus. Te piepeši viņš griezās pie viena no jaunekļiem, kas sēdēja viņam pie kājām, un teica viņam, ka viņš esot krāpnieks. Gars viņam esot atklājis, tā svētais teica, ka jauneklis esot svešinieks, nevis izraelietis. Un svētais viņam jautāja, kādēļ viņš zem sveša vārda esot iezadziens starp viņa mācekļiem.

Tad svešais jauneklis piecēlās un teica, ka viņš pārgājis tuksnešus un pārbraucis lielas jūras, lai dzirdētu sludinām īsto gudrību un vienīgā dieva mācību.

— Mana dvēsele cieta mokas ilgodamās, — viņš teica svētajam. — Bet es zināju, ka tu negribēsi mani mācīt, ja neteikšu, ka esmu izraelietis. Meļoju tev tādēļ, lai tiktu aplusinātas

manas ilgas. Un es lūdzu, ļauj man palikt pie tevis.

Bet svētais piecēlās un pacēla rokas pret debesīm.

— Tu pie manis nevari palikt, tāpat kā neviens nevar celties un pūst lielo vaļa tauri, ko saucam par Pasaules valdnieka balsi. Tev pat nav atļauts ienākt šai vietā dievnamā, jo tu esi pagāns. Steidzies projām no šejienes, citādi mani citi mācekļi uzbruks tev un saplosīs tevi gabalos, tādēļ ka tu ar savu klātbūtni apgāni dievnamu.

Bet jauneklis mierīgi stāvēja un teica:

— Negribu iet nekur citur, kur mana dvēsele neatrod barību. Labāk gribu nomirt še pie tavām kājām.

Tikko tas bija pateikts, kad jau svētā vīra mācekļi piecēlās dzīt viņu projām. Un kad viņš pretojās, viņi nogāza viņu zemē un gribēja viņu nogalināt.

Bet zēns, kuŗš sēdēja turpat tuvu mā un dzirdēja un redzēja visu to, domāja: „Tā ir pārāk liela cietsirdība. Ai, kaut jel es varētu likt atskanēt vaļa taurei, tad viņam būtu palīdzēts!”

Viņš piecēlās un uzlika roku uz taures. Šai acumirklī viņš nevēlējās varēt pacelt to pie lūpām tādēļ, ka tas, kas to spēs, kļūs varens valdnieks, bet vienīgi tādēļ, ka gribēja

palīdzēt kādam, kā dzīvība bija briesmās.

Un savām mazajām rokām viņš aptvēra tauri, lai mēģinātu to pacelt.

Tad viņš juta, ka milzīgā taure pati pacēlās viņam pie lūpām. No tā vien, ka viņš elpoja, no taures izplūda stipra skaņa, kas atskanēja visā pašajā dievnamā.

Tad visi pagrieza acis un ieraudzīja mazo zēnu, kuŗš stāvēja ar tauri pie lūpām, izvilinādams no tās skaņas, no kuŗām drebēja velves un pīlāri.

Tūliņ nolaidās visas tās rokas, kas bija paceltas sist veso jaunekli, un svētais skolotājs teica viņam:

— Nāc, apsēdies še pie manām kājām, kur tu agrāk sēdēji! Dievs ir darījis brīnumu, lai man rādītu, ka tā ir viņa vēlēšanās, lai mācu tevi viņam kalpot.



Kad diena gāja uz beigām, kāds vīrs un sieva steigšus tuvojās Jeruzalemei. Viņi izskatījās izbijušies un nemierīgi un sauca katram, ko satika:

— Esam pazaudējuši savu dēlu. Domājām, ka viņš aizgājis reizē ar mūsu radiem un kaimiņiem, bet neviens no tiem nav viņa redzējis. Vai kāds no jums nav pagājis garām kādam vientuļam bērnam?

Tie, kas nāca no Jeruzalemes, atbildēja viņiem :

— Jūsu dēla mēs neesam redzējuši, bet dievnamā gan redzējām to visskaistāko bērnu. Tas bija kā Dieva eņģelis, un arī caur Taisnības vārtiem viņš izgāja.

Viņi labprāt būtu vēlējušies izstāstīt visu to tuvāk, bet vecākiem nebija laika klausīties.

Gabalīņu gājuši, viņi satika citus cilvēkus un jautāja tiem.

Bet tie, kas nāca no Jeruzalemes, gribēja tikai stāstīt par visskaistāko bērnu, kas izskatoties tā, it kā no debesīm nonācis, un bija pārgājis pār Paradīzes tiltu.

Viņi labprāt būtu stāvējuši un par to stāstījuši līdz vēlam vakaram, bet vīram un sievai nebija laika viņos klausīties, viņi steidzās ieiet pilsētā. Viņi gāja no vienas ielas otrā, bērna neatrazdami. Beidzot viņi pienāca pie dievnama.

Tam gaŗām ejot, sieva teica :

— Reiz mēs esam še, tad ieiesim taču paskatīties, kas tas tāds ir par bērnu, kuŗu ļaudis saka esam nonākušu no debesīm! — Viņi iegāja un jautāja, kur viņi varot dabūt redzēt bērnu.

— Ejiet tikai taisni tur, kur sēd svētie skolotāji ar saviem mācekļiem! Tur ir bērns. Vecie vīri viņu ir nosēdinājuši sev vidū, viņi jautā bērnam,

un bērns jautā viņiem, un visi viņi brīnās par bērnu. Bet ļaudis visi stāvējā dievnama pagalmā, lai kaut notālēm dabūtu redzēt to, kuŗš pacēlis Pasaules valdnieka balsi pie savām lūpām.

Vīrs un sieva izspiedās ļaužu barā cauri un redzēja, ka bērns, kuŗš sēdēja starp gudrajiem skolotājiem, bija viņu dēls.

Tikko sieva bērnu bija ieraudzījusi, viņa sāka raudāt.

Bet zēns, kuŗš sēdēja starp gudrajiem vīriem, izdzirdis, ka kāds raud, pazina, ka tā bija viņa māte. Viņš tūliņ piecēlās un piegāja pie mātes, māte un tēvs paņēma viņu savā vidū un kopā ar viņu devās ārā no dievnama.

Kad māte visu laiku nepārstāja raudāt, bērns viņai jautāja :

— Kādēļ tu raudi? Tavu balsi izdzirdis, es taču tūliņ nācu pie tevis.

— Kā lai es neraudātu? — māte teica. — Domāju, ka tu man esi pazudis.

Viņi izgāja no pilsētas, iestājās tumsa, bet māte vēl aizvien raudāja.

— Kādēļ tu raudi? — bērns vaicāja. — Es nezināju, ka diena ir jau galā. Man likās, ka ir vēl tikai rīts, tavu balsi izdzirdis, es tūliņ nācu pie tevis.

— Kā lai es neraudātu? Meklēju

tevi visu dienu, domāju, ka būsi man pazudis.

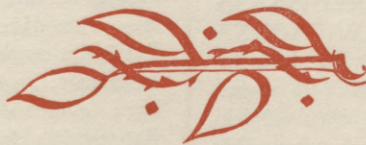
Viņi gāja cauru nakti, un māte visu laiku raudāja.

Dienai austot, bērns jautāja:

— Kādēļ tu raudi? Neesmu meklējis pats sev goda, bet Dievs man lika darīt brīnumus tādēļ, ka viņš gribēja palīdzēt trim nabaga cilvēkiem.

Un, tavu balsi izdzirdis, es tūliņ nācu atpakaļ pie tevis.

— Mans dēls,— māte atbildēja, — raudu tādēļ, ka tu tā vai tā man esi pazudis. Tu nekad vairs man nepiederēsi. No šī laika tava ceļš ir dzīvē būs taisnība, tavas ilgas paradīze, bet tava mīlestība aptvers visus nabaga cilvēkus, kas dzīvo virs zemes.



## SVĒTĀS VERONIKAS SVIEDRAUTS



TIBĒRIJA LAIKĀ, VIENĀ NO PĒDĒJIEM VIŅA VALDĪŠANAS GADIEM, KĀDS NABAGA VĪNA DĀRZU STRĀDNIKS UN VIŅA SIEVA APMETĀS UZ DZĪVI VIENUĻĀ BŪDĀ AUGSTU SABĪNIEŠU KALNOS. VIŅI BIJA SVEŠINIEKI UN DZĪVOJA VISLIELĀKĀJĀ VIENUĻĪBĀ, NEKAD NEVIENA NEAPCIEMOTI. BET VIENĀ DIENĀ, KAD STRĀDNIKS ATVĒRA SAVAS DURVIS, VIŅŠ SEV PAR LIELU BRĪNUMU IE-RAUDZĪJA, KA KĀDA VECA SIEVA SAKŅUPUSI SĒD UZ SLIEKŠŅA. VIŅA BIJA IETINUSIES VIENKĀRŠĀ PELĒKĀ MĒTELĪ UN IZSKATĪJĀS VISAI TRŪCĪGA. NESKATOTIES UZ TO, KAD VEČĀ SIEVA PIECĒLĀS UN NĀCA VIŅAM PRETĪM, TĀ VIŅAM LIKĀS TIK CIENĪBAS PILNA, KA VIŅAM IENĀCA PRĀTĀ VISS, KO TEIKSMAS STĀSTA PAR DIEVIETĒM, KAS VECU SIEVU IZSKATĀ APMEKLĒJUŠAS CILVĒKUS.

### I

— Mans draugs, — vecā sieva teica viņa dārzu strādniekam, — nebrī-

nies, ka es šonakt esmu pārgulējusi uz tava sliekšņa. Šai būdā ir dzīvojuši mani vecāki, un še es piedzimu priekš nu jau gandrīz deviņdesmit gadiem. Biju cerējusi atrast to tukšu un atstātu. Nezināju, ka to no jauna savā īpašumā pārņēmuši cilvēki.

— Nebrīnos, ka tu domāji, ka būda, kas atrodas tik augstu šais mežonīgajos kalnos, stāvēs tukša un atstāta, — viņa dārzu strādnieks teica. — Bet es un mana sieva nākam no svešas zemes, un labāku mītni mēs, nabaga svešinieki, nevarējām atrast. Bet tev, kas droši vien būsi izsalkusi un nogurusi no tālā gājiena, ko esi uzņēmusies tādā lielā vecumā, varētu būt patīkamāk, ka būdā uz dzīvi apmetušies cilvēki, nevis Sabīniešu kalnu vilki. Tagad vismaz tu tur iekšā atradīsi gultu, kur atpūsties, kā arī trauku ar kazas pienu un kādu plāceni maizes, ja tu ar to esi mierā.

Vecā mazliet pasmaidīja, bet smaidis bija tik izgaistošs, ka nespēja izkliegt tumšo rūpju izteiksmi, kas bija iegulusi viņai sejā.

— Esmu pavadījusi še augšā kalnos visu savu jaunību, — viņa teica. — Neesmu vēl aizmirsusi mākslu izdzīt vilku no viņa alas.

Un viņa tiešām izskatījās tik stipra un spēcīga, ka strādnieks nešaubī-

jās, ka viņai, neskatoties uz viņas lie-  
lo vecumu, vēl pietiktu spēka cīnīties  
ar meža zvēriem.

Viņš tomēr atkārtoja savu lūgumu,  
un vecā iegāja istabā. Apsēdusies pie  
nabaga ļaužu galda, viņa nevilcinā-  
damās piedalījās viņu rītišķī, bet,  
kaut gan viņa, kā varēja redzēt, ļoti  
labprāt ēda rupju maizi, pienā at-  
mieksķētu, vīrs un sieva tomēr do-  
māja: „No kurienes nāk šī ceļiniece?  
Viņa droši vien biežāk ir ēdusi fazā-  
nus no sudraba bļodas nekā dzērusi  
kazas pienu no māla trauka.”

Reizēm, acis no ēdiena pacēlusī,  
viņa apskatījās apkārt, it kā meklē-  
dama pārliecināties, vai vēl pazīst  
būdu. Nabadzīgais mitekļis ar kaila-  
jām māla sienām un kulu tiešām ne-  
bija daudz pārvērties. Viņa pat parā-  
dīja saviem saimniekiem, ka pie sie-  
nām bija manāmas vājas suņu un  
brīžu aprises, kuņģus bija zīmējis vi-  
ņas tēvs, lai saviem bērniem darītu  
prieku. Un pašā augšā uz kāda  
plaukta viņa domājās redzam māla  
trauka lauskas, kuņģā viņa pati pa-  
rasti bija lējusī pienu.

Bet vīrs un sieva domāja pie sevis:  
„Tas jau liekas esam taisnība, ka  
viņa ir dzimusi šai būdā, bet dzīvē nu  
gan viņa ir darījusi pavisam ko citu,  
nekā slaukusi kazas un taisījusi  
sviestu un sieru.”

Viņi manīja arī, ka domās viņa  
bieži kavējās kur citur un ka atjēgu-

sies viņa katrreiz smagi un norūpēju-  
sies nopūtās.

Beidzot viņa piecēlās no galda.  
Laipni pateikusies par baudīto vies-  
milibu, viņa gāja uz durvīm.

Bet tad viņa dārzu strādniekam  
viņa izlikās tik nožēlojami vientuļa  
un nabaga, ka viņš iesaucās:

— Ja es nemaldos, tavs nodoms  
nebija tik ātri atstāt šo būdu, kad tu  
nakti kāpi še augšā. Ja tu tiešām esi  
tik nabaga kā izskaties, tavas domas  
droši vien bija palikt še visus tos ga-  
dus, kas tev vēl atlikuši ko dzīvot.  
Bet nu tu aizej, tādēļ ka es un mana  
sieva esam apmetušies būdā.

Vecā neliedza, ka viņš pareizi at-  
minējās.

— Bet šī būda, kas daudzus gadus  
stāvējusī pamesta, pieder tikpat labi  
tev kā man,— viņa teica. — Man nav  
nekādas tiesības tevi no šejienes aiz-  
dzīt.

— Tā tomēr ir tavu vecāku būda,  
— viņa dārzu strādnieks teica, — un  
tev tiešām ir lielākas tiesības uz to  
nekā man. Turklāt mēs esam jauni  
un tu esi veca. Tādēļ tev jāpaliek un  
mēs iesim.

Izdzirdusī šos vārdus, vecā bija  
gluži izbrīnījusies. Uz sliekšņa pa-  
griezusies atpakaļ, viņa raudzījās vī-  
rā, it kā nesaprazdama, ko viņš ar  
saviem vārdiem domā.

Bet nu sarunā iejaucās jaunā  
sieva.

— Ja es drīkstētu dot padomu, — viņa teica vīram, — es tevi lūgtu, lai tu jautā vecajai sievai, vai viņa nebūtu ar mieru skatīties uz mums kā uz saviem bērniem un ļaut mums palikt pie viņas un kopt viņu. Kāds labums viņai būtu no tā, ja mēs viņai atdotu veco būdu un tad pamestu viņu? Viņai vienai pašai dzīve šē tuksnesī būtu briesmīga. Un no kā viņa pārtiktu? Tas būtu tikpat kā ļaut viņai nomirt badā.

Bet vecā sieva, piegājusi pie vīra un sievas, uzmanīgi viņos noraudzījās.

— Kādēļ jūs tā runājat? — viņa jautāja. — Kādēļ parādāt man žēlastību? Jūs taču esat svešinieki?

Tad jaunā sieva viņai atbildēja:

— Tādēļ, ka mēs paši reiz esam sastapuši lielu žēlsirdību.

## 2

Tā notikās, ka vecā sieva palika dzīvot viņa dārzu strādnieka būdā un bija viņiem ļoti draudzīga. Bet neskatoties uz to, nekad viņa viņiem neteica, no kurienes viņa nāca un kas viņa tāda bija, un viņi saprata, ka vecā sieva negribētu, ka viņai to jautā.

Bet vienā vakarā, kad darbs bija pabeigts un viņi visi trīs sēdēja uz lielā, plakanā akmens pie ieejas, iebaudīdami vakariņas, viņi ieraudzīja

svešu, vecu vīru nākam augšā pa stigu.

Vīrs bija gaļa un spēcīga auguma, platiem cikstoņa pleciem. Viņa sejas izteiksme bija drūma un cieta. Piere bija izvirzīta uz priekšu pār dziļi iedubušajām acīm, un mutes vaibstos izteicās rūgtums un nicināšana. Viņš turējās taisni, un viņa kustības bija ātras.

Vīram bija vienkāršas drānas mugurā. Un, tikko viņu ieraudzījis, viņa strādnieks domāja: „Tas ir vecs, no dienesta atlaists leģionārs, kurš dodas uz savu dzimto ciemu.”

— Vai tu, svešinieki, esi apmaldījis, ka nāc uz šo būdu?

— Neviens labprāt neuzņemas pūles uzkāpt šē augšā, ja viņam nekā nevajag no mums, kas šē dzīvojam.

Viņam tā jautājot, svešinieks pienāca tuvāk.

— Jā, tā ir, kā tu saki, — viņš atteica. — Esmu izvēlējis nepareizu ceļu, un nu nezinu, kurp doties. Būšu tev pateicīgs, ja ļausi man šē brīdi atpūsties un tad man pateiksi, kāds ceļš man ejams, lai es nonāktu līdz kādām lauku mājām.

Pie šiem vārdiem viņš apsēdās uz kāda no akmeņiem būdas priekšā. Jaunā sieva jautāja viņam, vai viņš negribētu piedalīties viņu vakariņās, bet no tā viņš smaidīdams atteicās. Turpretim izrādījās, ka viņš ļoti labprāt gribēja ar viņiem sarunāties,

kamēr viņi ēda. Viņš izjautāja jaun- nos ļaudis par viņu dzīves veidu un viņu darbu, un viņi labprāt vaļsirdīgi atbildēja viņam.

Bet pēkšņi strādnieks griezās pie svešinieka un sāka viņu izjautāt:

— Tu redzi, cik atstāti un vientuļi mēs šē dzīvojam,— viņš teica. — Būs jau kāds gads, kamēr ne ar vienu citu neesmu runājis kā ar ganiem un viņa dārzu strādniekiem. Vai tu, kas taču laikam gan nāc no kādas kareivju nometnes, nevari mums kaut ko pastāstīt par Romu un par ķeizaru?

Tikko viņas vīrs to bija izteicis, kad jaunā sieva ievēroja, ka vecā uz- met viņam brīdinātāju skatienu un ar roku dod viņam mājienu, kas nozī- mēja, ka runājot jābūt piesardzīgam.

Svešinieks tomēr gluži laipni at- bildēja:

— Redzu, ka tu turi mani par le- ģionāru, un tev taisnība, kaut gan jau sen esmu atstājis dienestu. Tibērija valdīšanas laikā mums kaŗavīriem nav bijis daudz darba. Lai gan reiz viņš ir bijis liels kaŗa vadonis. Tas bija viņa laimīgākais laiks. Nu viņš domā vairs tikai par to, kā izsargā- ties no saŗvērestībām. Romā visi cil- vēki runā par to, ka pagājušā nedēļā viņš vienīgi uz niecīgu aizdomu pa- mata licis notiesāt senātoru Ticiju.

— Nabaga ķeizars, viņš vairs ne- zina, ko viņš dara! — jaunā sieva ie-

saucās. Galvu grozīdama, viņa sasita plaukstas, pilna izbrīnas un nožēlas.

— Tev tiešām taisnība, — teica svešinieks, kamēr pār seju viņam pārļaidās dziļa, drūma ēna. — Tibē- rijs zina, ka visi cilvēki viņu ienīst, un tas viņu dzen neprātā.

— Ko tu saki? — jaunā sieva at- bildēja. — Kādēļ lai mēs viņu ienī- stu? Mēs jau tikai nožēlojam, ka viņš vairs nav tāds liels ķeizars kā savas valdīšanas sākumā.

— Tu maldies, — svešinieks teica. — Visi cilvēki nicina un ienīst Tibē- riju. Kādēļ lai viņi to nedarītu? Viņš taču ir tikai nežēlīgs un nesaudzīgs tiranns. Un Romā domā, ka viņš kļūs vēl patvarīgāks nekā līdz šim ir bijis.

— Vai tad ir kas noticis, kas viņu padarīs vēl zvērīgāku nekā viņš jau ir? — vīrs jautāja.

Kad viņš to izteica, sieva manīja, ka vecā no jauna biedinādama pamā- ja viņam, bet tik slepeni, ka viņš to nevarēja manīt.

Svešinieks atbildēja viņam laipni, bet pie tam savāds smaidis pavīdēja viņam uz lūpām.

— Tu varbūt būsi dzirdējis stās- tām, ka līdz pat pēdējam laikam Ti- bērijam tuvumā aizvien ir bijis viens draugs, kuŗam viņš varēja uzticēties un kas viņam teicis taisnību. Visi citi, kas mīt viņa galmā, ir laimes meklē- tāji un liekuļi, kas tāpat cildina ķei- zara ļaunos un nelietīgos kā viņa la-

bos un krietnos darbus. Tomēr, kā jau teicu, viens vienīgais no viņiem nekad nebaidījās teikt viņam, ko vērti viņa darbi. Šis cilvēks, kas bija drosmīgāks kā senātori un kaŗa vadoni, bija ķeizara vecā aukle Faustīna.

— Tiesa, esmu dzirdējis par viņu runājam,— strādnieks teica. —Stāsta, ka ķeizars aizvien bijis ļoti draudzīgs pret viņu.

— Jā, Tibērijs prata cienīt viņas padevību un uzticību. Ar šo trūcīgo zemnieku sievu, kas reiz bija nonākusi lejā no nabadzīgas būdiņas Sabīniešu kalnos, viņš apgājās kā ar savu otru māti. Kamēr viņš pats vēl dzīvoja Romā, viņš lika viņai dzīvot kādā mājā uz Palatīna, lai tā aizvien būtu viņam tuvumā. Nevienai no Romas dižciltīgajām matronām nav bijusi labāka dzīve kā viņai. Pa ielu viņu nesa nesamā krēslā, viņa valkāja ķeizarienes tērpu. Kad ķeizars aizgāja dzīvot uz Kapri salu, viņai vajadzēja pavadīt viņu turp, un tur viņš lika nopirkt viņai lauku mājas, kas bija pilnas vergiem un dārgām saimniecības lietām.

— Viņai tiešām ir labi klājies, — vīrs teica.

Viņš vienīgais tagad uzturēja sārūnu ar svešinieku. Sieva kļuva sēdēja un pārsteigta novēroja pārvēršanos, kāda bija notikusi ar veco svešinieci. Kamēr bija atnācis svešais

vīrs, viņa neteica vairs neviena vārda. Viņai vairs nebija viņas lēnā, draudzīgā izskata. Ēdienu no sevis atbīdījusi, viņa sēdēja nekustīga un taisna, pie durvju stenderes piespiedusies, un bargu un stingu seju raudzījās sev priekšā.

— Tā bija ķeizara vēlēšanās, lai viņa dzīvotu laimīgu dzīvi,— svešinieks teica. — Bet neskatoties uz visu viņa labvēlību, arī viņa nu ir kļuvusi viņam neuzticīga.

Vecā sieva sarāvās pie šiem vārdiem, bet jaunā mierinot uzlika delnu viņai uz rokas. Tad viņa savā siltajā, maigajā balsī teica:

— Es tomēr nevaru ticēt, ka vecā Faustīna pie galma būs bijusi tik laimīga, kā tu saki, — viņa teica, pret svešinieku pagriezdamās. — Esmu pārliecināta, ka viņa Tibēriju būs mīlējusi kā savu pašas dēlu. Es varu iedomāties, cik lepna viņa būs bijusi par viņa cildeno jaunību, kā arī varu saprast, kādas bēdas viņa būs jutusi, kad viņš vecumā kļuva aizdomīgs un nežēlīgs. Droši vien viņa ik dienas būs viņam to atgādinājusi un viņu brīdinājusi. Viņai būs licies briesmīgi velti viņu lūgties. Beidzot viņa vairs nebūs varējusi noskatīties, kā viņš pagrīms aizvien vairāk un vairāk.

Svešinieks pārsteigts noliecās mazliet uz priekšu, kad izdzirda šos vārdus. Bet jaunā sieviete nepacēla acu

uz viņu, viņa raudzījās uz zemi un runāja ļoti klusu un pazemīgi.

— Varbūt tas ir taisnība, ko tu saki par veco sievu, — viņš atbildēja. — Faustīna tiešām nav bijusi laimīga galmā. Bet savādi tas tomēr ir, ka viņa ķeizaru atstājusi tik lielā vecumā, pēc tam, kad pie viņa bija izturējusi visu mūžu.

— Ko tu saki? — vīrs teica. — Vai vecā Faustīna no ķeizara ir aizgājusi?

— Viņa ir atstājusi Kapri nevienam nezinot, — svešnieks teica. — Ir aizgājusi tikpat nabaga, kā bija atnākusi. Nekā no visām savām dārgām mantām viņa nav paņēmusi līdz.

— Un vai ķeizars tiešām nezina, uz kurieni viņa ir devusies? — jaunā sieva jautāja savā lēnajā balsī.

— Nē, neviens droši nezina, kādā ceļā vecā ir devusies. Tomēr domāts tiek, ka viņa būs meklējusi patvērumu savas dzimtenes kalnos.

— Un arī ķeizars nezina, kādēļ viņa ir gājusi projām? — jaunā sievietē jautāja.

— Nē, ķeizars nekā par to nezina. Viņš taču nevar ticēt, ka Faustīna viņu atstājusi tādēļ, ka tai reiz viņš teicis, ka arī viņa kalpo viņam algas un dāvanu dēļ, tāpat kā visi citi. Viņa taču zina, ka viņš nekad nav šaubījies par viņas nesavtību. Viņš vēl aizvien tic, ka viņa pati no laba prāta atgriezīsies atpakaļ, jo neviens labāk kā vi-

ņa nezina, ka viņam vairs nav neviena drauga.

— Es viņas nepazīstu, — jaunā sieva teica, — bet man tomēr liekas, ka es tev varu pateikt, kādēļ viņa ķeizaru ir atstājusi. Še starp šiem kalniem vecā sieva ir uzaudzināta vienkāršai dzīvei un labiem tikumiem, un viņa aizvien ir ilgojusies šē atgriezties. Tomēr viņa laikam gan nekad neatstātu ķeizara, ja viņš viņai nedarītu pāri. Bet es saprotu, ka tagad, kad viņas mūža dienas iet uz beigām, viņai būs licies, ka viņai ir tiesības domāt pašai par sevi. Ja es būtu nabaga kalniešu sieva, es droši vien būtu darījusi tāpat kā viņa. Es domātu, ka esmu darījusi diezgan, visu mūžu kalpodama savam kungam. Beidzot es aizietu no labās dzīves un no ķeizara žēlastības, lai mana dvēsele bauda godu un taisnību, pirms tā no manis šķīras, lai dotos garajā ceļā.

Svešnieks smagi un grūtsirdīgi noraudzījās uz jauno sievu.

— Par to tu nedomā, ka ķeizara rīcība nu būs briesmīgāka kā jebkad. Nu vairs nav neviena, kas viņu varētu nomierināt, kad aizdomība un naidis pret cilvēkiem viņam uzņēmās. Iedomājies tikai to, — viņš turpināja saviem drūmajiem skatieniem dziļi ieurbdamies jaunajai sievai acīs, — visā pasaulē nu vairs nav neviena, ko viņš nenicinātu, neviena, ko viņš neienīstu, neviena.

Kad viņš ar rūgtu izmisumu izteica šos vārdus, vecā, strauji sakustēdamās, pagriezās pret viņu, bet jaunā, cieši viņam acīs raudzīdamās, atbildēja:

— Tibērijs zina, ka Faustīna atgriezies pie viņa, kad vien viņš to vēlēšies. Bet pirms viņai ir jāzina, ka viņas vecajām acīm pie galma nebūs jāredz netikums un kauna darbi.

Visi viņi bija piecēlušies pie šiem vārdiem, bet viņa dārzu strādnieks ar sievu bija vecajai nostājušies priekšā, it kā viņu aizsargādami.

Svešinieks nu vairs neteica neviena vārda, tikai it kā jautādams noraudzījās vecajā sievā. Vai tas ir arī tavs pēdējais vārds? viņš it kā likās jautājam. Vecajai sievai drebēja lūpas, un vārdi negribēja nākt pār tām.

— Ja ķeizars ir mīlējis savu veco kalponi, tad lai viņš arī novēl viņai mierīgas pēdējās dienas, — jaunā sieva teica.

Svešinieks vēl vilcinājās, bet tad viņa drūmā seja tapa gaišāka.

— Mani draugi, — viņš teica, — lai ko arī sacītu par Tibēriju, ir tomēr viena lieta, ko viņš labāk ir iemācījies nekā citi, tas ir atsacīties. Man tikai viens kas jums vēl ir sakāms: Ja vecā sieva, par kuŗu mēs runājām, uzmeklētu šo būdu, tad uzņemiet viņu labi! Ķeizars parādīs labvēlību katram, kas viņai palīdzēs.

Itinies mēteļi viņš aizgāja pa to pašu ceļu, pa kuŗu bija atnācis.

### 3

Pēc tam ne viņa dārzu strādnieks, ne viņa sieva ar veco sievieti nekad vairs nerunāja par ķeizaru. Paši pie sevis viņi brīnījās par to, ka viņai tādā lielā vecumā bija pieticis spēka atsacīties no visas tās bagātības un varas, pie kā viņa bija pieradusi. „Nezin, vai tik viņa drīz atkal negriezīsies atpakaļ pie Tibērija?” viņi sev jautāja. „Droši vien viņa vēl aizvien mīl viņu. Tā viņu ir atstājusi cerībā, ka tas viņam liks apdomāties un pamudinās viņu atteikties no viņa ļaunajiem darbiem.”

— Tāds vecs vīrs kā ķeizars, nekad neuzsāks jaunu dzīvi, — strādnieks teica. — Kā tu viņu atsvabināsi no viņa lielās cilvēku nicināšanas? Kas lai iet pie viņa un māca viņam tos mīlēt? Kamēr tas nav noticis, nav dziedināma viņa aizdomība un nežēlība.

— Tu zini, ka ir viens, kuŗš to tiešām iespētu, — sieva teica. — Es bieži domāju, kas tad notiktu, ja viņi abi sastaptos. Bet Dieva ceļi nav mūsu ceļi.

Vecā sieva, kā varēja redzēt, nemaz neilgojās pēc savas agrākās dzīves. Pēc kāda laika jaunajai sievai piedzima bērns, un tā kā vecajai viņš nu bija jākopj, viņa rādījās esam tik

apmierināta, it kā viņa būtu aizmir-  
susi visas savas bēdas.

Ik pusgada reizi viņa, ietinusies sa-  
vā garajā, pelēkajā mētelī, mēdza no-  
iet lejā uz Romu.

Tur viņa neviena cilvēka neuzmek-  
lēja, bet taisnā ceļā devās uz Forumu.  
Še viņa apstājās pie maza dievnama,  
kas bija uzcelts vienā pusē krāšņi iz-  
rotētajam tirgum.

Šis dievnams īstenībā pastāvēja  
vienīgi no ļoti liela altāra, kas bija  
uzcelts zem kļajas debess marmora iz-  
liktā pagalmā.

Vecās Faustīnas gājiens nekad ne-  
sniedzās tālāk par šo dievnamu, kur  
mēdza atnākt tie, kas gribēja izlūg-  
ties laimi Tiberijam. Pametusi acis  
turp un ieraudzījusi, ka tiklab dievie-  
te kā ķeizara tēls bija vainagoti zie-  
diem, ka upuruguns liesmoja, ka altā-  
ra priekšā drūzmējās bijīgu pielūdžē-  
ju pūlis, un izdzirdusi, ka tam visap-  
kārt skanēja zemās balsis dziedātās  
priestēru himnas, viņa griezās apkārt  
un kāpa atkal atpakaļ kalnos.

Tādā kārtā, nevienam cilvēkam par  
to nejautājot, viņa dabūja zināt, ka  
Tiberijs vēl atradās starp dzīvajiem  
un ka viņam kļajas labi.

Trešo reizi, šo ceļojumu uzņemo-  
ties, viņu gaidīja pārsteigums. Nonā-  
kusi pie mazā dievnama, viņa atrada  
to tukšu un atstātu. Uguns neliesmo-  
ja tēla priekšā un neviens lūdzējs tur  
nebija redzams. Pāris sažuvušas vi-

jas vēl karājās vienā altāra pusē, bet  
tas arī bija viss, kas liecināja par ag-  
rāko godību. Priestēru nebija, un ķei-  
zara tēls, kas tur stāvēja bez sargiem,  
bija sabojāts un netīrumiem apmē-  
tāts.

Vecā sieva griezās pie pirmā ga-  
rāmgājēja.

— Ko tas nozīmē? — viņa jautāja.  
— Vai Tiberijs ir miris? Vai mums  
ir cits ķeizars?

— Nē, — romietis atbildēja. — Ti-  
bērijs vēl ir ķeizars, bet mēs vairs par  
viņu nelūdzam. Mūsu lūgšanas viņam  
vairs nevar palīdzēt.

— Mans draugs, — vecā teica, —  
dzīvoju augstu kalnos, kur nedabū zi-  
nāt nekā no tā, kas notiek ārā pasau-  
lē. Vai tu man nepateiksi, kāda nelaime  
ir ķērusi ķeizaru?

— Vislielākā no visām nelaimēm,  
— vīrs atteica. — Viņš ir saslimis ar  
kādu slimību, kas agrāk Italijā nav  
bijusi pazīstama, bet kas liekas esam  
parasta austrumos. Kamēr ķeizaram  
uzbrukusi šī jaunā slimība, seja viņ-  
am ir pārvērtusies, viņš ir zaudējis  
balsi un riekš kā lops, kāju un roku  
pirksti viņam nodrūp. Un pret šo sli-  
mību, kā liekas, nav nekādu dziedinā-  
tāju līdzekļu. Domā, ka pēc dažām  
nedēļām viņš būs miris, bet ja viņš  
nenomirs, tad vajadzēs viņu atcelt, jo  
tāds, tik slim un nožēlojams vīrs ne-  
var vairs ilgāk atrasties valdības  
priekšgalā. Tu tātad sapratīsi, ka vi-

ņa liktenis ir izšķirts. Nav nozīmes izlūgties viņam laimi no dieviem. Un tas arī neatmaksājas, — viņš pasmaidīdams piebilda. — No viņa nevienam nav vairs nekā ko būties, ne ko gaidīt. Kādēļ tad lai mēs viņa dēļ uzņemtos kādas grūtības?

Viņš atsveicinājās un aizgāja, bet vecā sieva palika stāvam kā apstulbusi.

Pirmo reizi savā mūžā viņa sabruka un izskats viņai bija tāds, it kā vecums viņu būtu nomācis. Mugura viņai bija salikusi, galva drebēja un rokas nevarīgi tvarstīja gaisu.

Viņa vēlējās tikt projām no šīs vietas, bet cēla kājas lēnām un kustējās grīlodamās. Viņa apskatījās apkārt, vai neieraudzīs kādu spieķi, uz kā atspiesties.

Pēc nedaudz acumirkļiem viņai ar nedzirdētu piespiešanos tomēr izdevās pārvarēt nogurumu. Viņa no jauna saslējās un, ar varu piespiezdamās, ciešiem soļiem izgāja caur ļaužu pilnajām ielām.

#### 4

Nedēļu vēlāk vecā Faustīna kāpa augšā pa stāvajām kraujām Kapri salā. Diena bija karsta, un viņai atkal uzmācās briesmīgā vecuma un nevarības sajūta, pūloties nokļūt augšā pa līkumainajiem ceļiem un pa klintīs iz-

kaltajiem kāpieniem, kas veda uz Tībērija villu.

Ši sajūta pieņēmas, kad viņai sāka uzkrīst, cik ļoti viss bija pārvērties pa to laiku, kamēr viņa bija projām. Tiešām, agrāk augšup un lejup pa šīm kāpnēm aizvien bija steigušies lieli cilvēku bari. Še drūzmējušies bija senātori, kas sevi lika nest milzīga auguma nēģeļiem, sūtni no provincēm, lielu vergu baru pavadīti, vietu meklētāji, ievērojami vīri, kas bija ielūgti piedalīties ķeizara svētkos.

Bet šodien šīs kāpnes un ejas bija pilnīgi tukšas. Kā zāle zaļās ķirzakas bija vienīgās dzīvās būtnes, ko vecā sieva ceļā pamanīja.

Viņa bija pārsteigta, ka viss sāka iet bojā. Ķeizara slimība varēja būt turpinājusies labi ja pāris mēnešus, un tomēr zāle jau bija paspējusi iesakņoties spraugās starp marmora plāksnēm. Skaistās vāzēs iedēstīti retie augi jau bija paguvuši nokalst, un nesaprātīgi postītāji, kurus neviens nebija papūlējies aizkavēt, jau kādās vietās bija salauzuši balustrādi.

Bet vissavādāks viņai tomēr izlikās pilnīgais cilvēku trūkums. Ja arī svešiniekiem bija aizliegts rādīties salā, tad taču še vēl vajadzēja atrasties neskaitāmo kaņakalpu un vergu, dejojātāju un mūzikanu, pavāru un galda klājēju, pils sargu un dārza strādnieku pūļiem, kas visi piederēja pie ķeizara mājas galma ļaudīm.

Tikai, kad Faustīna bija sasniegusi augšējo terasi, viņa ieraudzīja dažus vecus vergus, kas sēdēja uz kāpieniem villas priekšā. Viņai tuvojoties, tie piecēlās un paklanījās viņai.

— Esi sveicināta, Faustīna, — viens no viņiem teica. — Tevi sūta kāds no dieviem atvieglot mūsu nelaimi.

— Ko tas nozīmē, Milo? — Faustīna jautāja. — Kādēļ še ir tik tukšs? Man taču teica, ka Tibērijs vēl dzīvo Kapri salā.

— Ķeizars ir aizdzinis visus savus vergus, jo tur mūs aizdomās, ka kāds no mums ir devis viņam iedzert saindētu vīnu, no kā cēlusies slimība. Viņš būtu aizdzinis arī mani un Tito, ja mēs neliegtos viņam paklausīt. Un tu taču zini, ka mēs ķeizaram un viņa mātei esam kalpojuši visu mūžu.

— Nejautāju tikai par vergiem vien, — Faustīna teica. — Kur ir senātori un kaņavadoņi? Kur ir ķeizara uzticamie un kur lišķi un laimes meklētāji?

— Tibērijs vairs negrib rādīties svešiniekiem, — vergs teica. — Senātors Lūcijs un miesas sardzes virsnieks Marko nāk katru dienu saņemt viņa pavēles. Citādi neviens viņam nedrīkst tuvoties.

Faustīna bija uzkāpusi pa kāpnēm un gribēja ieiet villā. Vergs gāja viņai pa priekšu, un ejot tā jautāja viņam:

— Ko saka ārsti par Tibērija slimību?

— Neviens no viņiem nezina, kā ārstēt šo slimību. Viņi pat nezina, vai tā nonāvē ātri vai lēnām. Bet to es tev varu teikt, Faustīna, ka Tibērijam ir jāmirst, ja viņš, tā kā tagad, liegsies ņemt pretim barību aiz bailēm, ka tā var būt saindēta. Zinu arī, ka slimis cilvēks nevar palikt nomodā dienu un nakti, kā to dara ķeizars aiz bailēm, ka viņu miegā nenogalina. Ja viņš tev uzticēsies kā senāk, tad tev varbūt laimēsies piedabūt viņu, lai viņš ēd un dzer. Tā tu viņa dzīvību varētu pagarināt par daudz dienām.

Caur vairākiem gaiteniem un pagalmiem vergs aizvadīja viņu līdz terasei, kur Tibērijs mēdza uzturēties, lai ar baudu nolūkotos pār skaistajiem jūras ličiem un uz cēlo Vezuvu.

Kad Faustīna izgāja uz terases, viņa ieraudzīja tur baigu radījumu ar uztūkušu seju un lopiskiem vaibstiem. Viņa rokas un kājas bija aptītas balstām saitēm, bet no saitēm rēgojās ārā pusnolupuši roku un kāju pirksti. Un šī cilvēka drānas bija puteklainas un notraipītas. Varēja saprast, ka viņš nebija spējīgs iet stāvus, bet ka viņš rāpus bija izrāpojis uz terases. Viņš gulēja aizvērtām acīm tālāk projām pie balustrādes un nepakustējās, Faustīnai un vergam tuvojoties.

Bet Faustīna čukstēja vergam, kurš gāja viņai pa priekšu:

— Ko, Milo, kā tāds cilvēks var atrasties še uz paša ķeizara terases, ej, aizgādā viņu projām!

Bet tikko viņa to bija izteikusi, kad jau redzēja vergu nolokāmies līdz zemei nožēlojamā gulošā cilvēka priekšā.

— Cēzar Tibērij, beidzot man ir priecīga vēsts, ko tev atnest.

Pie šiem vārdiem vergs pagriezās pret Faustīnu, bet pārsteigts atrāvās atpakaļ un nevarēja izdabūt ne vārda pār lūpām.

Viņš vairs neredzēja staltās matronas, kas bija izskatījusies tik spēcīga, it kā tā varētu sasniegt sibillas vecumu. Šai acumirkli viņa bija sabrukusi, kļūdama nevarīga un veca, un vergs redzēja sev priekšā sagumusušu veceni, nespoдрām acām un trīsošām rokām.

Faustīna gan bija dzirdējusi, ka ķeizars esot briesmīgi pārvērties, tomēr viņa ne acumirkli nebija viņu iedomājusies citādu, kā to stipro un spēcīgo vīru, kādu tā viņu pēdējo reizi bija redzējusi. Viņa arī bija dzirdējusi kādu sakām, ka šī slimība iedarbojoties lēnām un ka paejot gadi, kamēr tā pārvēršot cilvēku. Bet še tā bija iedarbojusies tik spēcīgi, ka bija padarījusi ķeizaru nepazīstamu jau pa pāris mēnešiem.

Nedrošiem soļiem viņa piegāja pie ķeizara. Runāt viņa nevarēja, tikai stāvēja viņam līdzās un raudāja.

— Vai tu nu esi atnākusi, Faustīna? — viņš tad teica, acu neatvērtdams. — Guļu un iedomājos, ka tu raudi par mani. Nedrīkstu pacelt acu aiz bailēm, ka tā varētu būt maldīšanās.

Tad vecā sieva nosēdās viņam līdzās. Pacēlusi viņa galvu, tā noguldīja to sev uz ceļiem.

Bet Tibērijs vēl arvien kļuva gulēja, uz viņu neskatīdamies. Jauka miera sajūta viņu pārņēma, un viņš nākošā acumirkli iegrima lēnā miegā.

## 5

Dažas nedēļas pēc tam kāds no ķeizara vergiem devās uz vientuļo būdu Sabīniešu kalnos. Tuvojās vakars, un viņa dārzu strādnieks un viņa sieva stāvēja savās durvīs noraudzīdamies, kā saule nogrimst tālu rietumos. Vergs nogriezās no tekas un piegājis sveicināja viņus, pēc tam viņš izvilka prāvu maku, kas viņam bija aiz jostas aizbāzts, un ielika to vīram rokās.

— To tev sūta Faustīna, tā vecā sieva, kuŗai tu parādīji žēlsirdību. Viņa lūdz, lai tu par šo naudu nopērc pats savu viņa dārzu un uzcel sev mājokli, kas neatrodas tik aūgstu gaisā kā ērgļu lizdas.

— Vai tad vecā Faustīna tiešām ir vēl dzīva? — vīrs jautāja. — Mēs viņu meklējām aizās un purvos. Kad viņa pie mums vairs neatgriezās, mēs

domājām, ka viņa būs atradusi galu šais briesmīgajos kalnos.

— Vai tu neatceries, ka es neticēju, ka viņa ir mirusi. Vai es tev neteicu, ka viņa ir atgriezusies atpakaļ pie ķeizara?

— Jā, — vīrs atzinās, — tu tiešām tā teici, un es esmu priecīgs, ka tev ir bijusi taisnība ne tikai tādēļ, ka Faustīna tā ir kļuvusi tik bagāta, ka var mums palīdzēt mūsu nabadzībā, bet arī nabaga nelaimīgā ķeizara dēļ.

Vergs nu tūliņ gribēja atsveicināties, lai pirms tumsas iestāšanās pagūtu atgriezties lejā, apdzīvotos novados, bet to nepieļāva vīrs un sieva.

— Tev jāpaliek pie mums līdz rītam. Mēs nevaram ļaut tev aiziet, kamēr tu neesi mums visu izstāstījis, kas Faustīnai noticis. Kādēļ viņa ir atgriezusies atpakaļ pie ķeizara? Kāda bija viņu sastapšanās? Vai arī viņi ir laimīgi, ka ir atkal kopā?

Vergs padevās viņu lūgšanām. Viņš iegāja viņiem līdzī būdā, un pa vakariņu laiku viņš viņiem izstāstīja par ķeizara slimību un par Faustīnas atgriešanos.

Kad vergs bija beidzis stāstīt, viņš redzēja, ka vīrs un sieva pārsteigti nekustīgi sēdēja. Viņi raudzījās uz zemi, it kā lai nebūtu jārāda aizkustinājums, kāds viņus bija pārņēmis.

Beidzot vīrs, acis pacēlis, teica sievietei:

— Vai tu nedomā, ka tas ir bijis Dieva prāts?

— Jā, — sieva atteica, — visādā ziņā tikai tādēļ Mūsu Kungs mūs ir atstājījis pāri jūrai uz šo būdu. Visādā ziņā tas ir bijis viņa nodoms, kad viņš atveda veco sievu šē pie mūsu durvīm.

Kolīdz sieva to bija pateikusi, viņa dārzu strādnieks griezās pie verga.

— Draugs! — viņš teica viņam. — Tev jāaiznes kāda ziņa Faustīnai no manis. Saki viņai vārdu pa vārdam: Tavš draugs viņa dārzu strādnieks tevi sveicina un liek tev tā sacīt. Tu redzēji manu jauno sievu. Vai tev nelikās, ka viņa ir skaista un piemīlīga un ka viņai veselība ir ziedoša? Un tomēr šī jaunā sieva reiz ir slimojusi ar to pašu slimību kā ķeizars Tibērijs.

Vergs sakustējās aiz pārsteiguma, bet viņa dārznieks turpināja, aizvien vairāk uzsvērdams vārdus.

— Ja Faustīna atsakās ticēt maniem vārdiem, tad teic viņai, ka es un mana sieva esam no Palestīnas Āzijā, tā ir zeme, kur šī slimība bieži ir sastopama! Un tur likums ir tāds, ka spītālgos izdzen ārā no pilsētām un ciemiem un ka viņiem ir jādzīvo tukšsainās vietās un jāatrod sev mitekļi bedrēs un klinšu alās. Saki Faustīnai, ka mana sieva ir dzimusi no slimiem vecākiem klinšu alā! Un bērns būdama viņa vēl bija vesela, bet kā

jaunai meitenei viņai uzbruka šī slimība.

Kad viņa dārzu strādnieks to bija pateicis, vergs, laipni smaidīdams, nolieca galvu un teica viņam:

— Kā tu gribi, lai Faustīna tam ticētu? Viņa taču tavu sievu ir redzējusi veselu un ziedošu. Un viņa taču zina, ka nav nekāda līdzekļa pret šo slimību.

Bet vīrs atteica.

— Viņai būtu labāk, ja viņa man ticētu. Bet es neesmu arī gluži bez lieciniekiem. Lai viņa aizsūta izlūkus uz Nacareti Galilejā. Tur katrs cilvēks apstiprinās manus vārdus.

— Vai varbūt kāds dievs ir darījis brīnumu, izdziedinādams tavu sievu? — vergs jautāja.

— Jā, — strādnieks atbildēja, — tā ir, kā tu saki. Kādā dienā starp slimajiem, kas mita tuksnesī, izplatījās vēsts: „Raugait, Nacaretē, Galilejā, ir radies liels pravietis. Viņš ir pilns Dieva gara spēka, viņš jūsu slimību var izdziedēt, vienīgi tikai uzlikdams roku jums uz pieres.” Bet slimie, kas gulēja savā postā, negribēja ticēt, ka šī vēsts ir patiesa. „Mūs neviens nevar izdziedēt,” viņi teica. „Kamēr no lielo praviešu dienām neviens nevienu no mums nav varējis izglābt no mūsu nelaimes.”

Bet viens bija starp viņiem, kas ticēja, un tā bija kāda jauna meitene. Viņa aizgāja no citiem meklēt ceļu uz

Nacareti, kur pravietis dzīvoja. Un vienā dienā, atrazdamās kādā plašā lidzenumā, viņa sastapa slaida auguma vīru, bālu seju, kuņģam mati nokarājās vienādās melnās cirtās. Viņa tumšās acis mirdzēja kā zvaigznes un vilka viņu sev klāt. Bet pirms sastapties, viņa sauca viņam:

„Nenāc man klāt, jo esmu nešķīsta, bet saki man, kur es varu atrast pravieti no Nacaretēs!” Bet jaunais vīrs nāca tikai viņai aizvien tuvāk klāt, un kad stāvēja jau turpat viņai priekšā, teica: „Kādēļ tu meklē pravieti no Nacaretēs?” — „Meklēju viņu, lai viņš, roku man uz pieres uzlikdams, dziedē manu slimību.” Tad jaunais vīrs piegāja un uzlika roku viņai uz pieres. — Bet jaunā meitene teica viņam: „Tu taču mani neizdziedēsi ar to, ka uzliec savu roku man uz pieres! Tu jau neesi nekāds pravietis?” — Bet viņš, pasmaidījis, teica viņai: „Aizej nu uz pilsētu, kas atrodas tur kalnmalē un atrādies priesteriem!”

Slimā domāja pie sevis: „Viņš mani izsmej, tādēļ, ka ticu, ka varu tikt izdziedēta. No viņa es nedabūšu zināt, ko vēlos.” Un viņa devās tālāk. Drīz pēc tam viņa ieraudzīja kādu vīru, kuņģš jāja pār tukšo lauku, dodamies uz medībām. Kad viņš bija piejājis tik tuvu, ka varēja viņu sadzirdēt, jaunā meitene sauca viņam: „Nenāc man klāt, esmu nešķīsa-

ta! Bet saki man, kur man atrast pravieti no Nacaretēs!" „Ko tu no pravieša vēlies?" vīrs jautāja, lēni jādams viņai tuvāk. „Vēlos tikai, lai viņš uzliek roku man uz pieres un izdziedē mani no manas slimības." Bet vīrs jāja aizvien tuvāk. „No kādas slimības tad tu vēlies tapt izdziedēta?" viņš jautāja. „Tev jau nekāda ārsta nevajaga." „Vai tad tu neredzi, ka es esmu nešķīsta?" viņa teica. „Esmu dzimusi no slimiem vecākiem klinšu alā." Bet vīrs tikai jāja viņai aizvien tuvāk, jo viņa bija skaista un sārta kā tikko izplaucis zieds. „Tu esi skaistākā jaunava Jūda zemē," viņš izsauca. „Neizsmej arī tu mani!" viņa teica. „Zinu, ka mani vaibsti ir saēsti un mana balss ir līdzīga meža zvēra rūkšanai." Bet viņš, dziļi viņai acīs lūkodamies, teica: „Tava balss ir skanīga kā strauts pavasarī, kad tas rit pār oļiem, un tava seja ir maiga kā miksta zīda drāna."

Pa tam viņš bija piejājis viņai tik tuvu, ka viņa savu seju varēja saredzēt spožajos apkalumos, kas rotāja viņa sedlus. „Ieskaties tur kā spogulī," viņš teica. Viņa darīja tā, un ieraudzīja seju, kas bija maiga un mīksta kā tikko iztinies tauriņa spārns. — „Kas tas ir, ko es redzu?" viņa teica. „Tā nav mana seja." — „Jā, tā ir tava seja," jātņieks teica. — „Bet vai mana balss nav gārdzoša? Vai tā netarkšķ kā rati uz ak-

meņaina ceļa?" — „Ne tā, skan kā citras spēlētāja jauktās meldijas," jātņieks atteica.

Viņa pagriezās un nāra lūkojām pa ceļu. „Vai tu zini, kas ir tas vīrs, kuŗš patlaban šozēd tur aiz tiem diviem ozoliem?" — „Tas ir tas cilvēks, pēc kuŗa tu nupat jautāji, tas ir pravietis no Nacaretēs," vīrs teica.

Tad viņa pārsteigta sasita rokas un acīs viņai saskrēja asaras. „Ai, tu svētais! Ai, tu Dieva varas nesējs!" viņa iesaucās. „Tu mani esi izdziedējis!"

Bet jātņieks uzcēla viņu sedlos un, aizvedis viņu uz pilsētu kalna malā, aizgāja ar viņu pie vecajiem un priesteriem un tiem izstāstīja, kā viņš viņu bija atradis. Viņi visu sīki izjautāja, bet izdzirduši, ka jaunā meitene bija dzimusi tuksnesī no slimiem vecākiem, negribēja ticēt, ka tā izdziedēta. „Ej atpakaļ uz turieni, no kurienes tu esi nākusi!" viņi teica. „Ja tu esi bijusi slima, tad tādai tev ir jāpaliek visu savu mūžu. Uz pilsētu tu nedrīksti nākt, lai tu arī mūs citus neaplaistu ar savu slimību."

Viņa teica viņiem: „Es zinu, ka esmu vesela, jo pravietis no Nacaretēs uzlika savu roku man uz pieres."

To izdzirduši, viņi iesaucās: „Kas gan viņš ir, ka viņš nešķīstos varētu padarīt šķīstus. Viss tas ir tikai ļauno garu acu apmānīšana. Ej atpakaļ

pie savējiem, lai tu mūs visus neived nelaimē!”

Viņi negribēja atzīt viņu par izdziedētu un aizliedza viņai apmesties pilsētā. Viņi izdeva rīkojumu, ka ikviens, kas viņai dos patvērumu, arī tiks izsludināts par nešķīstu.

Kad priesteri bija nodevuši šo spriedumu, jaunā meita teica vīram, kuŗš viņu bija sastapis uz lauka: „Kur lai es tagad eju? Vai man atkal jāiet atpakaļ tuksnesī pie slimajiem?”

Bet vīrs no jauna uzcēla viņu savā zirgā un teica viņai: „Nē, tev nav jāiet atpakaļ pie slimajiem viņu klinšu alās, bet mēs abi dosimies pāri jūrai uz kādu citu zemi, kur nav savi likumi šķīstiem un nešķīstiem.” Un viņi. . .

Bet kad viņa dārzu strādnieks savā stāstā bija nonācis tik tālu, vergs piecēlās un pārtrauca viņu.

— Vairāk tev nekas nav jāstāsta, — viņš teica. — Celies labāk un pavadī mani ceļā, tu, kas pazīsti kalnus, lai es jau šonakt varu uzsākt ceļu atpakaļ un man nav jāgaida līdz rītam! Jo ātrāk ķeizars un Faustīna dabūs dzirdēt tavas jaunās vēstis, jo labāk.

Kad viņa dārznieks bija pavadījis vergu un atgriezās atkal atpakaļ būdā, viņš savu sievu atrada vēl nomodā.

— Es nevaru gulēt, — viņa teica.  
— Domāju, kā tas būs, kad viņi abi

sastapsies. Viņš, kuŗš mīl visus cilvēkus, un šis, kuŗš viņus ienīst. Šķiet, ka šī sastapšanās varētu grozīt pasaulē gaitu.

## 6

Vecā Faustīna atradās tālajā Palestīnā un bija ceļā uz Jeruzalemi. Viņa nebija gribējusi, ka uzdevumu uzmeklēt pravieti un atvest viņu pie ķeizara uztic kādam citam un ne viņai. Droši vien viņa pie sevis bija domājusi: „To, ko mēs no šī svešā vīra prasām, mēs nevaram no viņa izdabūt ne ar varu, ne ar dāvanām. Bet varbūt viņš dos mums to, ja kāds nometīsies ceļos viņa priekšā un teiks viņam, kādā postā ķeizars atrodas. Bet kas gan tā varēs aizlūgt par Tibēriju kā tas, kas no viņa nelaimes cieš tāpat kā viņš pats.”

Cerības, ka Tibērijs varbūt bija glābjams, bija atjaunojušas Faustīnu. Bez kādām grūtībām viņa bija pārcietusi gaŗo jūras braucienu uz Jopi, un ceļā uz Jeruzalemi viņa nelikās nesties nesamā krēslā, bet jāja jāšus. Likās, ka grūto ceļojumu viņa panesa tikpat viegli, kā tie dižciltīgie romieši, kaŗakalpi un vergi, kas atradās viņas pavadībā.

Šis ceļojums no Jopes uz Jeruzalemi piepildīja vecās sievas sirdi ar prieku un gaišām cerībām. Bija pavasaris un Saronas līdzenums, pār kuŗu

viņi bija jājuši pirmajā ceļojuma dienā, bija bijis kā viens vienīgs mirdzošs ziedu paklājs. Visi daudzveidīgie pakalni, starp kuŗiem vijās ceļš, bija apstādīti augļu kokiem, kas patlaban krāšņi ziedēja. Un kad ceļinieki piekusa aplūkot aprikosu un firziķu baltsārtos ziedus, viņi varēja atpūtināt acis pie vīnājiem, kuŗu tumšbrūnie sakņi stumbeņi, jau sāka dzīt jaunās lapas, kā audzelība bija tik liela, ka to gandrīz ar acīm varēja novērot.

Bet nevien puķes un pavasaŗa zaļums ceļojumu darija skaistu. Vislielāko jaukumu tam piešķīra visi tie cilvēku bari, kas šorīt atradās ceļā uz Jeruzalemi. Pa visiem ciemu ceļiem un tekām, no visām augstienēm un no visattālākajiem līdzenuma stūrīem nāca ceļinieki. Uznākuši uz Jeruzalemes ceļā, vientuļie ceļinieki saplūda kopā lielos baros, kas ar skaņām gaviļēm devās uz priekšu. Kādam vecam vīram apkārt, kuŗš šūpodamies jāja uz kameļa, gāja viņa dēli un viņa meitas, viņa znoti un vedeklas un visi viņa bērnu bērni. Tā bija tik liela dzimta, ka no tās vien iznāca vesels bars. Kādu vecu māti, kas bija par vāju, lai varētu paiet, dēli bija pacēlušī uz rokām, un viņa lepni ļāvās nesities caur ļaužu pūļiem, kas goddevīgi pašķīrās.

Tas tiešām bija tāds rīts, kas varēja iepriecināt arī visvairāk noskumušo. Debesis gan nebija skaidras, bet

bija pārvilkušās plānu, bālpelēku mākoņu kārtiņu, tomēr neviens no ceļotājiem nedomāja sūdzēties par to, ka saules nežēlīgā gaisma bija mīkstināta. Zem šīm aizplīvurotajām debesīm ziedošo koku un jaunizplaukušo lapu brīnišķīgā smarža nepacēlās tik ātri kā parasti plašajā izplatījumā, bet ilgāk kavējās virs ceļiem un laukiem. Un šī skaistā diena, kas ar savu klusināto gaismu un nekustīgiem vējiem atgādināja nakts mieru un atpūtu, likās kaut ko no savas būtības piešķīram visiem uz priekšu plūstošajiem cilvēku bariem, kas gan traucās uz priekšu priecīgi, bet tomēr svinīgi, klusā balsī dziedādami senlaicīgas himnas vai spēlēdami uz savādiem veclaicīgiem instrumentiem, kas izdeva oda sīkšanai vai siseŗa čirkstināšanai līdzīgas skaņas.

Jānot caur šiem cilvēkiem, arī vecajai Faustīnai pielīpa viņu modrība un prieks.

Viņa sāka dzīt ātrāk savu zirgu un teica jaunajam romietim, kuŗš turējās viņai līdzās:

— Es naktī sapnī redzēju Tibēriju, kuŗš mani lūdza, lai neatlieku ceļojuma, bet jau šodien dodos uz Jeruzalemi. Man tas izliekas kā dievu dota zīme, lai nekavēju doties turp šai skaistajā rītā.

To teikdama, viņa patlaban bija saņiegusi kādas gaŗas kalnu muguras virsotni un tur viņa neviļus palika

stāvam. Viņai priekšā gulēja liela, dziļa, katla veida ieleja, kuŗu no visām pusēm ievija jaukas augstienes, un no šīs ielejas tumšā, ēnainā dziļumā pacēlās varenā klints, kas uz sava pakauša nes Jeruzalemi.

Bet šaurā kalnu pilsēta, kas ar saviem mūriem un torņiem kā dārga galvas rota vainagoja plakano klints virsotni, bija šodien tūkstoškārt palielinājusies. Visas augstienes, kas pacēlās ielejai apkārt, bija aplātas raibām teltīm un kustīgiem cilvēku bariem.

Faustīna saprata, ka ļaudis no visas zemes plūda uz Jeruzalemi svētīt kādus lielus svētkus. Tālāk dzīvojošie jau bija ieradušies un paguvuši savest kārtībā savas teltis. Turpretim tie, kas dzīvoja pilsētai turpat kaimiņos, vēl nule tikai tuvojās. Lejup no visām gaišajām augstienēm viņus redzēja plūstam kā nepārtrauktu baltu tērpu, dziesmu, svētku prieka straumi.

Vecā sieva labu laiku vēroja kopā plūstošās cilvēku masas un gaŗās tēlu ailes. Tad viņa teica jaunajam romietim, kuŗš jāja viņai līdzās:

— Tiesām, Sulpīcij, te jau visa tauta ir sanākusi Jeruzalemē.

— Tiesām gan, — atbildēja romietis, kuŗu Tibērijs bija izraudzījis pavadīt Faustīnu, tādēļ ka viņš vairākus gadus bija dzīvojis Jūdejā. — Viņi tagad svēta lielos pavasaŗa svētkus, uz

kuŗiem visi ļaudis, kā veci, tā jauni, sarodas Jeruzalemē.

Faustīna brīdi domāja.

— Esmu priecīga, ka esam ieradušies pilsētā tai pašā dienā, kad tauta svin savus lielos svētkus. Tas neko citu nevar nozīmēt kā tikai to, ka dievi mūsu ceļojumam ir labvēlīgi. Vai tev neliekas, ka arī tas, ko mēs meklējam, pravietis no Nacaretas, būs ieradies Jeruzalemē piedalīties svētkos?

— Tev tiešām taisnība, Faustīna, — romietis teica. — Viņš droši vien atrodas še Jeruzalemē. Tas ir kā dievu lēmums. Lai cik stipra un spēcīga tu arī būtu, tu tomēr vari teikties laimīga, ka tev nebūs jāuzņemas gaŗais, grūtais ceļojums augšup uz Galileju.

Viņš tūliņ piegāja pie dažiem ceļiniekiem, kas patlaban gāja gaŗām un jautāja, kā viņi domā, vai pravietis no Nacaretas atrodas Jeruzalemē?

— Esam viņu tur redzējuši ik gadus šai laikā, — viens no ceļiniekiem atteica. — Visādā ziņā viņš arī šogad tur būs ieradies, jo ir ticīgs un taisns vīrs.

Kāda sievietē, izstiepusi roku, norādīja uz augstieni, kas atradās austrumos no pilsētas.

— Vai tu redzi to kalna nogāzi, kas ir apaugusi olīvu kokiem? Tur galilejieši mēdz celt savas teltis, un tur tu

dabūsi drošākās ziņas par to, kuŗu tu meklē.

Viņi devās tālāk pa likumoto teku līdz pašam ielejas dibenam, bet tad sāka jāt augšup pa Ciānas kalnu, lai sasniegtu pilsētu pašā tā virsotnē. Tās stāvos ceļus šē iežogojā zemi mūri, uz kuŗiem sēdēja un gulēja neskaitāms daudzums ubagu un kropļu, kas lūdza ceļiniekus apžēloties par viņiem.

Tā viņiem lēnām uz priekšu virzoties, pie Faustīnas piegāja viena no jūdu sievām.

— Redzi, — viņa teica, norādīdama uz vienu no ubagiem, kas sēdēja uz mūra, — šis ir galilejiešu vīrs. Atceros, viņu esmu redzējusi starp pravieša mācekļiem. Viņš tev varēs pateikt, kur vari atrast to, kuŗu tu meklē.

Faustīna ar Sulpīciju piejāja pie vīra, uz kuŗu viņai bija norādīts. Tas bija nabadzīgs, vecs vīrs, kuplu, iesīrmu bārdū. Seja viņam bija nobrūnējusi no karstuma un saules gaismas un rokas sacietējušas no darba. Viņš nelūdza dāvanu; viņu tā nodarbināja grūtas domas, ka viņš pat acu nepacēla uz garāmgājējiem.

Viņš arī nedzirdēja, kad Sulpīcijs viņu uzrunāja, bet šim vajadzēja pāris reizes atkārtot savu jautājumu.

— Mans draugs, man teica, tu esot no Galilejas. Lūdzu tev tādēļ, saki

man, kur es varu atrast pravieti no Nacaretēs?

Galilejietis stipri sarāvās un apjucis apskatījās apkārt. Bet kad viņš beidzot bija sapratis, ko no viņa prasā, viņu sagrāba dusmas un šausmas.

— Ko tu tur saki? — viņš iesaucās.

— Kādēļ tu man jautā pēc šī vīra? Es nekā par viņu nezīnu. Neesmu galilejietis.

Nu sarunā iejaucās arī jūdu sieva.

— Es taču tevi redzēju kopā ar viņu, — viņa iesaucās. — Nebīsties, bet saki šai dižajai romietei, kas tuva ķeizaram, kā viņa drīzāk var atrast viņu!

Bet izbiedētais māceklis tapa aizvien niknāks.

— Vai visi cilvēki šodien ir bez prāta? — viņš teica. — Vai tos ir apsedis ļauns gars, ka viņi reizi no reizes nāk un jautā man pēc šī vīra? Kādēļ man neviens negrib ticēt, kad es saku, ka nepazīstu pravieša. Neesmu nācis no viņa zemes. Es viņa nekad neesmu redzējis.

Ar savu straujumu viņš vērsa uz sevi uzmanību, un arī pāris ubagu, kas sēdēja viņam līdzās uz mūra, sāka apšaubīt viņa vārdus.

— Protams, ka tu piederēji pie viņa mācekļiem, — viņi teica. — Mēs visi zinām, ka tu kopā ar viņu esi atnācis no Galilejas.

Bet vīrs, izstiepis abas rokas pret debesīm, sauca:

— Es šī vīra dēļ šodien nevarēju rīties Jeruzalemē, un nu mani neliek mierā pat šie ārā starp ubagiem. Kādēļ jūs man negribat ticēt, kad es saku, ka nekad viņa neesmu redzējis?

Faustīna nogriezās, plecus raustīdama.

— Dosimies tālāk. Šis vīrs jau nav pie pilna prāta. No viņa mēs nekā nedabūsim zināt.

Viņi devās tālāk uz augšu pa nogāzi. Faustīna atradās vairs tikai divus soļus no pilsētas vārtiem, kad izraēliešu sieva, kas viņai bija gribējusi palīdzēt atrast pravieti, uzsauca viņai, lai viņa uzmanās. Pievilkusi iemauktus, viņa ieraudzīja, ka uz ceļa, turpat zirgam pie kājām, gulēja kāds vīrs. Tā kā viņš tur gulēja putekļos izstiepies, taisni tur, kur drūzmēšanās bija vislielākā, bija brīnums, ka jau lopi vai cilvēki viņu nebija samīdījuši.

Vīrs gulēja uz muguras un raudzījās augšup stingām, izdzisušām, nespodrām acīm. Viņš nekustējās, lai gan kameļi lika savas smagās kājas viņam turpat līdzās. Viņš bija nabadzīgi ģērbies, un nu viņš turklāt bija novārtījies putekļiem un zemēm. Īstenībā viņš sev virsū bija sarausis tik daudz gruzu, it kā lai, tā paslēpts, drīzāk tiktu sabraukts vai samīdīts.

— Kas te ir? Kādēļ šis vīrs gul te uz ceļa? — Faustīna jautāja.

Tai pašā acumirkli gulošais cilvēks sāka saukt gaŗāmgājējiem:

— Esiet žēlsirdīgi, brāļi un māsas, vediet savus zirgus un nastu nesējus lopus man pāri! Nevairaities no manis! Saminiet mani piŗļos!

Sulpīcijs saņēma Faustīnas zirgu pie iemauktiem un pveda to saņŗ.

— Tas ir kāds grēcinieks, kuŗŗ noŗēlo savu vainu, — viņŗ teica. — Neļaujieties traucēties savā gaitā! Tā ir savāda tauta, un tai jāļauj iet paŗai savus ceļus.

Vīrs uz ceļa sauca joprojām:

— Lieciet savus papēŗus man uz sirds! Ļaujiet, lai kameļis sabradā manas krūtis un lai ēzeļa nagi izmin manas acis.

Bet Faustīnai likās, ka viņa ŗim nelaimīgajam nevar jāt gaŗām, nemēģināŗjusi viņu piedabūt, lai viņŗ ceļas augŗā. Viņa vēl aizvien kavējās viņam līdzās.

Tad priekŗā atkal izspiedās izraēlieŗu sieva, kuŗŗ jau reiz viņai bija gribēŗjusi palīdzēt.

— Arī ŗis vīrs piederēŗja pravieŗa mācekļiem, — viņa teica. — Vai tu gribi, lai es viņam jautāju pēc viņa meistara?

Faustīna pamāja piekrītoŗi, un sieva noliecās pār zemē guloŗo.

— Kur jūs, galilejieŗi, ŗodien esat likuŗi savu meistaru? — viņa jautāja. — Sastopu jūs izkaisīŗus uz ceļiem un tekām, bet viņa es nekur neredzu.

Bet viņai tā jautājot, vīrs, kuŗš gu-  
lēja ceļa putekļos, piecēlās ceļos.

— Kāds ļauns gars tevi dzen jau-  
tāt man pēc viņa? — viņš teica balsī,  
kas bija pilna izmisuma. — Tu taču  
redzi, ka esmu apgulties ceļa putekļos,  
lai mani samin. Vai ar to vēl nepie-  
tiek? Vai tev turklāt ir jānāk un man  
jājautā, kur es viņu esmu licis?

— Nesaprotu, ko tu man pārmet,  
— sieva teica. — Es taču tikai gribu  
zināt, kur ir tavs meistars?

Viņai jautājumu atkārtojot, vīrs  
uzlēca kājās un abām rokām aizspie-  
da ausis.

— Vai tev, ka tu negribi ļaut man  
mierā nomirt! — viņš sauca. Iz-  
lauzies caur ļaudīm, kas drūzmējās  
pie vārtiem, viņš aizskrēja, rēkdams  
šausmās, un viņa saplēstās drānas pli-  
vinājās viņam apkārt kā tumši spār-  
ni.

— Man šķiet, ka esam atnākuši pie  
tautas, kas pastāv no trakiem, —  
Faustīna teica, noraudzīdamās, kā  
vīrs aizbēg. Viņa jutās nospiesta, re-  
dzēdama šos pravieša mācekļus. Vai  
vīrs, pie kuŗa pavadoņiem piederēja  
tādi negudrie, varēja būt spēcīgs da-  
rīt kaut ko ķeizara labā?

Arī izraieļu sieva izskatījās no-  
bēdājusies un ļoti nopietni teica Faus-  
tīnai:

— Kundze, nekavējies uzmeklēt to,  
kuŗu tu gribi atrast! Baidos, ka vi-  
ņam būs noticis kas ļauns, ja jau viņa

mācekļi ir kā bez prāta un nepanes,  
ka par viņu runā.

Faustīna un viņas pavadoņi beidzot  
izjāja caur vārtu velvi un nonāca  
šaurās, tumšās ielās, kuŗās drūzmē-  
jās ļaudis. Jājējiem reizi no reizes va-  
jadzēja apstāties. Vergi un kaŗakalpi  
veltīgi mēģināja atbrīvot ceļu. Cilvē-  
ki tikai gāzās uz priekšu blīvā, neap-  
turamā straumē.

— Taisnību sakot, — vecā sieva  
teica Sulpīcijam, — Romas ielas ir  
klusī dārzi, salīdzinot ar šīm.

Sulpīcijs drīz redzēja, ka viņus  
gaida nepārvaramas grūtības.

— Šais pārpilnajās ielās ir gandrīz  
vieglāk iet nekā jāt, — viņš teica.  
Ja tu neesi par daudz nogurusi, es tev  
gribētu dot padomu iet kājām līdz ze-  
mes pārvaldnieka pilij. Tā gan atro-  
das patālu projām, bet, ja gribēsim  
turp nokļūt jāšus, tad droši ātrāk ga-  
lā netiksim kā pēc pusnakts.

Faustīna tūlī piekrita priekšliku-  
mam. Nokāpusi no zirga, viņa atdeva  
to vienam no vergiem. Pēc tam at-  
braucēji no Romas kājām uzsāka gā-  
jienu caur pilsētu.

Tas viņiem šķīrās daudz labāk. Sa-  
mērā ātri uz priekšu virzīdamies, vi-  
ņi tuvojās pilsētas vidienei, un Sulpi-  
cijs jau rādīja Faustīnai kādu papla-  
tāku ielu, līdz kuŗai viņiem vairs ne-  
bija tālu.

— Redzi, Faustīna, — viņš teica,  
— kad ieiesim šai ielā, tad drīz vien

būsim galā. Tā mūs novedīs tieši līdz mūsu apmešanās vietai.

Bet tieši tad, kad viņi gribēja iegriezties šai ielā, viņus sagaidīja vislielākais kavēklis.

Notikās tā, ka tai pašā acumirkli, kad Faustīna sasniedza ielu, kas no zemes pārvaldnieka pils veda augšup uz Taisnības vārtiem un uz Golgatu, pa to veda ārā gūstekni sist krustā.

Viņam pa priekšu steidzās bars mežonīgu jaunu cilvēku, kas gribēja noskatīties notiesāšanā. Viņi skrēja pa ielu un, sajūsmā rokas pret augstieni pacēlušī, izgrūda nesaprotamus kaučienus aiz prieka, ka redzēs kaut ko, ko katru dienu nevarēja dabūt redzēt.

Aiz viņiem pulciņos nāca vīri gaŗos tērpos, kas likās esam cildenākie un ievērojamākie pilsētā. Tad nāca sievas, daudzas saraudātām sejām. Bars nabadzīgu cilvēku un kropļu gāja, izgrūdzdami saucienus, kas griezās ausīs.

— Dievs, — viņi sauca, — izglāb viņu! Sūti savu eņģeli un izglāb viņu! Sūti viņam palīgu vislielākajā postā.

Beidzot jāja daži romiešu karakalpi lielos zirgos. Viņi uzmanīja, lai neviens no tautas nesteigtos gūsteknim klāt un nemēģinātu viņu atbrīvot.

Tūliņ aiz viņiem nāca bendes kalpi, kuŗiem bija jāved krustā sitamais cilvēks. Viņam uz pleca viņi bija uzlikuši lielu, smagu koka krustu, bet šai nastai viņš bija par vāju. Tā viņu

spieda tā, ka viss viņa augums bija nolicis uz zemi. Galvu viņš turēja tik zemu noliektu, ka neviens nevarēja redzēt viņa seju.

Faustīna stāvēja mazās sānieliņas galā, noraudzīdamās uz nāvi notiesātā grūtajā gājienā. Pārsteigta viņa noskatījās, ka viņam bija purpura mētelis, bet galvā uzspiests ērkšķu vainags.

— Kas ir šis vīrs? — viņa jautāja.

Viens no līdzās stāvošajiem viņai atbildēja:

— Tas ir kāds, kuŗš gribējis pacelt sevi par ķeizaru.

— Tad jau viņam jācieš nāve tādas lietas dēļ, kas nav tā vērts, lai pēc tās cīnītos, — vecā sieva skumīgi atbildēja.

Notiesātais nejaudāja krusta pānest, viņš gāja uz priekšu aizvien lēnāk. Bendes kalpi bija apsējuši virvi viņam ap vidu un nu sāka to vilkt, lai paātrinātu gājieni. Bet viņiem virvi velkot, vīrs pakrita, un palika guļam ar krustu uz sevis.

Izcēlās lielas jukas. Romiešu jātnieki tikai ar pūlēm spēja atturēt ļaudis atpakaļ. Viņi izvilka zobenus pret dažām sievietēm, kas gribēja palīdzēt piecelties pakritušajam, kuŗš pats to nespēja krusta dēļ. Beidzot daži no viņiem ķērās krustam klāt, lai to noceltu.

Tad viņš pacēla galvu un Faustīna varēja ieskatīties viņam sejā. Vaigi

viņam bija švikaini no sitieniem un uz pieres, ko bija ievainojis ērkšķu vainags, lāsoja daži asins pilieni. Matī karājās sajukušās šķipsnās, kas bija salīpušas no sviedriem un asinīm. Mute viņam bija cieši sakniebta, bet lūpas trīsēja, it kā tas pūlētos savaldīt kļedzienu. Acis raudzījās asarām pārplūdušas un gandrīz izdzisušas no mokām un nespēka.

Bet aiz šīs pusdzīvās cilvēka sejas vecā sieva it kā parādībā redzēja skaistu, bālu seju, ar brīnišķīgām, majestātiskām acīm un maigiem vaibstiem, un viņa pēkšņi juta skumjas un aizkustinājumu par svešā vīra nelaimi un pazemojumu.

— Ai, ko ar tevi ir izdarījuši, tu nabaga cilvēks? — viņa iesaucās, pasperdama soli viņam tuvāk, kamēr acis viņai pildījās asarām. Viņa aizmīrsa pati savas bēdas un nelaimi šī vajātā cilvēka moku dēļ. Viņai likās, ka sirds viņai plīsīs aiz līdzjūtības. Tāpat kā citas sievas, viņa gribēja steigties atņemt viņu bendēm.

Pakritušais redzēja, kā viņa nāca viņam klāt, un rāpās viņai pretim. Bija tā, it kā viņš cerētu atrast pie viņas patvērumu no visiem tiem, kas viņu vajāja un mocīja. Viņš apkampa viņas ceļus. Viņš spiedās viņai klāt kā bērns, kas meklē patvērumu pie savas mātes.

Vecā sieva noliecās pār viņu un, asarām plūstot, juta vissaldāko prieku

par to, ka viņš nācis un meklējis patvērumu pie viņas. Viņa aplika vienu roku viņam ap kaklu, un kā māte vispirms bērnam noslauka asaras no acīm, tā viņa savu vēso, smalko līnu sviedrautu uzsedza viņam uz sejas, lai nosausinātu sviedrus un asinis.

Bet šai acumirkli bendes kalpi bija beiguši rīkoties ar krustu. Viņi nāca un sagrāba gūstekni. Nepacietīgi par kavēšanos, viņi ar mežonīgu skubu rāva viņu projām. Uz nāvi notiesātais izgrūda vaidu, kad viņu veda projām no tās miera vietas, ko viņš bija atradis, bet nemaz nepretojās.

Bet Faustīna apkērās viņam apkārt, lai atturētu viņu, un kad viņas vājās, vecās rokas nekā neiespēja, bet viņa redzēja, kā viņu aizved, viņai bija tā, it kā kāds viņai no rokām būtu izrāvis viņas pašas bērnu, un viņa sauca:

— Nē, nē! Neatņemiet man viņu! Viņš nedrīkst mirt! Viņš nedrīkst mirt!

Viņa izjuta vislielākās sāpes un dusmas par to, ka viņu aizved projām. Viņa gribēja steigties viņam paķaļ. Gribēja cīnīties ar bendēm un izraut viņu tiem no rokām.

Bet pirmo soli spētot, viņu pārņēma reibonis un nespēks. Sulpīcijs piesteidzās viņai klāt un aplika viņai roku apkārt, lai viņa nepakristu.

Ieraudzījis ielas malā mazu, tumšu veikalīņu, viņš ieveda viņu tur iek-

šā. Tur nebija ne krēsla, ne sola, bet īpašnieks bija līdzjūtīgs cilvēks. Atstiepis kādu grūdsegu, viņš vecajai sievietai paklāja gultu uz akmens grīdas.

Viņa nebija nesamaņā, bet viņu bija sagrābis tik stiprs reibonis, ka viņa nevarēja turēties kājās, bet viņai vajadzēja nogulties zemē.

— Viņa šodien ilgi ir bijusi ceļā, un troksnis un drūzmēšanās pilsētā ir bijuši viņai par grūtu, — Sulpīcijs teica tirgotājam. — Viņa ir ļoti veca, bet tik stipra jau nav neviena, ko vecums nepārspētu.

— Šī ir grūta diena arī tādām, kas nav vecs, — tirgotājs teica. — Gaiss, ieelpojot, ir gandrīz par smagu. Es nebrīnītos, ja mēs sagaidītu lielu negaisu.

Sulpīcijs noliecās pār veco sievieti. Viņa bija iemigusi un gulējama elpoja mierīgiem, kārtīgiem elpas vilcieniem pēc visa pārciestā noguruma un uztraukuma.

Veikala durvis nostājies, viņš, uz laužu masām noraudzīdamies, gaidīja uz viņas uzmošanos.

## 7

Romiešu zemes pārvaldniekam Jeruzalemē bija jauna sieva, kuŗa bija redzējusi sapni, naktī gulot, pirms tās dienas, kad Faustīna ieradās pilsētā.

Sapni viņai rādījās, ka viņa stāv

uz savas mājas jumta un noraugās lejup uz lielo, skaisto pagalmu, kas pēc austrumzemju paražas bija izlikts ar marmoru un apstādīts retiem augiem.

Viņa redzēja, ka pagalmā bija sapulcējušies slimie, aklie un tizlie no visas pasaules. Viņa redzēja savā priekšā mēŗa slimniekus no augoņiem uzpūstām miesām spītālīgos ar noēstām sejām, kroplus, kas, nevarēdami kustēties, nevarīgi gulēja uz zemes, un visus citus nelaimīgos, kas cieta un mocījās savās sāpēs.

Visi viņi spiedās uz ieeju, lai iekļūtu namā, un daži no priekšējiem nikni sita pie pils durvīm.

Beidzot viņa ieraudzīja, ka kāds vergs atvēra durvis un iznāca uz sliedīņā, un dzirdēja viņu jautājam, ko viņi gribot.

Tad viņi viņam atbildēja:

— Meklējam lielo pravieti, ko Dievs sūtījis virs zemes. Kur ir pravietis no Nacaretas, kuŗš ir pavēlnieks pār visām mokām? Kur ir viņš, kas mūs var atpestīt no visām mūsu ciešanām?

Tad vergs atbildēja viņiem lepnā un vienaldzīgā balsī, kādā mēdz runāt kalpotāji pilīs, noraidīdami nabadzīgu svešiniekus.

— Jūs velti meklējat lielo pravieti, Pilatus viņu ir nonāvējis.

Tas slimajos sacēla tādas bēdas un vaimanas un zobu griešanu, ka viņa nevarēja izturēt to dzirdot. Sirds vi-

ņai no līdzjūtības plīsa pušu un asaras tecēja no acīm. Bet, sākdamā raudāt, viņa bija pamodusies.

Tad viņa atkal no jauna bija iemigusi un no jauna bija sapņojusi, ka stāv uz sava nama jumta un noraugās lejā uz lielo pagalmu, kas bija plašs kā tirgus.

Un, raugi, pagalmā drūzmējās visi vājprātīgie cilvēki, garīgi slimie un ļauno garu apsēstie. Viņa redzēja gan tādus, kas staigāja kaili, gan tādus, kas bija ietinušies savos gaņajos matos, gan tādus, kas bija nopinuši sev vainagus no smilgām un mēteļus no zāles un domājās esam ķēniņi, gan tādus, kas rāpoja pa zemi un domājās esam dzīvnieki, gan tādus, kas mūžīgi raudāja aiz bēdām, ko nezināja vārdā saukt, gan tādus, kas nāca, stiepdami smagus akmeņus, apgalvodami, ka tas zelts, gan tādus, kas ticēja, ka ļaunie gari runā caur viņu muti.

Viņa redzēja visus viņus spiežamies uz pils durvīm, bet tie, kas stāvēja pašā priekšā, klaudzināja un daudzījās, lai viņus laiž iekšā.

Beidzot durvis atvērās un kāds vergs, uz sliekšņa iznācis, jautāja viņiem:

— Ko jūs gribat?

— Kur ir lielais pravietis no Nacaretas, tas, kuŗu ir sūtījis Dievs un kuŗš mums atkal atdos atpakaļ mūsu dvēseli un saprašanu.

Viņa dzirdēja vergu atbildam viņiem visvienaldzīgākajā balsī:

— Velti jums meklēt lielo pravieti, Pilatus viņu ir nonāvējis.

To dzirdējuši visi vājprātīgie izgrūda kliedzienu, kas līdzinājās meža zvēru rūkšanai, un savā izmisumā viņi sāka paši sevi plosīt, tā ka asinis tecēja uz akmeņiem. Bet kad sapņotāja redzēja visu viņu postu, tā sāka lauzīt rokas un vaيمانāt. Un viņas pašas vaimanas viņu bija uzmodinājušas.

Bet viņa atkal no jauna bija iemigusi, un no jauna viņa sapnī atradās atkal uz sava nama jumta. Viņai apkārt sēdēja viņas verdzenes, kas spēlēja uz cimbālēm un citrām, bet mandeļkoks birdināja pār viņu savas baltās ziedlapas un stīgojošo rožu ziedi smaržoja.

Viņai tur tā sēdot, kāda balss teica viņai:

— Pieej pie balustrādes, kas apņem jūmtu, un paskaties lejā savā pagalmā.

Bet sapnī viņa uzdrošinājās atbildēt:

— Negribu redzēt vairāk neviena no tiem, kas šonakt drūzmējās manā pagalmā.

Tai pašā brīdī viņa izdzirda tur ķēdes žvadam, smagus āmurus dūnam un kludam kā kad ar koku sit pa koku. Viņas verdzenes pārtrauca spēlēšanu un dziedāšanu un, pie balu-

strādes piesteigušās, skatījās lejā. Arī viņa pati nevarēja palikt mierīgi sēdējama, bet, pie tās piegājusi,raudzījās pagalmā.

Tur viņa ieraudzīja, ka viņas pagalmu pildīja visi nabaga gūstekņi, kādi vien pasaulē bija atrodami. Viņa redzēja tos, kas parasti gulēja tumšās cietuma alās smagām dzelzs važām pieslēgti. Tie, kas strādāja kalnraktuvju tumsā, nāca, vilkdami sev līdz savus kapļus; kaŗa kuŗu airētāji nāca ar visiem saviem smagajiem, dzelzi apkaltajiem airiem. Uz krusta nāvi notiesātie stiepa savus krustus, bet tie, kas bija notiesāti uz galvas nociršanu, savus cirvjus. Viņa redzēja kā tiem, kas bija aizvesti verdzībā uz svešām zemēm, acīs dega ilgās pēc mājām. Viņa redzēja visus nelaimīgos vergus, kam bija jāstrādā kā jūga lopiem un kuŗu muguras bija asiņainas no pātagas sitieniem.

Visi šie nelaimīgie cilvēki sauca kā vienā balsi:

— Atveriet, atveriet!

Tad sargs, kas sargāja ieeju, pa durvīm iznācis, jautāja viņiem:

— Ko jūs gribat?

Un tie, tāpat kā agrāk, atbildēja:

— Mēs meklējam lielo pravieti no Nacaretēs, kuŗš nācis virs zemes, lai atkal atdotu gūstekņiem brīvību un vergiem laimi.

Sargs atbildēja viņiem gudrā un vienaldzīgā balsi:

— Še jūs viņa neatradīsiet. Pilatus viņu ir nonāvējis.

Pēc šiem vārdiem tai, kas sapņoja, likās, ka no visiem šiem nelaimīgajiem pacēlās tāds izsmiekla un zaimu izverdums, ka viņa juta, kā zeme un debesis drebēja. Viņa pati aiz bailēm juta ledainu sastingumu, un visu viņas augumu sāka kratīt tādi drebuļi, ka viņa pamodās.

Pamodusies un gultā sēdus apsēdusies, viņa teica pati sev:

— Es vairāk negribu sapņot. Tagad es gribu palikt nomodā visu nakti, lai man vairs nav jāredz tādas briesmas.

Bet gandrīz tai pašā acumirkļi, kad viņa tā domāja, miegs viņu no jauna bija pārņēmis, un viņa, galvu uz spilvena nolikusi, bija iemigusi.

No jauna viņa sapņoja, ka sēd uz sava nama jumta, un ka viņas mazais dēls skraida šurp un turp, rotaļādamies ar bumbu.

Tad viņa dzirdēja balsi, kas viņai teica:

— Pieej pie balustrādes, kas apņem jumtu, un paskaties, kas tur pagalmā stāv un gaida!

Bet tā, kuŗa sapņoja, teica pati sev:

— Esmu pietiekami daudz posta redzējusi šonakt. Vairāk es panest nespēju. Palikšu, kur esmu.

Tai pašā acumirkļi viņas mazais dēls savu bumbu meta tā, ka tā pārkrita pāri balustrādei, bet bērns aiz-

skrēja un uzrāpās uz margām. Tad viņa tā izbijās, ka aizsteidzās un savtēra bērnu.

Pie tam viņa pameta skatienu lejup un vēlreiz ieraudzīja, ka pagalmā bija pilns cilvēkiem.

Pagalmā no visas zemes pulcējās kopā cilvēki, kas bija tikuši kaŗā ievainoti. Tie nāca sagraizītām miesām, nocirstiem locekļiem un ar lielām, vaļējām vātīm, no kuŗām asinis tā plūda, ka viss pagalmā bija tām nolietis.

Un līdz ar viņiem tur spiedās no visas zemes cilvēki, kas kaŗa laukā bija pazaudējuši savus tuviniekus. Tur bija bāreņi, kas sēroja pēc sava aizstāvja, un jaunas sievas, kas sauca tos, ko mīlēja, kā arī vecīši, kas nopūtās pēc saviem dēliem.

Priekšējie no viņiem spiedās uz durvīm un sargs, tāpat kā agrāk, nāca un atvēra tās.

Viņš jautāja visiem tiem, kas bija ievainoti sadursmēs un kaujās:

— Ko jūs meklējat šai namā?

Un viņi atbildēja:

— Mēs meklējam lielo pravieti no Nacaretas, kuŗš aizliegs kaŗu un kaujas un nodibinās mieru virs zemes. Mēs meklējam to, kuŗš šķēpus pārvērtīs izkaptis un zobenus viņa dārzu nažos.

Tad vergs mazliet nepacietīgi atteica:

— Nenāciet nu vairāk neviens un

nemokait mani! Esmu jau to teicis pietiekami daudz reižu! Lielā pravieša šē nav. Pilatus ir viņu nonāvējis.

Un viņš aiztaisīja durvis.

Bet tā, kuŗa sapņoja, domāja par visām tām vaimanām, kādas tagad sacelsies.

— Negribu tās dzirdēt, — viņa teica, steigdamās projām no balustrādes.

Tai pašā acumirkļī viņa bija pamo dusies un atradusi, ka bailēs bija izlēkusi no gultas uz aukstās akmens grīdas.

Un atkal viņa bija domājusi, ka šonakt viņa vairāk negrib gulēt, bet miegs no jauna bija viņu pārvarējis un, acis aizvērusi, viņa bija sākusi sapņot.

Un no jauna viņa vēlreiz sēdēja uz sava nama jumta, un viņai līdzās stāvēja viņas vīrs. Tā stāstīja viņam par saviem sapņiem, un viņš smējās par viņu.

Tad viņa izdzirda balsi, kas viņai teica:

— Ej un paskaties uz cilvēkiem, kas gaida tavā pagalmā!

Bet viņa domāja: „Negribu viņus redzēt. Esmu šonakt redzējusi jau diezgan daudz nelaimīgo.”

Tai pašā brīdī viņa izdzirda trīs skaļus klauvējienus pie durvīm, un viņas vīrs piegāja pie balustrādes, lai redzētu, kas grib ienākt viņa namā.

Bet vēl pār balustrādi lāgā nepār-

liecies, viņš meta sievai ar roku, lai tā nāk pie viņa.

— Vai tu nepazīsti to vīru? — viņš jautāja, norādīdams lejup.

Paskatījusies lejup pagalmā, viņa atrada to pilnu jātniekiem un zirgiem. Vergi nodarbojās, noņemdami ēzeļiem un kamieļiem to nastas. Izskatīja tā, it kā būtu ieradies kāds ievērojams ceļinieks.

Bet šis ceļinieks stāvēja pie ieejas durvīm. Tas bija liela auguma vecs vīrs, platiem pleciem, tumšu un drūmu izskatu.

Sapņotāja tūliņ pazina svešinieku un čukstēja vīram:

— Tas ir Cēzars Tibērijs, viņš ir ieradies Jeruzalemē. Cits neviens tas nevar būt.

— Arī man šķiet, ka pazīstu viņu, — viņas vīrs teica, pie tam uzlikdams pirkstu uz lūpām par zīmi, ka viņiem jābūt klusiem un jāklausa, ko lejā pagalmā runā.

Viņi redzēja, kā durvju sargs iznāca un jautāja svešiniekam:

— Ko tu meklē?

Un ceļinieks atbildēja:

— Meklēju lielo pravieti no Nacaretas, kurš ir apveltīts ar Dieva brīnumdarītāju spēku. Ķeizars Tibērijs aicina viņu, lai viņš atbrīvo viņu no kādas briesmīgas slimības, ko neviens ārsts nevar izdziedēt.

Kad viņš bija beidzis, vergs palocījās visai pazemīgi un teica:

— Kungs, nedusmojies, bet tava vēlēšanās nevar tikt piepildīta.

Tad ķeizars pagriezās pret saviem vergiem, kas gaidīja lejā pagalmā un deva viņiem kādu pavēli.

Un vergi steidzās klāt, dažiem rokas bija pilnas rotām, citi turēja traukus, līdz malām pilnus ar pērlēm, vēl citi stiepa maisus ar zelta naudu:

— Viss tas piederēs viņam, ja viņš palīdzēs Tibērijam. Ar to viņš var darīt bagātus visus trūkumcietējus vīrs zemes.

Bet durvju sargs palocījās vēl dziļāk un teica:

— Kungs, nedusmo savam kalpam, bet tava vēlēšanās nevar tikt piepildīta.

Tad ķeizars vēlreiz pamāja vergiem, un kādi pāris no viņiem steidzās klāt, nesdami bagātīgi izrakstītu tērpumu, uz kuŗa mirdzēja krūšu vairogs no dārgakmeņiem.

Un ķeizars teica vergam:

— Redzi! Tas, ko viņam solu, ir vara pār Jūda zemi. Viņš varēs valdīt savu tautu kā tās augstākais tiesnesis. Lai tikai viņš pirms nāk man līdz un izdziedē Tibēriju.

Bet vergs noliecās vēl dziļāk uz zemi un teica:

— Kungs, tas nestāv manā varā tev palīdzēt.

Tad ķeizars vēlreiz pamāja ar roku, un vergi steigšus pienesa klāt zelta pieres apli un purpura mēteli.

— Redzi, — viņš teica, — šī ir ķeizara griba: Viņš sola iecelt viņu par savu mantinieku un dot viņam varu pār pasauli. Viņam piederēs vara valdīt pār visu pasauli pēc sava Dieva gribas. Lai tikai viņš vispirms izstiepj savu roku un izdziedē Tibēriju!

Tad vergs nokrita zemē ķeizaram pie kājām un teica vaimanu pilnā balsī:

— Kungs, tas nestāv manā varā tevi paklausīt. Tas, kuŗu tu meklē, vairs nav še. Pilatus viņu ir nonāvējis.

Kad jaunā sieva pamodās, jau bija, liela gaiša diena, un viņas verdzenes stāvēja un gaidīja, lai palīdzētu viņai apģērbties.

Viņa bija ļoti klusa gērbdamās, bet beidzot jautāja verdzenei, kas tai uzsprauda matus, vai viņas vīrs ir piecēlies. Tad viņa dabūja zināt, ka viņš aizsaukts spriest tiesu par kādu noziedznieku.

— Es labprāt būtu gribējusi runāt ar viņu, — jaunā sieva teica.

— Kundze, verdzene teica, — tagad pa izešanas laiku tas būs grūti iespējams. Mēs tev pateiksim, tiklīdz tā būs beigusies.

Viņa sēdēja nu klusu, līdz gērbšanās bija nobeigta. Tad viņa jautāja:

— Vai kāda no jums ir dzirdējusi runājam par pravieti no Nacaretēs?

— Pravietis no Nacaretēs, tas ir kāds jūdu brīnumdarītājs, — viena no verdzenēm tūlī atbildēja.

— Tas ir savādi, kundze, ka tu jautā pēc viņa taisni šodien, — kāda cita verdzene teica.

— Taisni viņu jau tad jūdi ir atveduši uz pili, lai zemes pārvaldnieks viņu nopratina.

Viņa tūlī lūdza, lai viņas iet apklausīties, par kādu lietu viņš ir apsūdzēts, un viena no verdzenēm aizgāja. Atpakaļ atnākusi viņa teica:

— Tie apsūdz viņu, ka viņš gribot tapt par ķēniņu šai zemē un sauc, lai zemes pārvaldnieks liek sist viņu krustā.

To dzirdot, zemes pārvaldnieka sievu pārņēma izbāiles, un viņa sauca:

— Man jārunā ar manu vīru, citādi šē šodien notiks liela nelaime.

Kad verdzenes viņai vēlreiz teica, ka tas nav iespējams, viņa trīsēja un sāka raudāt. Vienu no viņām tas tā aizkustināja, ka viņa teica.

— Ja tu zemes pārvaldniekam gribētu aizsūtīt kādu rakstisku vēsti, tad es mēģinātu viņam to aiznest.

Viņas kundze tad tūlī paņēma rakstāmo irbuli un ierakstīja dažus vārdus vaska plāksnē, kas tika nodota Pilatum.

Viņu vienu pašu viņa tomēr nestapa visu dienu, jo, kad viņš bija ticis vaļā no jūdiem un notiesātais bija aizvests uz soda vietu, bija pienācis mielasta laiks, bet uz to Pilatus bija ielūdzis pāra romiešu, kas tobrīd at-

radās Jeruzalemē. Tie bija kaŗaspēka pavēlnieks un kāds jauns daiļrunas skolotājs, kā arī vēl daži citi.

Šis mielasts nebija visai priecīgs, jo zemes pārvaldnieka sieva neapmierināta klusēja visu laiku, neņemdama dalību sarunās.

Kad galda viesi jautāja, vai viņa esot slima vai noskumusi, zemes pārvaldnieks smiedamies izstāstīja, kādu vēsti viņa viņam šorīt bija atsūtījusi. Viņš viņu pazoboja, kā viņa varējusi iedomāties, ka romiešu zemes pārvaldnieks savos spriedumos ļausies iespaidoties no sievietes sapņiem.

Viņa atbildēja klusa un noskumusi:

— Tas tiešām nebija nekāds sapnis, bet dievu sūtīts brīdinājums. Vismaz šo vienu dienu tu šim vīram vēl būtu varējis ļaut nodzīvot.

Viņi redzēja, ka viņa tiešām bija noskumusi. Viņa negribēja ļauties apmierināties, lai kā arī galda viesi centās interesantām sarunām izklaidēt viņu no tukšajām iedomām.

Bet pēc kāda brīža viens no viņiem, galvu pacēlis, teica:

— Kas tad tas? Vai pie galda esam sēdējuši tik ilgi, ka jau diena galā?

Tad citi nu pacēla acis un ievēroja, ka pār dabu nolaidās viegla krēsla. Galvenā kārtā savādi bija redzēt, ka visa tā raibā krāsu spēle, kas sedz lie-tas un dzīvas būtnes, lēnām izdzīsa, tā ka viss šķita vienkrāsaini pelēks.

Kā viss cits, tāpat arī viņu pašu sejas zaudēja krāsu.

— Mēs tiešām izskatāmies tā kā miroņi, — jaunais daiļrunas skolotājs nodrebēdams teica. — Vaigimums ir pelēki un lūpas melnas.

Krēslai kļūstot aizvien dziļākai, pieņēmas arī jaunās sievas bailes.

— Ai, mans draugs, vai tu arī vēl tagad neieskatī, ka nemirstīgie grib tevi brīdināt? Viņi dusmo, ka tu esi notiesājis uz nāvi svētu, nevainīgu vīru.

Domāju, ka viņš, lai gan varbūt jau būs pakārts krustā, tomēr droši vien vēl nebūs nomiris. Liec noņemt viņu no krusta! Gribu pati savām rokām kopt viņa vātis. Atļauj tikai atsaukt viņu atkal dzīvībā!

Bet Pilatus smiedamies atbildēja:

— Tur tev pilnīgi taisnība, ka tā dievu zīme. Bet nekādā ziņā saulei nezūd gaisma tādēļ, ka kāds maldu mācības sludinātājs jūds ir notiesāts uz krusta nāvi. Mēs turpretim varam gaidīt, ka iestāsies notikumi, kas skaŗ visu valsti. Kas var zināt, cik ilgi vecais Tibērijs...

Viņš nenobeidza teikuma, jo tumša bija tā sabiezējusi, ka viņš nevarēja saredzēt pat sev priekšā stāvošā vīna bīķeŗa. Viņš tādēļ, teikuma nenobeidzis, aplūsa, lai vergiem pavēlētu steidzīgi ienest dažas spuldzes.

Kad bija kļuvis tik gaišs, ka viņš varēja saredzēt savu viesu sejas, viņš

nevarēja neievērot nemiera, kāds viņš bija pārņēmis.

— Redzi, — viņš pa daļai sapīcis teica sievai. — Man tagad liekas, ka tev ar saviem sapņiem būs laimējies aizdzīt galda prieku. Bet ja nu galu galā tam tā ir jābūt, ka tu šodien ne par ko citu nevari domāt, tad labāk izstāsti mums, ko tu sapņoji! Izstāsti mums to, mēs tad mēģināsim iztulkot tā nozīmi!

To darīt jaunā sieva bija tūlīņ gata. Un viņai parādību pēc parādības izstāstot, viesi kļuva aizvien nopietnāki. Viņi beidza tukšot savus bļķerus, un pierēs viņiem radās grumbas. Vienīgais, kas vēl aizvien smējās un dēvēja visu par ārprātu, bija zemes pārvaldnieks pats.

Kad stāsts bija nobeigts, jaunais rētors teica:

— Tiešām, tas tomēr ir kaut kas vairāk nekā tikai sapnis, jo es šodien redzēju ne nu ķeizaru, bet viņa veco draudzeni Faustīnu iejājam pilsētā. Brīnos tikai, ka viņa vēl nav rādījusies zemes pārvaldnieka pili.

— Tādas baumas jau tiešām iet apkārt, ka ķeizars sasirdzis ar kādu briesmīgu slimību, — kaļaspēka pavēlnieks piezīmēja. — Arī man liekas iespējams, ka tavas sievas sapnis varētu būt dievu sūtīts brīdinājums.

— Nav nemaz neticams, ka Tibērijs atsūtījis pēc pravieša, lai aicinātu

viņu pie savas slimības gultas, — jaunais rētors piekrita.

Kaļaspēka pavēlnieks dziļā nopietnībā griezās pie Pilatus:

— Ja ķeizars tiešām ir nācis uz iedomām likt ataicināt pie sevis brīnumdari, tad tev un mums visiem būtu labāk, ja viņš atrastu viņu pie dzīvības.

Pilatus atbildēja pa daļai sadusmots:

— Vai šī tumsa jūs visus ir padarījusi par bērniem? Varētu domāt, ka jūs visi esat pārvērtušies par sapņu tulkkiem un praviešiem!

Bet kaļavīrs turpināja savu domu:

— Varbūt nebūtu neiespējams glābt vīra dzīvību, ja tu sūtītu kādu ātru ziņnesi?

— Jūs tātad mani gribat padarīt par apsmieklu, — zemes pārvaldnieks atbildēja. — Sakāt paši, kas notiktu ar tiesu un taisnību šai zemē, ja nāktu zināms, ka zemes pārvaldnieks apžēlojis noziedznieku, tādēļ ka viņa sieva redzējusi nelāga sapni.

— Tas taču ir taisnība un nav nekāds sapnis, ka redzēju Faustīnu Jeruzalemē, — jaunais rētors teica.

— Es par savu rīcību uzņemos atbildību ķeizara priekšā, — Pilatus teica. — Viņš sapratis, ka šis jūsmotājs, kas bez pretošanās pacieta manu kalpu sitienus, nespētu viņam palīdzēt.

Pēc šiem vārdiem caur visu māju

izvēlās it kā varens pērkona grāviens un zeme nolīgojās zemestrīcē. Zemes pārvaldnieka pils tomēr no tā necieta, bet pēc zemes trīces dažas minūtes ilgi bija dzirdama briesmīga sabrūkošu ēku un krītošu pilāru krakšķēšana.

Tikko bija iespējams sadzirdēt cilvēka balsi, zemes pārvaldnieks pasauca kādu vergu.

— Steidzies uz soda vietu un manā vārdā pavēli pravieti no Nacaretas noņemt no krusta!

Vergs aizsteidzās. Pie galda sēdošā sabiedrība no ēdamistabas devās ārā peristilā, lai atrastos zem klajas debess, ja zemestrīce atkārtotos. Nevienš neuzdrošinājās neko teikt, gaidot uz verga atgriešanos.

Tas drīz atgriezās atpakaļ. Viņš piegāja pie zemes pārvaldnieka.

— Tu atradi viņu pie dzīvības? — viņš jautāja.

— Kungs, viņš bija miris, un tai pašā acumirkļī, kad viņš izlaidis garu, notikusi zemestrīce.

Tikko tas bija izteikts, kad jau pie āra durvīm atskanēja pāris skaļu klauvējienu. Šiem klauvējiem atskanot, visi satrūkās un uzlēca kājās, it kā jaunai zemestrīcei sākoties.

Tūliņ pēc tam ienāca kāds vergs.

— Tā ir cēlā Faustīna un ķeizara radnieks Sulpīcijs. Viņi ir ieradušies lūgt tevi, lai tu viņiem līdzī uzmeklēt pravieti no Nacaretas.

Peristilā atskanēja klusa murminā-

šana, un bija dzirdami dažī viegli soļi. Kad zemes pārvaldnieks apskatījās apkārt, viņš redzēja, ka viņa draugi no viņa bija aizgājuši kā no nelaimē krituša.

## 8

Vecā Faustīna bija izkāpusi krastā Kapri salā un uzmeklējusi ķeizaru. Viņa izstāstīja viņam savu stāstu, bet stāstot viņa pat paskatīties uz viņu lāga neuzdrošinājās. Viņai promises, slimība bija briesmīgi gājusi uz priekšu, un viņa domāja pati pie sevis, ja debess varām netrūktu žēlastības, tās būtu ļāvušas man nomirt, pirms man šim nabaga cietējam cilvēkam jāsaka, ka visas cerības ir zudušas.

Viņai pa brīnumu Tibērijs klausījās viņā ar vislielāko vienaldzību. Kad viņa stāstīja, ka lielais brīnumdaris sist krustā tai pašā dienā, kad viņa ieradusies Jeruzalemē, un cik maz vien trūcis no tā, ka viņa cēzaru būtu varējusi izglābt, viņa sāka raudāt par savu smago neveiksmi. Bet Tibērijs teica tikai:

— Vai tu tiešām par to noskumsti? Ai, Faustīna, vai tad viss mūžs Romā tevi nav izdziedējis no ticības burvjiem un brīnumdarjiem, ko esi piesavinājusies bērībā Sabīniešu kalnos!

Tad vecā sieva saprata, ka Tibērijs nekad nebija gaidījis nekādu palīdzību no Nacaretas pravieša.

— Kādēļ tad tu man ļāvi doties uz šo tālo zemi, ja visu laiku domāji, ka tas ir veltīgi?

— Tu esi mans vienīgais draugs, — ķeizars teica. — Kādēļ neizpildīt kādu tavu lūgšanu, kamēr man tas vēl ir iespējams?

Bet vecajai sievai nepatika, ka ķeizars tā ar viņu bija apgājies kā ar muļķi.

— Lūk, tā ir tava parastā viltība, — viņa saskaitusies teica. — To es pie tevis vismazāk varu panest.

— Tev nevajadzēja atgriezties pie manis, — Tibērijs teica. — Tev vajadzēja palikt tavos kalnos.

Vienu acumirkli izskatījās tā, ka starp šiem abiem, kas tik bieži bija sanākuši ķildā, no jauna izcelsies vārdu cīņa, bet vecās sievas dusmas ātri norima. Tie laiki bija pagājuši, kad viņa nopietni varēja pretoties ķeizaram. Tomēr gluži atturēties no katra mēģinājuma panākt taisnību viņa nevarēja.

— Bet šis vīrs tiešām bija pravietis, — viņa teica. — Es viņu redzēju. Viņa acis redzot, man šķita, ka viņš ir Dievs. Es biju bez prāta, ka ļāvu, lai viņu ved uz nāvi.

— Esmu priecīgs, ka tu ļāvi viņam nomirt, — Tibērijs teica. — Viņš bija majestātes zaimotājs un kūdītājs.

Faustīna tikko atkal no jauna nepadevās dusmām.

— Esmu runājusi ar daudziem vi-

ņa draugiem Jeruzalemē, — viņa teica. — Viņš nebija izdarījis tos noziegumus, par kādiem bija apsūdzēts.

— Ja arī viņš šos noziegumus nebija pastrādājis, viņš tomēr nebija labāks kā jebkurš cilvēks, — ķeizars gurdi teica. — Un kur gan ir tāds cilvēks, kurš savā mūžā tūkstoškārt nebūtu pelnījis nāvi?

Šie ķeizara vārdi pamudināja Faustīnu darīt kaut ko, ko viņa līdz šim bija šaubījusies darīt.

— Es tev tomēr parādīšu kādu viņa spēka zīmi, — viņa teica. — Es tev nule stāstīju, ka uzklāju savu sviedrautu viņam uz sejas. Tas ir tas pats auts, kas man tagad rokā. Vai gribi to aplūkot vienu acumirkli?

Viņa izplēta sviedrautu ķeizaram priekšā, un viņš redzēja uz tā iezīmējamies ēnai līdzīgu cilvēka sejas atēlu.

Vecās sievas balss drebēja no aizkustinājuma, kad viņa turpināja.

— Šis vīrs redzēja, ka viņu mīlu. Nezinu, ar kādas varas palīdzību viņš spēja atstāt man savu atspulgu. Bet manas acis pildās asarām, kad uz to noraugos.

Ķeizars, uz priekšu noliecies, aplūkoja atēnu, kas likās darināta no asinīm un no asarām un melnām bēdu ēnām. Pamazām visa seja iezīmējās viņam priekšā, tāda kā tā bija iespiešusies sviedrautā. Viņš redzēja asins pilienu uz pieres, aso ērkšķu vaina-

gu, matus, kas bija lipīgi no asinīm un muti, kā lūpas likās drebam no ciešanām.

Aizvien dziļāk viņš noliecās pār atēlu. Aizvien skaidrāk un skaidrāk varēja saredzēt seju. No ēnām līdzīgajām aprisēm viņam pretim pēkšņi sāka starot acis, it kā spleenas dzīvības pilnas. Vienā un tai pašā laikā viņš tanīs lasīja visbriesmīgākās ciešanas un tādu skaidrību un cēlumu, kādu tas nekad agrāk nebija skatījis.

— Vai tas ir cilvēks? — viņš kļuva un lēni teica. — Vai tas ir cilvēks?

No jauna viņš nekustēdamies gulēja un raudzījās atēnā. Asaras sāka plūst viņam pār vaigiem.

— Es skumstu par tavu nāvi, tu nepazīstamais, — viņš čukstēja.

— Faustīna, — viņš beidzot iesaucās, — kādēļ tu ļāvi šim vīram nomirt? Viņš būtu mani izdziedējis.

Un viņš no jauna nogrima sejas aplūkošanā.

— Tu cilvēks! — viņš pēc brīža teica. — Ja arī veselību es no tevis saņemt nevaru, es tomēr varu tevi atriekt. Manu roku smagi sajutīs tie, kas man tevi nolaupījuši.

Atkal viņš gulēja labu brīdi, bet tad noslīdēja zemē uz grīdas un nometās ceļos ēnas priekšā.

— Tu esi cilvēks, — viņš teica. — Tu esi tas, ko es nekad necerēju ieraudzīt. — Viņš norādīja pats uz savu pārvērsto seju un savām saēstajām

rokām. — Es un visi citi, mēs esam meža zvēri un briesmoņi, bet tu esi cilvēks.

Viņš atēnas priekšā nolieca galvu tik zem, ka tā skāra grīdu.

— Apžēlojies par mani tu nepazīstamais! — viņš teica, un viņa asaras slacīja akmeņus.

— Ja tu dzīvotu, tu jau ar savu izskatu vien mani izdziedētu, — viņš teica.

Nabaga vecā sieva juta bailes par to, ko bija izdarījusi. Gudrāk būtu bijis ķeizaram bildi nerādīt, viņa domāja. Sākumā jau viņa bija baidījusies, ka viņš par daudz noskums, to ieraudzījis.

Un izmisumā par ķeizara bēdām, viņa parāva bildi uz savu pusi, it kā lai viņš to vairs neredzētu.

Tad ķeizars paskatījās uz augšu. Un lūk, viņa sejas vaibsti bija pārvērtušies, viņš bija tāds pats, kāds bija bijis pirms slimības; it kā tās sakne un cēlonis būtu meklējami tai cilvēku nīšanā un nicināšanā, kas bija mitušas viņa sirdī, un ka slimībai vajadzēja nozust tai pašā acumirkli, kad viņš jutis milestību un līdzcietību.



Bet nākošā dienā Tibērijs lika aizsūtīt trīs vēstnešus.

Pirmais vēstnesis devās uz Romu

ar pavēli senātam izdarīt izmeklēšanu, kā zemes pārvaldnieks Palestīnā izpilda savu uzdevumu, un sodīt viņu, ja izrādītos, ka viņš apspiež tautu un nevainīgus cilvēkus notiesā uz nāvi.

Otrs vēstnesis devās pie viņa dārznieka un viņa sievas, viņiem pateikties un apbalvot viņus par ķeizaram doto padomu, kā arī viņiem izstāstīt, kā viss bija noticis.

Visu līdz galam nenoklausījušies, viņi klusu raudāja, un vīrs teica:

— Zinu, ka man visu mūžu būs jādomā par to, kas notiktu, ja viņi abi sastaptos.

Bet sieva piebilda:

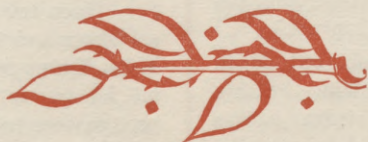
— Tas citādi nevarēja būt. Tā do-

ma, ka viņi abi sastaptos, bija pārāk liela. Dievs Kungs zināja, ka pasaule tās nepanestu.

Trešais sūtnis devās uz Palestīnu un atveda no turienes uz Kapri dažus no Jēzus mācekļiem, kuņģi sāka tur mācīt to mācību, ko bija sludinājis krustā sistais.

Kad šie skolotāji ieradās Kapri salā, vecā Faustīna gulēja uz nāvi slimā. Bet pirms viņai nomirt, viņi paguva vēl padarīt viņu par lielā pravieša mācekli un kristīt viņu.

Bet kristībā viņai deva vārdu *Veronika*, tādēļ, ka viņai bija lemts nodot cilvēkiem viņu Pestītāja patieso attēlu.



## SARKANKRŪTĪTIS



BIJA TOREIZ, KAD MŪSU KUNGS RADIJA PASAULI, KAD VIŅŠ NEVIEN DARIJA debesi un zemi, bet arī visus dzīvniekus un stādus, dodams tiem arī to vārdus.

Ir daudz nostāstu no tiem laikiem, un ja kāds zinātu tos visus, tas zinātu arī izskaidrojumu visam kam pasaulē, ko tagad nevar saprast.

Toreiz, vienā dienā, kad Mūsu Kungs, paradīzē sēdēdams, krāsoja putnus, notikās, ka viņam krāsas podā pietrūka krāsas, tā ka dadzītis paliktu bez krāsas, ja Mūsu Kungs visas savas krāsu otas nenosusinātu viņa spalvās.

Toreiz tad arī ēzelis dabūja savas gaņās ausis, tādēļ ka nevarēja atcerēties vārdu, kāds viņam bija dots. Viņš to aizmirsā, tikai dažus soļus pa paradīzes pļavām pagājis. Trīs reizes viņš griezās atpakaļ un jautāja, kā viņu sauc, līdz Mūsu Kungs, mazliet

nepacietīgs kļuvis, saņēma viņu aiz abām ausīm un teica:

— Tavs vārds ir ēzelis, ēzelis, ēzelis.

Tā runādams, viņš izstiepa ēzeļa ausis, lai viņam būtu labāka dzirde un viņš atcerētos, ko viņam saka.

Tai pašā dienā sodīta kļuva arī bite. Jo, kad bite bija radīta, tā tūlīņ sāka savākt medu, bet dzīvnieki un cilvēki, jutuši, cik saldi smaržo medus, nāca un gribēja to nogaršot. Bet bite visu gribēja paturēt sev un ar saviem indīgajiem dūrieniem dzina projām visus, kas tuvojās medus kārei. To redzējis, Mūsu Kungs atsauca biti pie sevis un sodīja to.

— Devu tev spēju savākt medu, saldāko no visām radītām lietām, — Mūsu Kungs teica, — bet tas nenozīmē, ka tev ir tiesība būt nežēlīgai pret saviem tuvākiem. Nu tu neaizmirsti, ka ik reizes, kad tu kādam dzelsi, kas gribēs nogaršot tavu medu, tev būs jāmirst.

Jā, kā tad, toreiz tad arī sisenis kļuva aklus un skudra zaudēja spārnus; tanī laikā notika tik daudz savādu lietu.

Mūsu Kungs, liels un žēlīgs, sēdēja un radija un deva dzīvību, bet uz vaķaru viņam iekrita prātā radīt mazu pelēku putniņu.

— Atceries, ka tavs vārds ir sarkankrūtītis! — Mūsu Kungs teica putniņam, kad tas bija gatavs. Un, to uz atvērtas plaukostas uzlicis, viņš tam vēlēja lidot.

Bet kad putniņš brīdi bija lidojis apkārt, apskatīdams skaisto zemi, uz kuŗas viņam būs jādzīvo, viņam uznāca vēlēšanās apskatīt arī pašam sevi. Tad viņš ieraudzīja, ka bija gluži pelēks un ka krūtīs viņam bija tikpat pelēkas kā viss cits. Sarkankrūtītis grozījās uz visām pusēm, ūdenī spoguļodamies, bet nevarēja ieraudzīt nevienu vienīgu sarkanu spalvu.

Tad putniņš aizlaidās atkal atpakaļ pie Mūsu Kunga.

Mūsu Kungs, liels un laipns, sēdēja, un no viņa rokām radās tauriņi, kas lidoja viņam ap galvu, dūjas, kas dūdoja viņam uz pleciem, un no zemes viņam apkārt izauga rozes un līlijas un mārupuķītes.

Mazā putniņa sirds stipri sita aiz bailēm, bet vieglos lokos viņš tomēr laidās aizvien tuvāk Mūsu Kungam un beidzot nolaidās viņam uz rokas.

Tad viņš jautāja Mūsu Kungam, ko vēlējās zināt.

— Griбу tev jautāt tikai vienu lietu, — mazais putniņš teica.

— Ko tad tu griбу zināt? — Mūsu Kungs vaicāja.

— Kādē! man jāsaucas par sarkankrūtīti, ja esmu gluži pelēks, sākot

ar knābi līdz pat astes galam? Kādē! mani sauc par sarkankrūtīti, ja man nav nevienas vienīgas sarkanas spalvas?

Un ar savām lielajām, melnajām acīm putniņš, galvu grozīdams, it kā lūgdamies noraudzījās uz Mūsu Kungu. Sev apkārt viņš redzēja fazānus, gluži sarkanus it kā zem vieglas zelta putekļu kārtiņas, papagaiļus kuplām, sarkanām kakla kruzulēm, gaiļus sarkanām sektēm, nemaz nerunājot par tauriņiem, zelta zivīm un rozēm. Protams, tas viņu vedināja uz domām, ka tik vien trūka kā viena vienīga krāsu piliena viņam uz krūtīm, lai viņš būtu skaists putns un viņam pierētos viņa vārds.

— Kādē! man jāsaucas par sarkankrūtīti, ja esmu gluži pelēks? — putns no jauna jautāja, gaidīdams, ka Mūsu Kungs teiks: „Ai, mans draugs, redzu, ka esmu aizmirsis nokrāsot sarkanas tavas krūšu spalvas, bet pacieties vienu acumirkli, un tas tiks izdarīts.”

Bet Mūsu Kungs tikai klusu smaidīja un atsacīja:

— Nosaucu tevi par sarkankrūtīti un par sarkankrūtīti tu arī sauksies, bet savas sarkanās krūšu spalvas tev pašam ir jārauga nopelnīt.

Un, roku pacēlis, Mūsu Kungs no jauna lika putnam aizlidot pasaulē.

Putniņš nolidoja lejā pasaulē, dzīlās pārdomās nogrimis. Ko tāds

mazs putniņš kā viņš varēja darīt, lai sagādātu sev sarkanās krūšu spalvas?

Vienīgais, ko viņš varēja izdomāt, bija viņš lizdu ērkšķu krūmā. Viņš bija to starp dzeloņiem biežā ērkšķu biežoknī, it kā viņš gaidītu, ka kāda rožu lapa pielīps viņam pie krūtīm un dos tām savu krāsu.



Bezgalīgs daudzums gadu bija pagājis pēc tās dienas, kas bija laimīgākā virs zemes. Pēc tam kā dzīvnieki, tā cilvēki bija atstājuši paradīzi un izplatījušies pa zemes virsu. Un cilvēki bija tikuši tik tālu, ka bija iemācījušies kopt zemi un apbraukāt jūras, viņi sev darināja drānas un rotas lietas, jā, viņi jau sen bija iemācījušies celt lielus tempļus un varenas pilsētas, tādas kā Tebas, Roma un Jeruzaleme.

Tad nāca kāda jauna diena, kuŗu tāpat vēlāk ilgi pieminēja zemes vēsturē, bet tās dienas rītā uz maza, kaila paugura ārpus Jeruzalemes mūriem kāds sarkankrūtītis dziedāja saviem mazuļiem, kas atdusējās mazā lizdiņā, zemā ērkšķu krūmā.

Sarkankrūtītis stāstīja saviem bērniem par brīnišķīgo radišanas dienu un par vārdu došanu, tāpat kā bija stāstījis katrs sarkankrūtītis, sākot ar pašu pirmo, kuŗš bija dzirdējis

Dieva vārdu un radies no Dieva rokas.

— Un lūk, — viņš skumīgi nobeidza, — no radišanas dienas ir pagājis tik daudz gadu, ir izplaucis tik daudz rožu, tik daudz putnu mazuļu ir izšķīlušies no savām olām, ka neviens tos nevar saskaitīt, bet sarkankrūtītis vēl aizvien ir mazs, pelēks putniņš. Viņam vēl nav laimējies iegūt savas sarkanās krūšu spalvas.

Mazie putnēni, rikles plati ieplētusi, jautāja, vai viņu tēvutēvi neesot mēģinājuši pastrādāt kādus lielus darbus, lai iegūtu dārgo sarkano krāsu.

— Mēs visi esam darījuši, ko varējām, — mazais putns teica, — bet nevienam no mums nav laimējies. Jau pirmais sarkankrūtītis reiz sastapa kādu citu putnu, kas bija pilnīgi līdzīgs viņam, un tūlīt tik karsti iemilējās viņā, ka krūtīs viņam dega kā ugunis. „Ai,” viņš tad domāja, „nu es saprotu. Mūsu Kungs gribējis sacīt, lai mīlu tik karsti, ka manas krūšu spalvas kļūst sarkanās no mīlas kvēles, kas mājā manā sirdī.” Bet viņam nelaimējās, tāpat kā nelaimējās nevienam citam pēc viņa, kā nelaimēsies arī jums.

Mazie putnēni čivināja skumīgi, jau sākdami sērot, ka sarkanā krāsa nerotās viņu mazās, dūnām klatās krūtīs.

— Cerējām arī gūt panākumus ar

dziedāšanu,— vecais putns teica, runādams garās, stieptās skanās. — Jau pirmais sarkankrūtītis dziedāja tā, ka krūtis viņam ieplētās no aizgrābtības, un viņš no jauna uzdrošinājās ticēt. „Ai,” viņš domāja, „tas dziesmu prieks, kas mājo manā dvēselē, nokrāsos sarkanās manas krūšu spalvas.” Bet viņam nelaimējās, tāpat kā nelaimējās visiem citiem pēc viņa un kā nelaimēsies arī jums.

Atkal no jauno putnēnu puskailejām rīklēm atskanēja sērīga čiepstēšana.

— Cerējām arī uz mūsu drosmi un bezbailību,— putns teica. — Jau pirmais sarkankrūtītis sparīgi cīnījās ar citiem putniem, un viņa krūtīs liesmoja cīņas prieks. „Ai,” viņš domāja, „manas krūšu spalvas nokrāsos sarkanās cīņas prieks, kas mājo manā sirdī.” Bet viņam nelaimējās, tāpat kā nav laimējies nevienam pēc viņa un kā nelaimēsies arī jums.

Mazie putnēni bezbailīgi pikstēja, ka viņi tomēr gribot mēģināt iegūt vēlamo priekšrocību, bet vecais putns viņiem skumīgi atsacīja, ka tas nesot iespējams. Ko viņi varēja cerēt, ja tik daudz ievērojamu senču nebija varējuši sasniegt mērķi? Ko vairāk viņi varēja darīt kā milēt, dziedāt un cīnīties? Ko varēja...

Putns aplusa puspūvdā, jo pa vieniem no Jeruzalemes vārtiem iznāca daudz cilvēku, un viss bars steidzīgi

devās augšup pakalnā, kur putnam bija ligzda.

Tur bija jātnieki staltos zirgos, kaņakalpi ar garjiem šķēpiem, bendeskalpi ar naglām un āmuriem, priesteri un tiesneši, kas cienīgi soļoja gājienā, raudošās sievas, bet galvenā kārtā daudz slaistu, kas mežonīgi jaucās apkārt, riebīgs, kaucošs ielas salašņu bars.

Mazais, pelēkais putniņš trīsēdams sēdēja uz savas lizdas malas. Viņš ik mirkli baidījās, ka ērkšķu krūmu samīs un viņa mazuļus nonāvēs.

— Piesargaities,— viņš sauca mazajiem, nevarīgajiem putnēniem, — salieniet kopā un esiet klusi! Tur kāds zirgs nāk mums taisni pāri! Tur nāk kāds kareivis dzelzi apkaltās sandalēs! Tur viss mežonīgais bars brāžas šurp!

Pēkšņi putns pārtrauca saucienus un kļuva gluži kluss. Viņš gandrīz aizmirsa briesmas, kādas viņam draudēja.

Bet tad viņš ielēca lizdā un izplēta spārnus pār saviem bērniem.

— Nē, tas ir pārāk briesmīgi, — viņš teica. — Negribu, ka redzat šo skatu. Tur ir trīs ļaundari, kuņus sitīs krustā.

Un viņš ieplēta spārnus tā, ka mazie putnēni nekā nevarēja redzēt. Viņi dzirdēja tikai dunošus āmura sitienus, vaimanas un mežonīgos pūļa saucienus.

Acīm, kas no šausmām ieplētās, sarkankrūtītīs vēroja, kas notikās. Viņš nevarēja atraut acu no trim nelaimīgajiem.

— Cik cilvēki ir nežēlīgi, — putns pēc brīža teica. — Viņiem nepietiek ar to, ka viņi pienaglo pie krusta šos nabaga radījumus, vienam no viņiem tie pat ir uzmaukuši galvā asu ērkšķu vainagu.

— Redzu kā ērkšķi viņam saplosījuši pieri un kā tek asinis, — viņš turpināja. — Bet šis vīrs ir tik skaists un raugās apkārt tik laipniem skatieniem, ka katram viņš būtu jāmīl. Man ir tā, it kā man katrreiz bultas smaile izdurtos caur sirdi, kad redzu viņu ciešam.

Mazais putns juta aizvien dziļāku līdzjūtību ar ērkšķiem vainagoto.

„Ja es būtu tāds kā mans brālis ērglis,” viņš domāja, „es izrautu naglas no viņa rokām un ar saviem stiprajiem nagiem aizdzītu projām visus tos, kas viņu moka.”

Redzēdams, kā asins lāses ritēja pār krustā sistā pieri, viņš nevarēja mierīgi palikt savā līzdā.

„Lai gan es esmu mazs un vājš, es varbūt tomēr varētu kaut ko darīt šī nabaga mocekļa labā,” putns domāja. Un, no lizdas pacēlies un uzlidojis gaisā, viņš lieliem apliem griezās ap krustā sisto.

Vairāk reizes viņš aplidoja viņam

apkārt, neuzdrošinādamies laisties klāt, jo bija bailīgs mazs putniņš, kuŗš nekad nevienam cilvēkam nebija drikstējis tuvoties. Bet pamazām viņš saņēma drosmi un, pielaidies klāt, ar knābi izvilkta ērkšķi, kas krustā sistajam bija iedūries pierē.

Bet viņam to darot, viens piliens krustā sistā asiņu uzpilēja putnam uz krūtīm. Ātri izplūzdams, tas nokrāsoja visas mazās, mikstās krūšu spalviņas.

Bet krustā sistais, lūpas pavēris, čukstēja putnam:

— Savas līdzcietības dēļ tu nu esi ieguvis to, pēc kā tava cilts ir dzinusies jau no pasaules radīšanas.

Tiklīdz putns atkal bija atgriezies savā līzdā, viņa mazuļi sauca viņam:

— Tavas krūtis ir sarkanās, tavas krūšu spalviņas ir sārtākas par asinīm.

— Tas ir tikai viens piliens asiņu no nabaga vīra pieres, — putns teica. — Tas pazudis, tiklīdz būšu nomazgājies kādā strautā vai skaidrā avotā.

Bet, lai kā mazais putns mazgājās, sarkanā krāsa no viņa krūtīm vairs nenozuda, un kad viņa mazie bērni bija pilnīgi izauguši, arī uz viņu krūtīm mirdzēja tā asins sarkanā krāsa, tāpat kā tā līdz šai pašai dienai mirdz uz katra sarkankrūtiša kakla un krūtīm.

## MŪSU KUNGS UN SVĒTAIS PĒTERIS



BIJA TOREIZ, KAD MŪSU KUNGS UN SVĒTAIS PĒTERIS NULE BIJA ATGRIEZOŠIES paradīzē, tikko kā apstaigājuši zemi un smagi izcietušie daudz grūtus gadus.

Var iedomāties, kas tas Svētajam Pēterim bija par prieku. Katrs sapratīs, ka sēdēt paradīzes kalnā un noraudzīties pār pasauli bija gluži kas cits, nekā iet no durvīm uz durvīm kā ubagam. Klaiņāt apkārt pa paradīzes dārzu bija gluži kas cits nekā apstaigāt zemi, nezinot, vai vētras naktī atradīsī naktsmājas jeb vai būsi spiests turpināt ceļu aukstumā un tumsā.

Var iedomāties, kādam tam vajadzēja būt priekam beidzot atrasties istā vietā pēc tāda ceļojuma. Gluži pārliecināts, ka viss beigsies labi, Svētais Pēteris gan nebija bijis. Ne ik reizes viņš bija varējis pārvarēt šaubas un nemieru, jo Svētajam Pēterim, nabadziņam, gandrīz neiespē-

jami bija apjēgt, kādēļ viņiem bija jācieš tādas grūtības, ja Mūsu Kungs bija visas pasaules valdnieks.

Bet nu viņu nekad vairs nemocīs nekādas ilgas. Var iedomāties, cik viņš par to bija priecīgs.

Nu viņš tiešām no sirds varēja pasmieties par visām tām daudzajām kļūmēm, kādas viņiem abiem ar Mūsu Kungu bija nācies piedzīvot, un kā viņiem abiem bija vajadzējis pietikt ar mazumu.

Reiz, kad viņiem bija klājies tik grūti, ka viņam bija licies, ka nu viņš vairs ilgāk nevarēs izturēt, Mūsu Kungs bija ņēmis un vedis viņu sev līdz, sākdamš doties augšup kādā augstā kalnā, nebilstams viņam ne vārda par to, kas viņiem tur augšā būtu darāms.

Pilsētām, kas atradās kalna piekājē, un pilīm, kas pacēlās augstāk kalnā, viņi bija pagājuši garām. Zemieku mājas, ganu būdas un pēdējā malkas cirtēja akmens alu viņi bija atstājuši aiz sevis.

Beidzot viņi bija nonākuši tur, kur kalns stāvēja kails bez stādiem un kokiem un kur kāds vientulis bija uzcēlis sev būdu, lai varētu palīdzēt kļūmē kritušiem ceļotājiem.

Tālāk viņi bija turpinājuši ceļu pār sniega laukiem, kur gul murmeliņi,

nonākdami līdz mežonīgi krustu šķērsu kopā saslaistītiem ledus blukšiem, kur nezin vai kāda kalnu kaza varētu tikt uz priekšu.

Tur augšā Mūsu Kungs bija atradis mazu sarkankrūtainu putnu, kuņš nosalis gulēja uz ledus. Pacēlis mazo putnu, viņš to bija noglabājis savās drānās. Un Svētais Pēteris atcerējās, ka pie sevis bija brīnījies, vai gan viņiem no šī putna iznāksot pusdienas.

Labu laiku viņi bija gājuši pa sliedajiem ledus gabaliem, un Svētajam Pēterim bija licies, ka vēl nekad viņš nebija atradies tuvāk nāves valstībai, jo viņus apņēma nāvīgi auksts vējš un nāvīgi bieza migla un, cik viņš varēja sadzirdēt, še vairs neatradās nekas dzīvs. Un taču viņi nebija nonākuši tālāk kā līdz pus kalnam.

Tad viņš Mūsu Kungam bija lūdzis, ka grib griezties atpakaļ.

— Vēl nē, — Mūsu Kungs teica, — jo gribu tev parādīt kaut ko, kas tev dos drosmi panest visas bēdas.

Tā viņi pa aukstumu un miglu bija gājuši tālāk, līdz bija pienākuši pie milzīgi augsta mūra, kas viņus kavēja doties tālāk.

— Šis mūris iet kalnam apkārt, — Mūsu Kungs teica, — un nevienā vietā tu nevari tam pāri pārkāpt. Tāpat arī neviena dzīva būtne nedrīkst skatīt nekā no tā, kas aiz tā atrodas, jo še sākas paradīze un še augšup pa

kalna nogāzi mīt visi svētīgi nomirušie.

Bet Svētais Pēteris nebija varējis apslēpt neticību.

— Tur iekšā nav tumsa un aukstums tā kā še, — Mūsu Kungs tad teica, — tur ir zaļa vasara un skaidra saule un zvaigžņu gaisma.

Bet Svētais Pēteris nebija varējis piespieties viņam ticēt.

Tad Mūsu Kungs paņēma mazo putnu, ko nule bija atradis ledus laukā un atvēzējies pārmeta to pāri mūrim, tā ka tas nokrita zemē paradīzē.

Un tūlīt pēc tam Svētais Pēteris izdzirda gavilējoši priecīgu čivināšanu un bija ārkārtīgi pārsteigts, izšķīris svilpa dziedāšanu.

Un griezdamies pie Mūsu Kunga, viņš teica:

— Iesim atkal atpakaļ virs zemes un panesīsim visu, kas jāpanes, jo nu redzu, ka tu runā taisnību un ka ir tāda vieta, kur dzīvība uzvar nāvi.

Un, no kalna nokāpuši, viņi no jaura bija uzsākuši iet apkārt.

Pēc tam Svētais Pēteris daudz garus gadus no paradīzes nekā cita nebija redzējis kā tikai šo, tikai gājis ilgodamies zemes aiz mūra. Un nu viņš beidzot bija še, un viņam vairs nevajadzēja ilgoties. Nu viņš cauru dienu veselām saujām varēja smelties prieku no nekad neizsikstošiem avotiem.

Bet Svētais Pēteris vēl ne četrpad-

smit dienu nebija pabijis paradīzē, kad jau kāds eņģelis ieradās pie Mūsu Kunga, kur šis sēdēja savā krēslā un, septiņas reizes viņa priekšā palocījies, teica viņam, ka Svētajam Pēterim laikam esot lēkusies kāda liela nelaime. Ne viņš gribot ēst, ne dzert, un plakstiņi viņam esot apsarkuši, it kā viņš vairāk nakšu nebūtu gulējis.

Tiklīdz Mūsu Kungs to izdzirda, viņš piecēlās un gāja uzmeklēt Svēto Pēteri.

Viņš atrada viņu tālu projām kādā paradīzes nomalē. Svētais Pēteris gulēja pie zemes, it kā būtu tā pārguris, ka vairs nespētu kājās nostāvēt, un savas drānas viņš bija saplēsis un matus piebārstījis peļņiem.

Ieraudzījis viņu tik noskumušu, Mūsu Kungs apsēdās viņam līdzās uz zemes un sarunājās ar viņu gluži tā, kā to darītu, ja viņi vēl staigātu apkārt šai bēdu pasaulē.

— Kas tevi tā skumdina, Svētais Pēteri? — Mūsu Kungs jautāja.

Bet bēdas Svēto Pēteri tā bija nomākušas, ka viņš nekā nevarēja atbildēt.

— Kas tevi tā skumdina, Svētais Pēteri? — Mūsu Kungs jautāja no jauna.

Kad Mūsu Kungs jautājumu atkārtoja, Svētais Pēteris noņēma savu zelta vainagu no galvas un nometa to Mūsu Kungam pie kājām, it kā

teikdams, ka vairs negrib nekādi piedalīties viņa godībā un krāšņumā.

Bet Mūsu Kungs gan saprata, ka Svētais Pēteris bija tā izmisis, ka vairs nezināja, ko dara. Viņš neizrādīja nekādu dusmu pret viņu.

— Tu beidzot varētu man pateikt, kas tevi nomoka, — viņš teica tikpat mierīgi kā pirms tam, bet viņa balsī izskanēja vēl lielāka mīlestība.

Bet tad Svētais Pēteris uzlēca kājās, un nu Mūsu Kungs redzēja, ka viņš nevien bija apbēdināts, bet arī sadusmots. Rokas dūrēs savilcis, dzirkstošām acīm viņš piegāja Mūsu Kungam klāt.

— Gribu, lai tu mani atlaid no savas kalpības, — Svētais Pēteris teica. — Es vairs nevienu dienu ilgāk nevaru palikt paradīzē.

Mūsu Kungs mēģināja viņu apmierināt, kā jau bija darījis daudzkreiz agrāk, kad Svētais Pēteris sadusmojās.

— Tev, protams, netiks liegts aiziet, — viņš teica, — bet pirms tev man jāsaka, kas tas ir, kas tev nepatīk.

— Varu tev teikt, ka gaidīju labāku algu pēc visa tā posta, ko izcietām abi virs zemes, — Svētais Pēteris teica.

Mūsu Kungs redzēja, ka Svētais Pēteris dvēsele bija pilna rūgtuma, bet nejuta nekādu dusmu pret viņu.

— Saku tev, ka vari iet, kurp tev

tikas, tik vien pasaki man, kas tevi skumdina.

Tikai tad Svētais Pēteris izstāstīja, kādēļ viņš bija nelaimīgs.

— Man bija veca māte, — viņš teica, — un viņa nomira pirms dažām dienām.

— Nu es zinu, kas tevi nomoka, — Mūsu Kungs teica. — Tu ciet tādēļ, ka tava māte nav tikusi šē paradīzē.

— Tā ir, — Svētais Pēteris teica, un tai pašā brīdī bēdas viņu tā pārņēma, ka viņš sāka šņukstēt un žēloties.

— Man tomēr šķiet, ka es būtu pelnījis, ka viņa varētu nākt šurp.

Bet kad nu Mūsu Kungs bija dabūjis zināt, par ko Svētais Pēteris sēroja, viņš kļuva bēdīgs savukārt. Jo Svētā Pēterja māte nebija bijusi tāda, ka varētu tikt debesu valstībā. Nekad viņa ne par ko citu nebija domājusi kā par naudas krāšanu, bet nabaga ļaudīm, kas bija apstājušies pie viņas durvīm, viņa nekad nebija novēlējusi ne tik daudz kā grasi naudas vai gabaliņu maizes. Bet Mūsu Kungs saprata, ka Svētais Pēteris nespēja to apjēgt, ka viņa māte bija bijusi tik skopa, ka nevarēja baudīt svētlaimību.

— Svētais Pēteri, — viņš teica, — kā tu tik droši vari zināt, ka tavai mātei patiktu pie mums?

— Redzi nu, to tu saki tikai tādēļ, lai tev manu lūgšanu nevajadzētu

paklausīt. Kam gan paradīzē varētu nepatikt?

— Tam, kurš nejūt prieka par citu prieku, nevar te patikt, — Mūsu Kungs teica.

— Tad jau tādu, kam šē nepiederas būt, ir vēl vairāk nekā tikai mana māte, — Svētais Pēteris teica, un Mūsu Kungs manīja, ka to Svētais Pēteris zīmē uz viņu.

Un viņš jutās dziļi apbēdināts, ka Svētajam Pēterim gadījušās tik lielas bēdas, ka viņš vairs nezina, ko viņš runā. Viņš brīdī stāvēja un gaidīja, ka Svētais Pēteris nožēlos un sapratīs, ka viņa mātei nepienācās būt paradīzē, bet Svētais Pēteris nebūt nedomāja padoties.

Tad Mūsu Kungs pasauca kādu eņģeli un pavēlēja viņam, lai viņš nobrauc ellē un uzved Svētā Pēterja māti augšā paradīzē.

— Atļauj tad man arī redzēt, kā viņš uzvedīs viņu augšā! — Svētais Pēteris teica.

Mūsu Kungs paņēma Svēto Pēteri pie rokas un izveda viņu ārā uz kādas klints, kas vienā pusē pilnīgi stāvus svērās lejup. Viņš Svētajam Pēterim parādīja, ka viņam tikai mazliet vajadzēja noliekties pār krauju, lai varētu ieskatīties tieši ellē.

Paskatījies lejup, Svētais Pēteris sākmā nevarēja izšķirt nekā vairāk, kā kad viņš noraudzītos kādā akā.

Bija tā, it kā zem viņa būtu atvērusies kāda nebeidzama rīkle.

Pirmais, ko viņš vāji varēja izšķirt, bija eņģelis, kurš jau bija devies ceļā uz bezdibeni. Svētais Pēteris redzēja, kā eņģelis steidzās lejup lielajā tumsā bez kādām bailēm, tikai mazliet ieplētis spārnus, lai pārāk spēji nebūtu jākrīt.

Bet kad Svētajam Pēterim acis mazliet bija pieradušas, viņš sāka izšķirt aizvien vairāk un vairāk. Vispirms viņš redzēja, ka paradīze atradās kādā kalna aplī, kas apņēma plašu aizu, kurās dībenā bija pazudināto mītne. Viņš redzēja, kā eņģelis krita un krita labu laiku, dībena nesasniedzams. Viņš bija gluži izbijies, ka līdz lejai bija tik tāls gabals.

— Kaut tikai viņš nu varētu uznākt atkal augšā ar manu māti! — viņš teica.

Mūsu Kungs tikai noraudzījās uz Svēto Pēteri lielām, skumīgām acīm.

— Nav tāda smaguma, ko mans eņģelis nevarētu pacelt, — viņš teica.

Bezdibenis atradās tik dziļi lejā, ka neviens saules stars tur nevarēja iespiesties, bet tur valdīja dziļa tumsa. Bija tomēr tā, it kā eņģelis savā lidonumā būtu paņēmis līdz mazliet gaismas, tā ka Svētajam Pēterim bija iespējams izšķirt, kā tur leļā izskatījās.

Tas bija nebeidzams melns, klinšains tuksnesis. Visur redzēja tikai asas, smailas klintis, starp kuņām

spīguļoja melnas ūdens lāmas. Tur nebija neviena zaļa zāles stiebra, neviena koka, nekādas dzīvības.

Bet visur uz smailajām klintīm bija uzrāpušies pazudinātie mirušie. Viņi bija pārkārušies pār klinšu smailēm, uz kuņām bija uzrāpušies cerībā izklūt no aizas, bet ieraudzījuši, ka no tās izklūt nebija iespējams, viņi, izmisumā sastinguši, bija palikuši turpat augšā.

Svētais Pēteris redzēja dažus no viņiem sēdam un gulam nebeidzamās ilgās izstieptām rokām, pastāvīgi augšup vērstām acīm. Citi seju bija aizklājuši rokām, it kā norobežodamies no bezcerīgajām šausmām sev apkārt. Visi viņi bija nekustīgi, nebija neviena tāda, kas spētu izdarīt kādu kustību. Daži gulēja ūdens paltīs pilnīgi mierīgi, nemaz nemēģinādami no tām izrāpties ārā.

Visbriesmīgākais bija tas, ka pazudināto bija tāds milzīgs daudzums. Likās, ka viss aizas dībens sastāvētu vienīgi tikai no cilvēku augumiem un galvām.

Un Svēto Pēteri no jauna sagraβα nemiers.

— Tu redzēsi, ka viņš viņu neatradīs, — viņš teica Mūsu Kungam.

Mūsu Kungs paskatījās viņā ar to pašu skumīgo skatienu kā nule. Viņš zināja gan, ka eņģeļa dēļ Svētajam Pēterim nebija ko bailoties.

Bet Svētajam Pēterim vēl visu lai-

ku likās tā, it kā eņģelis nevarētu uziet viņa māti lielajā pazudināto barā. Spārnus izplētis, viņš viņu meklēdams lidinājās šurp un turp pār bezdibeni.

Te uz reizes viens no nabaga nelaimīgajiem pazudinātajiem lejā bezdibeni ieraudzīja eņģeli. Kājās uzlēcis, viņš izstiepa rokas uz viņu, saukdams:

— Nem mani līdz, ņem mani līdz.

Tad pēkšņi radās dzīvība visā pūlī. Visi tie miljonu miljoni, kas smaka lejā ellē, vienā un tai pašā acumirkļī tiecās augšup un, rokas pacēlušī, sauca eņģelim, lai viņš ņem tos līdz svētlaimīgo paradīzē.

Viņu kliegzieni aizskanēja augšup līdz pat Mūsu Kungam un Svētajam Pēterim, un viņu sirdis drebēja skumjās, to dzirdot.

Eņģelis lidinādamies turējās augstu pār pazudinātajiem, bet, viņam šurp un turp lidojot, lai atrastu to, kuŗu viņš meklēja, visi traucās viņam pakaļ, kas izskatījās tā, it kā viesulis rautu viņus sev līdz.

Beidzot eņģelis bija ieraudzījis to, kuŗu viņam bija uzdots pārvest. Sakļāvis spārnus uz muguras, viņš kā zibens šāvās lejup. Un Svētais Pēteris priecīgi pārsteigts iesaucās, kad ieraudzīja eņģeli ar roku apskaujam viņa māti un paceļam viņu augšup.

— Esi svētīts tu, kas man atnes manu māti! — viņš iesaucās.

Mūsu Kungs lēnām uzlika roku Svētajam Pēterim uz pleca, it kā viņu biedinādams, lai nepriecājas par aguru.

Bet Svētais Pēteris bija gatavs raudāt aiz prieka, ka viņa māte bija izglābta. Viņš nevarēja iedomāties, ka vēl kaut kas viņus varētu šķirt vienu no otra. Un viņa prieks kļuva jo lielāks, kad viņš ieraudzīja, ka, lai cik ātrs eņģelis arī bija bijis, nesdams viņu augšup, tomēr dažiem no pazudinātajiem bija laimējies pieķerties klāt tai, kuŗa bija glābjama, lai līdz ar viņu taptu uznesti augšā paradīzē.

Tādu bija gabalu divpadsmit, kas vecajai sievai bija pieķērušies klāt, un Svētajam Pēterim šķita, ka tas viņa mātei bija liels gods palīdzēt tik daudziem nelaimīgajiem izklūt no pazudināšanas.

Arī eņģelis nekā nedarīja, lai viņus aizkavētu. Likās, ka nasta viņu nemaz neapgrūtinātu, viņš tikai cēlās aizvien augstāk, spārnū nekustinādams ar lielāku piepūli, kā kad viņam beigts putna mazulis būtu jānes uz debesīm.

Bet tad Svētais Pēteris ieraudzīja, ka viņa māte sāka atbrīvoties no pazudinātajiem, kas pie viņas bija pieķērušies. Viņus pie rokām, satvērusi, viņa atsvabinājās no to tvēriena, un viņi viens pakaļ otram nogāzās atpakaļ ellē.

Svētais Pēteris varēja dzirdēt, kā

tie viņu lūdzās, bet vecā sieva, acīm redzot, negribēja pielaist, ka vēl kāds cits, izņemot viņu, iegūtu svētlaimi. To skaits, no kuriem viņa atbrīvojās, ļaudama tiem nogāzties postā, kļuva aizvien lielāks. Un, viņiem nogāžoties, viss gaiss piepildījās vaimanu saucieniem un lāstiem.

Tad Svētais Pēteris, Dieva vārdu piesaukdams, lūdza savu māti, lai viņa ir žēlsirdīga, bet viņa nekā negribēja dzirdēt, bet darija kā darījusi.

Un Svētais Pēteris redzēja, ka eņģelis lidoja aizvien lēnāk, jo vieglāka viņa nasta kļuva. Svēto Pēteri sagrāba tādas bailes, ka kājas viņam neklausīja un viņš nokrita ceļos.

Beidzot vairs tikai viens pazudinātais turējās pie Svētā Pētera mātes. Tā bija kāda jauna sieviete, kas, viņai ap kaklu apķērusies, lūgšus lūdzās viņai pie pašas auss, jele atļaut viņai tai līdz ieiet paradīzē.

Tad eņģelis ar savu nastu jau bija pacēlies tik augstu, ka Svētais Pēteris jau izstiepa rokas, lai saņemtu savu māti. Viņam šķita, ka vajadzēja vēl tikai viena eņģeļa spārnu vēzienu.

Bet tad pēkšņi eņģelis vairs nemaz nekustināja spārnu, un seja viņam kļuva tumša kā nakts.

Jo nu vecā sieva, rokas atpakaļ atliekusi, bija satvērusi aiz rokām to, kuŗa karājās viņai pie kakla, un rāva un plēsa tikmēr, līdz viņai izdevās kopā saņemtās rokas atšķirt vienu no

otras un tā atbrīvoties arī no šīs pēdējās.

Pazudinātajai sievietei krītot, eņģelis noslidēja vairāk asu lejup, un izskatījās tā, it kā viņš vairs nejaukātu pacelt spārnu.

Dziļi skumīgiem skatieniem viņš noraudzījās lejup uz veco sievu, viņa rokas atšļuka no viņas auguma, un viņš jāva viņai nokrist. Pēc tam viņš ar vienu vienīgu spārnu vēdienu pacēlās augšā paradīzē.

Bet Svētais Pēteris labu brīdi palika tai pašā vietā gulam un šņukstam, un Mūsu Kungs klusu stāvēja viņam līdās.

— Svētais Pēteri, — Mūsu Kungs beidzot teica, — nekad es nebūtu ticējis, ka tu tā raudāsi pēc tam, kad biji nonācis paradīzē.

Tad vecais Dieva kalps, galvu pacēlis, atbildēja:

— Kas tā par paradīzi, kur man jādzird manu mīļo vaimanas un jāredz manu tuvinieku ciešanas!

Bet Mūsu Kunga seju aptumšoja visdziļākās bēdas.

— Ko gan citu es labāk gribētu, kā jums sagatavot paradīzi, kuŗā būtu tikai gaiša laime! — viņš teica. — Vai tu nesaproti, ka tikai tādēļ es nogāju pie cilvēkiem un mācīju viņiem mīlēt savu tuvāko kā sevi pašus? Jo kamēr viņi to nedarīs, ne debesīs, ne virs zemes nebūs tādas miera vietas, kur sāpes un bēdas neskaris viņus.

## SVECES LIESMA



DAUDZ DAUDZ GADIEM, KAD FLORENCES PILSĒTA NULE KĀ BIJA TAPUSI PAR REPUBLIKU, TUR DZIVOJA KĀDS vīrs Ranjēro di Ranjēra vārdā. Viņš bija ieroču kalēja dēls un bija izmācījies sava tēva amatu, bet viņam ne labprāt tikās ar to nodarboties.

Šis Ranjēro bija viens no lielākajiem stipriniekiem, par kuŗu runāja, ka smagas dzelzs bruņas viņš valkājot tikpat viegli kā cits zīda kreklu. Viņš bija vēl jauns vīrs, bet jau daudzreiz bija parādījis savu spēku. Reiz viņš atradies kādā namā, kur uz istabas augšas bijusi novietota labība. Bet labības augšā bijis sakrājies par daudz, un kad Ranjēro atradies namā, viena no griestu sijām pārlūzusi, un visi griesti taisījušies iegāzties. Tad visi, izņemot Ranjēro, steigšies projām. Bet viņš paceltām rokām atbalstījis griestus, līdz ļaudis paguvuši atsteigties ar balķiem un kārtīm, ar ko tos atbalstīt.

Par Ranjēro teica arī, ka viņš esot visdroširdīgākais vīrs, kāds jebkad Florencē dzīvojis, un ka viņam nekad neapnikot meklēt ķildu. Izzirdis uz ielas kādu troksni, viņš metās ārā no darbnīcas cerībā, ka ir izcēlusies kaušanās, kuŗā arī viņš varēs piedalīties. Ja vien varēja izvilkēt ieroci, viņš ar tādu pašu labpatiku cīnījās ar vienkāršiem kaŗavīriem kā ar dzelzīs kaltiem bruņiniekiem. Kā bezprātīgs viņš metās cīņā, savu pretinieku skaitu nevērodams.

Viņa laikā Florence nebija visai varena. Iedzīvotāji pa lielākajai daļai bija vilnas vērpēji un vadmalas audēji, kas nekā labāka nevēlējās kā mierīgi nodarboties ar savu amatu. Bija daudz brašu vīru, bet tie nebija cīņas kāri, uzskatdami par goda lietu, ka viņu pilsētā valdītu labāka kārtība nekā citur. Ranjēro bieži žēlojās, ka nav piedzimis zemē, kur karalis sapulcē ap sevi drošus vīrus, tad, kā viņš teica, viņš būtu ieguvis lielu godu un augstu stāvokli.

Ranjēro bija liels runātājs, skaļu balsi, nežēlīgs pret dzīvniekiem, ciets pret savu sievu, cilvēks, ar kuŗu ikvienam bija grūti sadzīvot. Viņš būtu skaists vīrs, ja viņam šķērsām pār seju nestieptos vairākas dziļas rētas, kas bojāja viņa izskatu. Viņš varēja

ātri apņemties, un viņa rīcības veids bija lielisks, lai gan bieži varmācīgs.

Ranjēro bija precējies ar Frančesku, kuŗas tēvs, Jakopo deļi Uberti, bija gudrs un varens vīrs. Jakopo ne visai labprāt bija gribējis dot savu meitu tādām kauslim kā Ranjēro, viņš ilgi bija pretojies precībām. Frančeska viņu bija piespiedusi padoties, teikdama, ka nekad neprecēs nevienu citu. Kad Jakopo beidzot deva savu piekrišanu, viņš Ranjēro teica:

— Atceros redzējis, ka tādiem vīriem kā tev vieglāk ir iegūt sievietes mīlestību nekā to paturēt, tādēļ gribu noņemt tev solījumu, ka, ja manai meitai pie tevis klāsies tik grūti, ka viņa gribēs atgriezties pie manis, tad tu nedrīksti viņu kavēt.

Frančeska teica, ka dot tādu solījumu neesot vajadzīgs, jo Ranjēro viņai esot tik mīļš, ka nekas viņu nevarēšot šķirt no viņa. Bet Ranjēro tūliņ bija devis solījumu.

— Par to tu, Jakopo,— viņš teica, — vari būt drošs, ka es neiešu turēt sievieti, kas no manis gribēs bēgt.

Frančeska nu aizgāja dzīvot pie Ranjēro, un viņi dzīvoja labi. Kad viņi dažas nedēļas bija bijuši precējušies, Ranjēro iedomājās, ka viņam jāvingrinās mērķī šaušanā. Dažas dienas viņš šāva mērķi kādā plāksnē, kas bija uzkārtā uz mūra. Drīz viņš bija tik izveicīgs, ka katrreiz ķēra

mērķi. Beidzot viņam gribējās pamēģināt šaut grūtākā mērķī. Apskatījies apkārt pēc kaut kā piemērota, viņš cita nekā neieraudzīja kā paipalu būrī vīrs sētas vārtiem. Putns piederēja Frančeskai, kuŗa to ļoti mīlēja, bet Ranjēro tomēr aizsūtīja zelli atvērt būri un nošāva paipalu, kad tā pacēlās gaisā.

Tas viņam šķita labs šāviens, un viņš ar to lielījās katram, kas viņa gribēja klausīties.

Kad Frančeska dabūja zināt, ka Ranjēro nošāvis viņas putnu, viņa nobāla un lielām acīm raudzījās viņā. Viņa nevarēja saprast, ka viņš bija varējis vēlēties darīt kaut ko tādu, kas viņai darītu sāpes. Bet viņa tūliņ piedeva viņam to un mīlēja viņu tāpat kā agrāk.

Nu kādu laiku viss bija atkal labi.

Ranjēro sievas tēvs, Jakopo, bija linu audeklu audējs. Viņam piederēja liela darbnīca, kur daudz tika strādāts. Ranjēro iedomājās atradis, ka Jakopo darbnīcā līniem tika jaukti klāt kaņepāji, un to viņš nepaturēja pie sevis, bet runāja par šo lietu šur tur pilsētā. Beidzot arī Jakopo dabūja dzirdēt šīs plāpas un tūliņ mēģināja darīt tām galu. Viņš lika vairākiem citiem linu audējiem izmeklēt savus diegus un audumus, un viņi atrada, ka viss bija no vissmalkākajiem līniem. Vienīgi tikai vienā sainī, kas bija nolemts pārdošanai ārpus Flo-

rences, viņi atrada zināmu piejaukumu. Tad Jakopo teica, ka viltojumu bez viņa ziņas un gribas izdarījis kāds viņa zellis. Viņš tomēr tūlīņ saprata, ka viņam būs grūti ļaudis par to pārliecināt. Viņa godīgums aizvien bija ticis daudzīnāts, un viņš ļoti smagi sajuta to, ka viņa gods bija ticis aptraipīts.

Ranjēro turpretim lepojās ar to, ka viņam bija laimējies atklāt viltību, viņš lielījās ar to, pat kad Frančeska to dzirdēja.

Viņa bija ļoti apbēdināta un pie tam izjuta tādu pašu pārsteigumu kā tad, kad viņš bija nošāvis putnu. Tā domājot, viņai pēkšņi likās, ka viņa redz savu mīlestību sev priekšā un ka tā ir līdzīga lielam, mirdzošam zelta auduma gabalam. Viņa redzēja, cik tas bija liels un mirdzošs. Bet vienā stūrī viens gabaliņš bija nogriezts, un tas vairs nebija tik liels un krāšņs, kāds tas bija bijis no sākuma.

Tas tomēr vēl tik maz bija bojāts, ka viņa domāja: „Gan jau manam mūžam tā pietiks. Tas ir tik liels, ka nekad neizbeigsies.”

Atkal pagāja kāds laiks, un viņi ar Ranjēro bija laimīgi kā pašā sākumā.

Frančescai bija brālis vārdā Tadeo. Tas bija bijis tirdzniecības ceļojumā uz Venēciju, un tur viņš sev bija nopircis zīda un samta drānas. Mājās atgriezies, viņš tanīs staigāja lepodamies, bet Florencē nebija pa-

rasts valkāt dārgas drānas, un daudz bija tādu, kas par viņu smējās.

Vienā naktī Tadeo un Ranjēro staigāja pa viņa dzertuvēm. Tadeo bija tērpies zaļā ar caunādu oderētā apmetnī un mēļas krāsas kamzoli. Ranjēro pavināja viņu dzert tik daudz vīna, ka viņš iemīga, pēc tam viņš noņēma viņam apmetni un uzkāra to putnu biedēklim, kas bija uzstādīts kādā kāpostu dārzā.

Kad Frančeska to dabūja zināt, viņu atkal pārņēma dusmas uz Ranjēro. Pēc tam viņa sev acu priekšā redzēja lielo zelta auduma gabalu, kas bija viņas mīlestība, un viņai šķita, ka, viņai redzot, tas kļūst aizvien mazāks, tādēļ ka Ranjēro no tā nogriez gabalu pēc gabala.

Pēc tam kādu laiku atkal viss bija labi starp viņiem, bet Frančeska vairs nebija tik laimīga kā agrāk, jo aizvien baidījās, ka Ranjēro kaut ko izdarīs, kas kaitēs viņu mīlestībai.

Uz to arī ilgi nebija jāgaida, jo Ranjēro nekad nevarēja palikt mierā. Viņš gribēja, lai cilvēki aizvien par viņu runā un slavē viņa drosmi un bezbēdību.

Tai doma baznīcā, kas toreiz atradās Florencē un bija daudz mazāka nekā tagadējā, augstu vienā no torņiem karājās liels, smags vairogs, kuŗu tur bija uzkāris viens no Frančeskas senčiem. Tas bija viens no smagākajiem vairogiem, kādu jeb-

kāds no Florences vīriem kādreiz bija spējis panest, un visi Uberti dzimtas locekļi lepojās ar to, ka viens no viņiem bija varējis uzkāpt ar to tornī un to tur uzkārt.

Bet tad vienā dienā Ranjēro uzkāpa tornī pie vairoga un, to uz muguras uzkāris, nonāca ar to lejā.

Kad Frančeska to dabūja dzirdēt, viņa pirmo reizi runāja ar Ranjēro par to, kas viņu nomocīja, un lūdza viņu, lai viņš tādā kārtā nemēģina pazemot to cilti, kuŗai viņa piederēja. Ranjēro, kuŗš bija gaidījis, ka Frančeska viņu uzteiks par viņa varoņdarbu, tapa ļoti ļauns.

Viņš teicās jau sen manījis, ka viņa nepriecājas par viņa panākumiem, bet domā vienīgi tikai par savu dzimtu.

— Es gan domāju par ko citu, — Frančeska teica, — un tā ir mana mīlestība. Nezinu, kas ar to būs, ja tu tā turpināsi.

Pēc tam viņi bieži apmainījās asiem vārdiem, jo Ranjēro gandrīz aizvien izdarīja kaut ko tādu, ko Frančeska vismazāk varēja paciest.

Ranjēro darbnīcā bija kāds maza auguma klibs zellis. Šis vīrs bija Frančesku milējis pirms viņas apprecēšanās un milēja viņu arī pēc tam. Ranjēro, kuŗš to zināja, sāka dzīt jokus ar viņu, visvairāk tad, kad viņi sēdēja pie galda. Beidzot tas aizgāja

tik tālu, ka vīrs, kuŗš nevarēja ciest, ka viņu, Frančescai dzirdot, padara par apsmieklu, reiz metās Ranjēro vīrsū un gribēja ar viņu cīnīties. Bet Ranjēro tikai nicinoši smējās un paspēra viņu sāpš. Tad nabadziņam likās, ka viņš vairs ilgāk negrib dzīvot, un viņš aizgāja un pakārās.

Kad tas notikās, Ranjēro un Frančeska bija kādu gadu precējušies. Frančescai vēl aizvien likās, ka viņa savu mīlestību redz sev priekšā kā mirdzošu audekla gabalu, bet no visām pusēm lieli gabali bija atgriezti nost, tā ka tas bija vairs tikko pusi tik liels kā sākumā.

To ieraudzījusi, viņa ļoti izbijās un domāja: „Ja es pie Ranjēro palikšu vēl vienu gadu, viņš pilnīgi iznīcinās manu mīlestību. Es kļūšu tikpat nabaga, cik bagāta es līdz šim esmu bijusi.”

Tad viņa nolēma atstāt Ranjēro namu un iet dzīvot pie sava tēva, lai nepienāktu tā diena, kad viņa Ranjēro ienīdīs tāpat, kā viņa tagad milēja viņu.

Jakopo deļi Uberti sēdēja savās stellēs, un viņam apkārt strādāja visi viņa zeļļi, kad viņš ieraudzīja viņu nākam. Viņš teica, ka nu ir noticis tas, ko viņš jau sen gaidījis, un apsveica viņas atnākšanu. Viņš tūlīņ visiem ļaudīm lika pārtraukt darbu un pavēlēja viņiem apbruņoties un aizslēgt māju.

Pēc tam Jakopo aizgāja pie Ranjēro. Viņš sastapa viņu darbnīcā.

— Mana meita šodien ir atgriezies pie manis un lūdz, lai ļauju viņai atkal dzīvot zem mana jumta,— viņš teica savam znotam. — Un nu es sagaidu, ka tu ar varu nespiedi viņu atkal atgriezties pie tevis, kā tu man esi solījis.

Ranjēro nelikās uzņemam to visai nopietni, jo gluži mierīgi atbildēja:

— Arī tad, ja es tev nekāda solījuma nebūtu devis, es neprasītu atpakaļ sievieti, kas man negrib piederēt.

Zinādams, cik ļoti Frančeska viņu mīlēja, viņš pats sev teica:

— Vēl pirms vakara viņa būs atkal atpakaļ.

Viņa tomēr nerādījās ne tanī, ne nākošajā dienā.

Trešajā dienā Ranjēro devās vajāt pāris laupītāju, kas jau sen padarīja nemierīgus Florences tirgotājus. Viņam laimējās tos pārvarēt un sagūstītus aizvest uz Florenci.

Pāra dienas viņš mierīgi nogaidīja, līdz varēja būt drošs, ka šis varoņdarbs būs visā pilsētā zināms. Tomēr nenotika, kā viņš bija gaidījis, tas neatgriezās Frančesku pie viņa.

Ranjēro nu būtu paticis ar likumu un tiesu spiest viņu atgriezties pie sevis, bet viņam šķita, ka viņš nevar to darīt sava solījuma dēļ. Tomēr viņam šķita neiespējami dzīvot vienā pilsētā

ar sievu, kas no viņa bija aizgājusi, un viņš devās projām no Florences.

Vispirms viņš kļuva par kaņakalpu, bet drīz vien vadīja pats savu algotņu daļu. Mūžīgi viņš atradās cīņās un kalpoja daudz kungiem.

Kā kaņavīrs viņš mantoja daudz goda, kā jau aizvien pats bija teicis. Ķeizars viņu paaugstināja par bruņinieku, un viņš skaitījās pie lielkungiem.

Pirms doties projām no Florences, viņš pie svētās madonnas bildes doma baznīcā bija devis solījumu dāvat svētajai jaunavai to cēlāko un labāko, ko iegūs katrā cīņā. Šīs bildes priekšā aizvien redzēja dārgas dāvanas, ko bija devis Ranjēro.

Ranjēro tāpat zināja, ka visi viņa varoņdarbi bija zināmi viņa dzimtajā pilsētā. Viņš ļoti brīnījās, ka Frančeska deļi Uberti, zinādama visus viņa panākumus, neatgriezās pie viņa.

Tai laikā tika sludināts krusta kaŗš svētā kapa atsvabināšanai, un Ranjēro, krustu saņēmis, devās uz austrumiem. Pa daļai viņš cerēja tur ārā iegūt pili un lēni, ko valdīt, pa daļai viņam šķita, ka nu viņam būs iespēja pastrādāt tādus varoņdarbus, ka viņa sieva viņu atkal iemīlēs un atgriezīsies pie viņa.

## 2

Nakti pēc tās dienas, kad Jeruzaleme bija tikusi ieņemta, liels prieks

valdīja krusta karotāju nometnē ārpus pilsētas. Gandrīz ikkatrā teltī notika dzeršana, un troksnis un klaigas bija dzirdami tālu apkārt.

Arī Ranjēro di Ranjēro dzēra kopā ar dažiem citiem ciņas biedriem, un pie viņa viss notika gandrīz mežonīgāk nekā citur. Kalpotāji vēl lāga nepaguva piepildīt biķerus, kad jau tie bija iztukšoti.

Bet Ranjēro bija pilnīgs iemesls rīkot lielas dzīres, jo dienu viņš bija izpelnījies lielāku godu nekā jebkad agrāk. No rīta, pilsētai uzbrūkot, viņš pirmais pēc Buijonas Gotfrīda bija uzkāpis uz mūrīem, un vakarā viņš visa karaspēka priekšā bija ticis godināts.

Kad laupīšanas un slepkavošanas bija beigušās un krusta karotāji grēku nožēlnieku apmetņos, neaizdegtām vaska svecēm rokās gāja svētā kapa baznīcā iekšā, pats Gotfrīds viņam bija darījis zināmu, ka viņš kā pirmais varēs aizdedzināt savu sveci pie svētajām liesmām, kas dega Kristus kapa priekšā. Ranjēro šķita, ka Gotfrīds tādā kārtā gribēja rādīt, ka uzskata viņu par visdrošsirdīgāko visā karaspēkā, un viņš bija ļoti priecīgs par to, ka tādā veidā viņa varoņdarbi tika atalgoti.

Vēlāk naktī, kad Ranjēro un viņa viesi bija vislabākajā omā, Ranjēro teltī ienāca kāds nerrs un pāris mūzikantu, kuņģi bija staigājuši apkārt pa

noņemti, uzjautrinādami ļaudis ar savām izdomām, un nerrs lūdza atļauju pastāstīt kādu jocīgu notikumu.

Ranjēro zināja, ka šī nerra jautrība tika daudzīnāta, un solīja noklausīties viņa stāstā.

— Reiz, — tā nerrs stāstīja, — Mūsu Kungs un Svētais Pēteris vienu veselu dienu sēdējuši visaugstākajā tornī paradīzes pilī un noraudzījušies lejup uz zemi. Viņiem tik daudz bijis ko redzēt, ka gandrīz neatlicis laika apmainīt kādu vārdu. Mūsu Kungs visu laiku izturējies pilnīgi mierīgi, bet Svētais Pēteris vai nu sitis plaukstas aiz prieka, vai ar riebumu novērsis galvu. Viņš vai nu gaviļlējies un smējies, vai raudājis un žēlojies. Beidzot, kad diena gājusi uz galu un vakara krēsla nolaidusies pār paradīzi, Dievs Kungs griezies pie Svētā Pēterļa un teicis, ka nu viņš droši vien esot priecīgs un apmierināts. „Ar ko tad es lai būtu apmierināts?” Svētais Pēteris asā balsī jautājis. „Nu,” Mūsu Kungs rāmi teicis, „es domāju, ka tu būsi apmierināts ar to, ko šodien redzēji.” Bet Svētais Pēteris neļāvās apmierināties. „Ir tiesa,” viņš teica, „ka es daudz gadu esmu žēlojies par to, ka Jeruzaleme ir neticīgo varā, bet pēc visa tā, kas ir noticis šodien, man šķiet, ka tikpat labi viss būtu varējies palikt tā, kā tas bija.”

Ranjēro nu saprata, ka nerrs

runāja par to, kas bija noticis dienas gaitā. Kā viņš, tā pārējie bruņinieki sāka klausīties ar lielāku interesi nekā sākumā.

— To teicis, — tā nerrs turpināja, nozīmīgus skatienus uz bruņiniekiem raidīdams, — Svētais Pēteris, pār torņa robiem pārlicies, norādīja uz zemi. Viņš Mūsu Kungam norādīja uz lielu, vientuļu klinti, kas pacēlās kādā kalnu ielejā. „Vai tu redzi tās liķu kaudzes?” viņš teica, „un vai tu redzi asinis, kas plūst pa ielām, un vai tu redzi kailos, nelaimīgos gūstekņus, kas vaimanā nakts tumsā, un vai tu redzi visas tās kūpošās māju drupas?” Mūsu Kungs, kā likās, viņam nekā negribēja atbildēt, un Svētais Pēteris joprojām žēlojās. Viņš teica, ka viņš gan daudzreiz dusmojies par šo pilsētu, bet to nu gan viņš tai nekad neesot vēlējis, lai tā izskatītos tā kā tagad. Tad Mūsu Kungs beidzot atbildēja, mēģinādams izteikt kādu iebildumu. „To taču tu nevarēsi neatzīt, ka kristīgie bruņinieki cīnījās ar vislielāko bezbailību, nežēlodami savas dzīvības,” viņš teica.

Še nerru pārtrauca piekrišanas saucieni, bet viņš steigzās turpināt.

— Nē, nepārtrauciet mani! — viņš teica. — Nu es vairs neatceros, kur es beidzu. Jā, tiesa gan, es tikko gribeju teikt, ka Svētais Pēteris noslaucīja pāris asaras, kas izspiedās viņam acīs un kavēja viņu redzēt. „Jā, es

nekad nevarētu ticēt, ka viņi varētu būt tādi zvēri,” viņš teica. „Viņi jau ir slepkavojuši un laupījuši cauru dienu. Es tiešām nesaprotu, ka tu varēji ļauties sisties krustā, lai iegūtu sev tādus piekritējus.”

Bruņinieki joku uzņēma labvēlīgi. Viņi sāka skaļi un jautri smieties.

— Ko, nerr, vai Svētais Pēteris ir tik dusmīgs uz mums? — viens no viņiem sauca.

— Paliec nu klusu, lai varam dzirdēt, vai tad Mūsu Kungs mūs neaizstāvēja! — kāds cits iekrita starpā.

— Nē, Mūsu Kungs vispirms klušēja, — nerrs teica. — Viņš no agrākiem laikiem zināja, ka, ja Svētais Pēteris tā īsti bija iekarsis, tad nebija nozīmes runāt viņam pretim. Viņš tikai runāja savu, teikdams, lai Mūsu Kungs viņam nestāstot, ka beidzot viņi tomēr atcerējušies, kādā pilsētā atrodas un devušies uz baznīcu kailām kājām, grēku nožēlnieku tērpā. Dievkalpojums jau nevilciet tik ilgi, ka par to būtu vērts runāt. Pie tam viņš vēlreiz no torņa noliecās lejup, norādīdams uz Jeruzalemi. Viņš norādīja uz kristiešu nometni ārpus tās. „Vai tu redzi, kā tavi bruņinieki svin savu uzvaru?” viņš jautāja. Un Mūsu Kungs redzēja, ka visā nometnē tika dzerts un dzīrots. Bruņinieki un kaņķalpi sēdēja, noraudzīdamies uz sīriešu dejotājām. Pilni biķeři staigā-

ja apkārt, vīri meta kauliņus par ka-  
ra laupījumu . . .

— Un klausījās nerros, kas stāstī-  
ja muļķīgas teiksmas,— Ranjēro ie-  
krita valodā. — Vai arī tas nebija  
liels grēks?

Nerrs smiedamies pamāja Ranjē-  
ro, it kā teikdams: „Pagaidi, gan es  
tev atmaksāšu.”

— Nē, nepārtrauc mani,— viņš no  
jauna lūdza. — Nabaga nerrs viegli  
aizmirst, ko bija gribējis teikt. Jā, tas  
bija tā, Svētais Pēteris jautāja Mūsu  
Kungam stingrā balsī, vai viņš domā,  
ka šie ļaudis dara viņam lielu godu.  
Uz to Mūsu Kungs, protams, atbil-  
dēja, ka tā viņš nedomā. „Viņi bija  
laupītāji un slepkavas, pirms kā no  
mājas aiziet.” Svētais Pēteris teica,  
„slepkavas un laupītāji viņi ir vēl šo-  
dien. Šo pasākumu tu tikpat labi va-  
rēji atstāt nedarītu. No tā nekas labs  
neiznāks.”

— Nu, nu, nerr! — Ranjēro biedi-  
nādams teica.

Bet nerrs, kā varēja redzēt, uzskatī-  
ja to par goda lietu izmēģināt, cik  
tālu viņš varēja iet, līdz kāds uzlēks  
kājās un izsviedīs viņu ārā, un viņš  
turpināja bezbailīgi:

— Mūsu Kungs tikai nolieca galvu  
kā tāds, kas atzīst, ka ir saņēmis  
taisnu sodu. Bet gandrīz tai pašā  
acumirklī viņš ātri noliecās uz priek-  
šu un noraudzījās lejup ar lielāku uz-  
manību nekā līdz tam. Arī Svētais

Pēteris nu paskatījās lejup. „Ko tu  
tā skaties?” viņš brīnīdamies jautāja.

Nerrs izrādīja visu to ar ļoti dzi-  
vu vaibstu spēli. Visi bruņinieki red-  
zēja sev priekšā Mūsu Kungu un  
Svēto Pēteri un jautāja sev, ko gan  
Mūsu Kungs bija ieraudzījis.

— Mūsu Kungs atbildēja, ka nekā  
tur neesot,— nerrs teica, — bet viņš  
tomēr joprojām raudzījās lejup. Svē-  
tais Pēteris nu raudzījās tai pašā  
virzienā kā Mūsu Kungs, bet cita ne-  
kā nevarēja atrast, kā tikai to, ka  
Mūsu Kungs sēdēja un raudzījās  
lejā lielā teltī, kuŗas priekšā uz ga-  
riem šķēpiem bija uzdurta dažas sa-  
racēņu galvas un kur bija sakrauts  
liels daudzums krāšņu paklāju, zelta  
galda trauku un dārgu ieroču, kas  
bija paņemti Svētajā pilsētā. Šai teltī  
notika tas pats, kas visur citur no-  
metnē. Tur sēdēja pulks bruņinieku,  
tukšodami savus bīķerus. Vienīgā iz-  
šķirība varēja būt tā, ka še dzēra un  
trokšņoja vairāk nekā jebkuŗā citā  
vietā. Svētais Pēteris nevarēja sa-  
prast, kādēļ Mūsu Kungs, turp no-  
raudzīdamies, izskatījās tik apmier-  
nāts, ka viņam acis tā vien mirdzēja  
no prieka. Viņam likās, ka tik daudz  
cietu, briesmīgu seju viņš nezin vai  
jebkad bija redzējis sapulcētas ap  
vienu dziŗu galdu. Bet šo dziŗu saim-  
nieks, kuŗš sēdēja visaugstākajā vie-  
tā pie galda, bija briesmīgāks par vi-  
siem. Tas bija gadi trīsdesmit pieci

vecs vīrs, milzīgi liels un stūrainš, sarkanu rētām un skrambām izrobotu seju, cietām dūrēm un stipru, dārdošu balsi.

Še nerrs aplkusa uz brīdi, it kā viņš baidītos turpināt, bet kā Ranjēro, tā pārējiem patika dzirdēt stāstām par viņiem pašiem, un viņi tikai smējās par viņa uzmācību.

— Tu esi bezbailīgs vīrs, redzēsim, uz ko tu mērķē! — Ranjēro teica.

— Beidzot, — tā nerrs turpināja, — Mūsu Kungs pateica dažus vārdus, no kuŗiem Svētais Pēteris saprata, par ko viņš priecājās. Viņš jautāja, vai viņš neredzot pareizi, jeb vai tiešām vienam no bruņiniekiem atrodoties līdzās degoša svece.

Pie šiem vārdiem Ranjēro sarāvās. Viņu pārņēma dusmas uz nerru, un viņš izstiepa roku pēc smagas dzeņamās kannas mest to viņam sejā, bet viņš savaldījās, lai dzirdētu, vai vīrs runās viņam par godu vai par negodu.

— Svētais Pēteris nu ieraudzīja, — tā nerrs turpināja stāstīt, — ka, lai gan vispār telti apgaismoja lāpas, vienam no bruņiniekiem līdzās tiešām atradās degoša vaska svece, no tām, kas deg veselu diennakti. Bruņinieks, kuŗam nebija svečuŗa, kur to ielikt, bija salasījis labu tiesu akmeņu un aplicis tai apkārt, lai tā stāvētu.

Pie šiem vārdiem visa pie galda

sēdošā sabiedrība sāka skaļi smieties. Visi rādīja uz sveci, kas stāvēja uz galda līdzās Ranjēro un bija pilnīgi tāda, kā to nerrs bija aprakstījis. Bet Ranjēro asinis sakāpa galvā, jo tā bija tā pati svece, kuŗu viņš pirms dažām stundām bija aizdedzinājis pie svētā kapa. Viņš nebija varējis pārvarēt sevi un to nodzēst.

— Ieraudzījis šo sveci, — nerrs teica, — Svētais Pēteris tūliņ saprata, kas Mūsu Kungu bija iepriecinājis, bet pie tam viņš nevarēja viņu mazliet nenožēlot. „Jā gan,” viņš teica, „tas ir tas bruņinieks, kuŗš pirmais pēc Buijonas kunga uzlēca uz mūŗa un kuŗam šovakar kā pirmajam bija ļauts aizdedzināt savu sveci pie svētā kapa.” — „Jā, tā ir,” Mūsu Kungs teica, „un, kā tu redzi, viņa svece vēl deg.”

Nerrs nu runāja ļoti ātri, pa starpām uzmezdams glūnošu skatienu Ranjēro.

— Svētais Pēteris vēl aizvien nevarēja mazliet nenožēlot Mūsu Kungu. „Vai tu nesaproti, kādēļ viņš vēl aizvien ļauj svecei degt?” viņš jautāja. „Tev laikam šķiet, ka viņš domā par tavām mokām un nāvi, tanī raudzīdamies. Bet viņš nedomā ne par ko citu kā par godu, kāds viņam tika parādīts, atzīstot viņu par drošsirdīgāko kaŗaspēkā tūliņ pēc Gotfrīda.”

Pie šiem vārdiem smējās visi Ran-

jēro viesi. Ranjēro bija ļoti jauns, bet pārvarēja sevi un arī smējās. Viņš zināja, ka viņš visiem liktos smieklīgs, ja nespētu paciest mazu joku.

— Bet Mūsu Kungs nepiekrita Svētajam Pēterim, — tā nerrs stāstīja tālāk. — „Vai tu neredzi, cik saudzīgi viņš apietas ar sveci?” viņš jautāja. „Viņš liek roku liesmai priekšā, kolīdz kāds paceļ telts aizsegu, aiz bailēm, ka caurvējš to varētu izpūst. Un bez mitēšanās viņš dzen projām nakts tauriņus, kuņi, ap to lidodami, draud to izdzēst.”

Visi smējās aizvien vairāk, jo tas, ko nerrs teica, bija tīrā taisnība. Ranjēro aizvien grūtāk nācās valdīt. Viņam šķita, ka viņš nevar pānest, ka kāds dzen jokus ar svēto sveces liesmu.

— Svētais Pēteris tomēr lāga negribēja ticēt, — nerrs turpināja. — Viņš jautāja Mūsu Kungam, vai viņš pazīstot šo bruņinieku. „Viņš nav no tiem, kas bieži apmeklē dievkalpojumus un deldē lūdzamo soliņu,” viņš teica. Bet Mūsu Kungs nebija pārliecināms. „Svēto Pēteri, Svēto Pēteri!” viņš svinīgi teica. „Tici man, ka pēc visa notikušā šis bruņinieks kļūs dievbijīgāks nekā Gotfrīds! No kurienes nāk lēnība un dievbijība, ja ne no mana kapa. Tu redzēsi Ranjēro di Ranjēru palīdzam atrairnēm un trūkuma cietējiem gūstekņiem. Tu

redzēsi viņu rūpējamies par slimiem un apbēdinātiem, tāpat kā viņš tagad rūpējas par svēto sveces liesmu.”

Par to visi nesavaldīgi smējās. Viņiem, kas pazina Ranjēro dabu un dzīves veidu, tas likās ļoti smieklīgi. Bet viņam pašam kā joks, tā smieklī šķita nepanesami. Kājās uztrūcies, viņš gribēja pārmācīt nerru. Pie tam viņš tik strauji uzgrūdās galdam, kas nebija nekas vairāk kā uz bukiem uzlikta durvis, ka tas sāka grīloties un svece apgāzās. Nu varēja redzēt, cik ļoti Ranjēro rūpēja, lai svece joprojām degtu. Viņš savaldīja dusmas tik ilgi, ka viņam pietika laika to uzcelt un atdzīvināt liesmu, pirms mesties nerram virsū. Bet, kamēr viņš ar sveci bija ticis galā, nerrs jau bija izsteidzies ārā no telts, un Ranjēro saprata, ka neatmaksātos sekot viņam nakts tumsā. „Gan es viņu satikšu kādā citā reizē,” viņš domāja apsēzdamies.

Galda viesi pa tam bija izsmējušies, un viens no viņiem griezās pie Ranjēro, domādams turpināt joku.

— Viena lieta tomēr ir droša, Ranjēro, tas ir, ka šoreiz tu madonnai Florencē nevarēsi nosūtīt to dārgāko, ko cīņā esi guvis.

Ranjēro viņam jautāja, kādēļ viņš domājot, ka šoreiz viņš nesekošot savam vecajam paradumam.

— Nekāda cita iemesla pēc, — bruņinieks teica, — kā tikai tādēļ, ka

tavs dārgākais ieguvums ir šī sveces liesma, kuŗu tev, visam kaŗaspēkam klāt esot, bija ļauts aizdedzināt svētā kapa baznīcā. Un to tu taŗu gan nevarēsi aizsūtīt uz Florenci.

Atkal citi bruņinieki smējās, bet Ranjēro nu bija tādā garastāvoklī, ka būtu gatavs izdarīt nezin ko, lai tikai izbeigtos šie smieklī. Ātri izšķīries, viņš pasauca kādu vecu ieroŗu nesēju un teica viņam:

— Sataisies, Džovanni, gaŗam ceļojumam. Rīt tev jādodas uz Florenci ar šo svēto sveces liesmu.

Bet ieroŗu nesējs noteikti atteicās paklausīt pavēlei.

— Tā ir lieta, ko negribu uzņemt, — viņš teica. — Kā tas varētu būt iespējams jāŗus nogādāt līdz Florenci sveces liesmu? Tā jau nodzīsīs, iekām vēl es būŗu izkļuvis no noŗmetnes.

Ranjēro griezās pie visiem saviem vīriem pēc kārtas. Bet visi viņi atbildēja vienu un to paŗu. Gandrīz likās, ka viņi Ranjēro pavēli neņēma nopietni.

Ranjēro iekarsa aizvien vairāk. Beidzot viņš, pacietību zaudējis, iesaucās:

— Šī sveces liesma tomēr tiks nogādāta uz Florenci, un tā kā neviens cits ar to negrib jāt uz turieni, tad es pats to darīŗu.

— Aŗdomā labi, iekām apņemies!

— viens no bruņiniekiem teica. — Aizjādams tu zaudēsi veselu valsti.

— Zvēru jums, ka aizvedīŗu šo sveces liesmu uz Florenci! — Ranjēro iesaucās. — Izdarīŗu to, ko neviens cits nav gribējis uzņemt.

Vecais ieroŗu nesējs aizstāvējās.

— Kungs, ar tevi tā ir cita lieta. Tu vari ņemt līdz lielu pavadoniŗu, bet mani tu gribēji sūtīt vienu paŗu.

Bet Ranjēro vairs par sevi nevaldīja un neapsvēra savus vārdus.

— Arī es ceļoŗu viens pats, — viņš teica.

Ar to Ranjēro bija panācis savu gribu. Visi smieklī teltī bija aplkusuŗi.

— Kādēļ jūs vairs nesmejaties? — Ranjēro jautāja. — Droŗam vīram šis pasākums taŗu nav vairāk nekās kā bērna rotaļa.

### 3

Nākoŗās dienas rītaŗsmā Ranjēro sēdās zirgā. Viņš bija tēŗpies pilnās bruņās, bet vīrs tām viņam bija uzmetsts rupjš svētcēlnieka apmetnis, lai saules stari pārāk nesakarsētu dzelzs tēŗpu. Viņš bija bruņojies ar zobenu un kaujas vāli un jāja labā zirgā. Rokā viņš turēja degoŗu sveci, un pie segliem viņam bija piestiprināti pāris lieli saiŗķi gaŗu vaska sveŗu, lai liesma neizdzistu barības trūkuma dēļ.

Ranjēro lēnām jāja pa gaŗo, aizkrauto telŗu ieltu, un pagaidām viss norisinājās labi. Vēl bija tik agrs, ka miglas, kas bija uzkāpuŗas augŗā no dziļajām ielejām ap Jeruzalemi, vēl nebija izkliŗuŗas, un Ranjēro jāja it kā caur baltu nakti. Visa nometne gulēja, un Ranjēro netraucēts tika gaŗām sargiem. Neviens no viņiem neapturēja viņa, jo migla kavēja viņus ieraudzīt Ranjēro, bet uz ceļiem pēdas augstumā gulēja putekliem līdzīgi piŗļi, kas zirga soļus padarīja nedzirdamus.

Ranjēro drīz vien atradās ārpus nometnes un nogriezās pa ceļu, kuŗŗ veda uz Jopi. Ceļŗ nu bija labāks, bet viņŗ vēl aizvien jāja lēnām sveces liesmas dēļ. Tā biezajā miglā dega vāji ar sarkanīgu dreboŗu gaismu. Lielu kukaiņi ļaukstoŗiem spārnu vēdieniem metās taisni uz liesmu. Ranjēro bija diezgan darba to sargot, bet viņŗ bija pie ļoti laba prāta, un viņam vēl aizvien likās, ka uzdevums, kuŗu viņŗ bija uzņēmis, nebija grūtāks, ka arī bērnŗ to varētu veikt.

Te, apņicis lēno uz priekŗu virzīŗanos, zirgs sāka rikŗot. Nu sveces liesma vējā sāka raustīties. Nelīdzēja, ka Ranjēro mēģināja aizsegt to ar plaukstu un ar apmetni. Viņŗ redzēja, ka tā taisījās izdzist.

Viņam tomēr nebija ne mazākās vēlēŗanās tik ātri atsacīties no sava nodoma. Apturējis zirgu, viņŗ brīdi

mierīgi sēdēja un domāja. Beidzot viņŗ izlēca no segliem un mēģināja uzsēsties zirgā atmuguriski, tā ar savu augumu sargādams liesmu no vēja. Tā viņam izdevās uzturēt to degoŗu, bet nu viņŗ redzēja gan, ka jājiens tomēr būs grūtāks, nekā viņam sākumā bija licies.

Kad viņŗ bija ticis pāri kalniem, kas apņem Jeruzalemi, migla izkliŗa. Viņŗ tagad jāja uz priekŗu vislielākā atstātībā. Nebija ne cilvēku, ne celtņu, ne zaļu koku un augu, tikai kalas augstienes.

Te Ranjēro uzbruka laupītāji. Tie bija vīri, kas neaicināti sekoja kaŗaspēkam un pārtika no laupīŗanas. Viņi bija gulējuŗi paslēpuŗies aiz kāda kalnu paugura, un Ranjēro, kas jāja atmuguriski, neieraudzīja viņus ātrāk, kā tikai tad, kad tie jau bija viņu ielenkuŗi un pacēla pret viņu savus zobenus.

To bija kādi divpadsmit vīri. Viņi izskatījās nožēlojami un jāja tāda paŗa izskata zirgos. Ranjēro tūliņ redzēja, ka viņam nenāktos grūti izlauzties baram cauri un aizjāt no viņiem. Bet viņŗ saprata, ka tas nebija izdarāms, ja viņŗ nenometīs sveci. Un viņam tomēr likās, ka pēc tiem lepnajiem vārdiem, kādus viņŗ bija izteicis pagājuŗā nakti, viņŗ tik viegli nevarēja atteikties no pasākuma.

Ranjēro tādēļ citas izejas neredzēja kā panākt vienoŗanos ar laupītā-

jiem. Viņš teica viņiem, ka, tā kā viņš esot labi apbruņots un jānot labu zirgu, tad viņiem grūti nāktos viņu uzvarēt, ja viņš aizstāvētos. Bet viņu saistot solījums, un viņš nepretošoties un bez cīņas ļausot viņiem paņemt, ko viņi vēloties, ja vien viņi apsolut neizdzēst viņa sveci.

Laupītāji bija domājuši, ka viņus gaida sīva cīņa. Ļoti priecīgi par Ranjēro priekšlikumu, viņi tūlīņ ņēmās viņu aplaupīt. Viņi atņēma viņam bruņas un zirgu, ieročus un naudu. Vienīgais, ko viņi viņam atstāja, bija rupjais apmetnis un abi sveču saišķi. Solījumu neizdzēst sveces liesmu viņi godīgi turēja.

Viens no viņiem bija uzlēcis Ranjēro zirgā. Kad viņš manīja, cik tas bija labs, viņā laikam pamodās līdzjūtība pret bruņinieku. Viņš viņam uzsauca:

— Klausies, mēs negribam būt pārāk cieti pret kristieti. Vari ņemt manu veco zirgu un jāt uz tā.

Tas bija nožēlojams kraķis, kuŗš kustējās tik stīvi, it kā būtu no koka.

Kad laupītāji beidzot bija projām un Ranjēro zirgēlim taisījās sēsties mugurā, viņš pats sev teica:

— Sveces liesma būs mani apbūrusi, tās dēļ man nu būs jājāj pa ceļu kā trakam nabagam.

Viņš saprata, ka darītu gudri, griezdamies atpakaļ, tādēļ ka pašā-

kums tiešām bija neveicams. Bet viņu bija pārņēmusi tāda stipra griba to paveikt līdz galam, ka viņš vēlēšanos turpināt ceļu nespēja pārvarēt.

Tā viņš devās tālāk. Vēl aizvien viņš sev visapkārt redzēja tās pašas kailās, gaišdzeltenās augstienes.

Pēc laiciņa viņš jāja gaŗām jaunam ganam, kuŗš ganīja četras kazas. Kad Ranjēro redzēja lopīņus ganāmieš uz kaila lauka, viņš brīnījās, vai tad viņi ēdot zemes.

Šim ganam droši vien bija piederējis lielāks ganāmpulks, kuŗu viņam bija nolaupijuši krusta kaŗotāji. Ieraudzījis tagad jājam vientuļu kristieti, viņš, kā vien varēdams, lūkoja darīt viņam ļaunu. Tas metās viņam klāt, ar savu gana zizli lūkodams iesist pa sveci. Ranjēro tā saistīja sveces liesma, ka viņš nespēja aizstāvēties pat pret ganu. Viņš tikai pierāva sveci sev klāt, to sargādams. Gans vēl pāra reizes mēģināja iesist pa sveci, bet tad pārsteigts palika mierā. Viņš redzēja, ka Ranjēro apmetnis bija sācis degt, bet, kamēr sveces liesma bija apdraudēta, Ranjēro nekā nedarīja, lai uguni noslāpētu. Varēja redzēt, ka gans bija nokaunējies. Viņš ilgi sekoja Ranjēro un kādā vietā, kur ļoti šaurs ceļš veda starp divām dziļām aizām, viņš piegāja un veda viņa zirgu.

Ranjēro smaidīdams nodomāja, ka gans droši vien tur viņu par svētu

vīru, kurš dodas grēku nožēlošanas ceļojumā.

Pret vakaru Ranjēro sāka satikt cilvēkus, jo vēsts par Jeruzalemes krišanu jau nakti bija aizgājusi līdz krastam, un liels daudzums cilvēku bija sataisījušies doties augšā uz turieni. Tur bija svētceļnieki, kas gadiem bija gaidījuši uz izdevību iekļūt Jeruzalemē, tur bija tikko ieradušās kaņšpēka daļas un, galvenā kārtā, tur bija tirgotāji, kas steidzās augšup ar pārtikas līdzekļu vezumiem.

Kad šie pūli satika Ranjēro jājam atmuguriski ar degošu sveci rokā, viņi sauca:

— Traks cilvēks, traks cilvēks!

Lielākā daļa bija italieši, un Ranjēro dzirdēja, ka tie viņa paša valodā sauca: „Pazzo, pazzo!”, kas nozīmē „traks cilvēks, traks cilvēks!”

Ranjēro, kurš visu dienu tik labi bija pratis savaldīties, stipri uztraucās par šiem saucieniem, kas pastāvīgi atkārtojās. Pēkšņi viņš, no segliem izlēcis, ar savām cietajām dūrēm sāka pārmācīt saucējus. Kad ļaudis dabūja just, cik smagi krita sitieni, izcēlās vispārīga bēgšana, un drīz vien viņš viens pats stāvēja uz ceļa.

Nu Ranjēro atkal atjēdzās.

— Tiem tiešām bija taisnība, kas tevī dēvēja par traku,— viņš teica, raudzīdamies apkārt pēc sveces, jo nezināja, kur to bija līcis. Beidzot viņš ieraudzīja, ka tā no ceļa bija

noripojusi kādā bedrē. Liesma bija nodzisusi, bet, ieraudzījis uguni kvēlojam sausā zāļu cerā turpat tai līdzās, viņš saprata, ka viņam par laimi svece, pirms pašai nodzist, bija aizdedzinājusi zāli.

„Visas lielās pūles varēja bēdīgi beigties,” viņš domāja, aizdedzinādam sveci un iekāpdams seglos. Viņš nu bija visai pazemīgs. Viņam tagad likās maz ticams, ka ceļojums varētu laimīgi beigties.

Pret vakaru Ranjēro nonāca līdz Ramlei un aizjāja līdz kādai vietai, kur karavānas mēdza pavadīt nakti. Tas bija liels, apjums pagalms. Visapkārt atradās mazi nodalījumi, kur ceļotāji varēja novietot savus jājamos lopus. Istabu nebija, bet cilvēki gulēja saviem lopiem līdzās.

Viss bija cilvēku pārpildīts, tomēr saimnieks pagādāja novietni Ranjēro un viņa zirgam. Viņš pameta arī bārību zirgam un paēdināja jātnieku.

Kad Ranjēro redzēja, ka ar viņu apgājās tik labi, viņš sacīja pats sev: „Es gandrīz sāku domāt, ka laupītāji man ir izdarījuši pakalpojumu, noņemdami man bruņas un zirgu. Droši vien es ar savu nesamo vieglāk tikšu uz priekšu, ja mani turēs par traku.”

Ievedis zirgu steliņģi, Ranjēro apsedās uz salmu kūļa ar sveci rokās, nodomājis nakti negulēt, bet pavadīt to nomodā.

Bet tikko apsēdies, Ranjēro ie-  
nraudās. Viņš bija ļoti noguris, tāpat  
miegā viņš izstiepās visā gaŗumā un  
nogulēja līdz rītam.

Atmodies viņš neredzēja ne sveces  
liesmas, ne sveces. Izmeklējies sal-  
mos sveci, viņš to nekur neatrada.

— Kāds to ir paņēmis un nodzēsis,  
— viņš teica. Viņš mēģināja sev ie-  
stāstīt, ka ir priecīgs, ka viss tā ir  
beidzies, ka nu viņam vairs nav jā-  
veic neiespējams pasākums.

Bet līdz ar šīm domām viņš iz-  
juta tukšumu, un viņam likās, it kā  
viņam kaut kā trūktu. Viņam šķita,  
ka nekad viņam nebija bijusi tik liela  
vēlēšanās, lai piepildītos viņa pasā-  
kums kā tagad.

Viņš izveda zirgu, nosukāja to un  
uzlika seglus.

Kad viņš bija gatavs, pie viņa ar  
degošu sveci rokā pienāca saimnieks,  
kuŗam piederēja karavānu mītne.  
Viņš teica franku valodā:

— Vakar vakarā, kad tu biji aiz-  
midzis, man vajadzēja atņemt tev ta-  
vu sveci, bet nu es tev to atkal at-  
dodu.

Ranjēro nekā neizrādīja, viņš glu-  
ži mierīgi teica:

— Tas bija gudri darīts, ka tu to  
nodzēsi.

— Es to nenodzēsu, — vīrs teica.  
— Redzēju, ka tu ieradies ar degošu  
sveci, un man šķita, ka tava vēlēša-  
nās ir, lai tā degtu visu laiku. Apska-

ties vien, kā tā ir sarukusi, tad sa-  
pratīsi, ka tā ir degusi cauru nakti.

Ranjēro bija ļoti priecīgs un, vi-  
sādi saimnieku uzteicis, vislabākā  
garastāvoklī jāja tālāk.

## 4

Kad Ranjēro devās projām no Je-  
ruzalemes, viņš bija nodomājis  
braukt pa jūru no Jopes līdz Italijai.  
Bet pēc tam, kad laupītāji viņam bija  
noņēmuši visu naudu, viņš savu ap-  
ņēšanas grozīja un nolēma izvēlē-  
ties zemes ceļu.

Tas bija gaŗš ceļojums. No Jopes  
gar Sīrijas krastu viņš virzījās uz  
ziemeļiem. Pēc tam ceļš viņu gar  
Mazāzijas pussalu veda uz rietu-  
miem. Tad no jauna augšup uz zie-  
meļiem līdz pat Konstantinopolei.  
Bet no turienes līdz Florenci bija  
diezgan tāls ceļš.

Visu šo laiku Ranjēro pārtika no  
labprātīgām dāvanām. Tie, kas ar  
viņu dalīja savu maizi, pa lielākajai  
daļai bija svētceļnieki, kas tagad ba-  
riem plūda uz Jeruzalemi.

Lai gan Ranjēro pa lielākajai da-  
ļai jāja viens, dienas viņam nebija ne  
gaŗas, ne vienmuļas. Aizvien viņam  
bija jāsarga sveces liesma, par kuŗu  
viņš nekad nevarēja būt drošs. Pieti-  
ka vismazākā vēja vai viena lietus  
piliena, lai tās vairs nebūtu.

Jājot pa vientuļiem ceļiem un do-

mājot tikai par to, kā uzturēt sveces liesmu, lai tā nenodzistu, Ranjēro sāka likties, ka viņš jau kādreiz kaut ko tamlīdzīgu ir piedzīvojis, redzējis kādu cilvēku kaut ko sargājam, kas bija tikpat vārīgs kā sveces liesma.

Sākumā viņam viss tas bija tik neskaidrs, ka viņš šaubījās, vai tikai tas nav kaut kas kādreiz sapņos redzēts.

Bet, kamēr viņš vientuļš jāja zemei cauri, domas, ka viņš kaut ko tamlīdzīgu jau agrāk ir redzējis, nemitīgi atkārtojās.

— Man ir tā, it kā es visu savu mūžu nekad ne par ko citu nebūtu dzirdējis runājam,— viņš teica.

Vienā vakarā Ranjēro iejāja kādā pilsētā. Kā jau vakarā, sievas, durvis stāvēdamas, gaidīja savus vīrus. Ranjēro ieraudzīja vienu, kuņai bija liels un slaidis augums un nopietnas acis. Viņa tam atgādināja Frančesku deļi Uberti.

Līdz ar to Ranjēro noskaidrojās tas, kas viņu bija nodarbinājis. Viņš saprata, ka droši vien Frančeskaļ viņas mīlestība bija bijusi kā sveces liesma, ko viņa aizvien bija gribējusi uzturēt degošu, pastāvīgi baidīdamās, ka Ranjēro to nodzēsīs. Šīs domas viņu pārsteidza, tomēr viņam aizvien vairāk sāka likties, ka tas tiešām tā bija. Pirmo reizi viņš sāka saprast, kādēļ Frančeska no viņa bija

aizgājusi un ka ar ieroču slauķi viņu atpakaļ neiegūs.



Ceļojums, ko Ranjēro bija iesācis, stipri ievilkās gaŗumā. Un tas patie-lākajai daļai bija tādēļ, ka viņš neva-rēja uzturēties ārā, kad laiks bija nelabvēlīgs. Viņš tad sēdēja karavā-nu serajā un sargāja sveces liesmu. Tās bija ļoti grūtas dienas.

Vienā dienā, jānot pār Libanona kalnu, viņš redzēja, ka savelkas ne-gaiss. Ceļš viņam patlaban gāja ļoti augstu starp briesmīgām aizām un gar stāvām klinšu sienām, tālu nost no cilvēku mājokļiem. Beidzot viņš uz klinšu smailes ieraudzīja kāda saracēņu svētā kapu. Tā bija maza, četrstūrainā akmeņu celtne ar velvē-tu jumtu. Viņam šķita, ka labāk būs meklēt patvērumu tur.

Tikko Ranjēro bija iegājis iekšā, kad jau tūliņ sāka plosīties sniega vētra, kas ilga divas dienas. Tai pašā laikā iestājās tik liels aukstums, ka viņš tikko nenosala.

Ranjēro zināja, ka ārā uz kalna bija tik daudz sprunguļu un zaru, ka viņam nenāktos grūti salasīt malku ugunskuram. Bet sveces liesma, ko viņš nesa, viņam šķita tik svēta, ka viņš ar to neko citu negribēja aizde-dzināt kā sveces uz svētās jaunavas altāra.

Negaiss plosījās aizvien nīknāk, un beidzot viņš dzirdēja pārkonu un redzēja zibeni. Bet viens zibens iespēra kalnā turpat kapa priekšā un aizdedzināja kādu koku. Tā Ranjēro varēja iekurt uguni, neaizņemoties svēto liesmu.



Reiz, jānot pa kādu tuksnešainu Cilicijas kalnu novadu, Ranjēro izbeidzās sveces. Tas sveču saišķis, ko viņš bija vedis līdz no Jeruzalemes, jau sen bija izgājis, bet viņš tomēr bija varējis iztikt, tādēļ ka ceļā aizvien bija atradušās kristīgas draudzes, kur viņš bija varējis izlūgties jaunās sveces.

Bet nu viņa krājums bija izbeidzies, un viņam šķita, ka līdz ar to viņa ceļojumam būs pienācis gals.

Kad svece tik tālu bija nodegusi, ka liesma dedzināja viņam roku, viņš nolēca no zirga un, salasījis zarus un sausu zāli, aizdedzināja tos ar vēl atlikušo liesmu.

Bet kamēr Ranjēro tā sēdēja un skūma par to, ka svētajai liesmai būs jāmirst, viņš uz ceļa izdzirda dziedāšanu un ieraudzīja tuvojamies svētceļnieku procesiju ar svecēm rokās. Tie atradās ceļā uz alu, kur kāds svētais virs bija dzīvojis, un Ranjēro sekoja viņiem. Bet viņu vidū atradās kāda veca sieva, kurai grūti nācās

paiet. Ranjēro viņai palīdzēja un uzvilka viņu kalnā.

Kad tā vēlāk viņam pateicās, viņš tai aizrādīja, lai tā atdod viņam savu sveci, un arī daži citi atdavināja viņam sveces, kuŗas viņi nesa.

Sveces nodzēsis, viņš ar tām steigās lejup pa teku un aizdedzināja vienu pie pēdējām kvēlošām oglēm no tā ugunsкура, kas bija aizdedzināts ar svēto liesmu.



Reiz pusdienas laikā bija ļoti karsts, un Ranjēro kādos krūmos bija nolicies gulēt. Viņš gulēja smagā miegā, un svece viņam līdzās bija iesprausta starp dažiem akmeņiem. Bet kad Ranjēro laiciņu bija gulējis, sāka līt un lija diezgan ilgi, bet viņš nepamodās. Kad viņš beidzot uztrūcās no miega, zeme viņam apkārt bija slapja, un viņš tikko uzdrošinājās paraudzīties uz sveci aiz bailēm, ka tā varētu būt nodzisusi. Bet svece dega klusu un mierīgi, lietum līstot, un Ranjēro redzēja, ka tas bija tādēļ, ka divi mazi putniņi līdinājās virs liesmas pa mazu gabaliņu no tās. Tie glāstījās knābjiem un izplestiem spārniem izsargāja sveces liesmu no lietus.

Ranjēro tūliņ noņēma savu kapuci un uzkāra to virs liesmas. Tad viņš izstiepa roku pret mazajiem putni-

ņiem, jo viņam bija radusies vēlēšanās tos noglāstīt. Neviens no viņiem nelaidās projām, bet ļāvās viņam nokerties.

Ranjēro bija liels brīnums, ka putni no viņa nebaidījās. Bet viņš domāja: „Viņi no manis nebaidās, jo zina, ka man nav cita nolūka, kā pasargāt to, kas ir vārīgāks par visu.”

Reiz, kad Ranjēro jāja netālu no Nikejas, viņam iznāca sastapties ar rietumnieku kungiem, kuŗi veda palīga kaŗaspēku uz svēto zemi. Šai barā atradās arī Robērs Taijefērs, ceļojošs bruņinieks un trubadūrs.

Ranjēro jāja savā nodilušajā apmetnī ar sveci rokā, un kaŗavīri, kā parasts, sāka saukt: „Traks cilvēks, traks cilvēks!” Bet Robērs apsauca viņus un izjautāja jājēju.

— Vai tu tā jau ilgi esi jājis? — viņš viņam jautāja.

— Esmu tā jājis no pašas Jeruzalemes, — Ranjēro atbildēja.

— Tad jau tava svece ceļā daudzreiz būs nodzisusi?

— Mana svece vēl aizvien deg ar to pašu liesmu, kā kad es atstāju Jeruzalemi, — Ranjēro atbildēja.

Tad Robērs Taijefērs viņam teica:

— Arī es esmu viens no tiem, kas nes liesmu, un es gribētu, lai tā degtu mūžīgi. Bet varbūt tu, kas savu liesmu esi uzturējis degošu no pat Jeruzalemes, vari man pateikt, ko lai daru, lai tā nenodzistu.

Tad Ranjēro atbildēja:

— Kungs, tas ir grūts darbs, kaut gan liekas esam nenozīmīgs. Negribētu jums ieteikt uzņemties tādu lietu. Jo šī mazā liesma no jums prasa, lai jūs pilnīgi atsakāties domāt par ko citu. Tā nepieļauj, ka jums būtu mīļākā, ja jums uz to būtu patīkšana, tāpat arī jūs šīs liesmas dēļ nevarat uzdrošināties nosēsties un ņemt daļību dzīrēs. Ne jums kas cits var būt domās kā tikai šī liesma, nedz arī cits kāds prieks. Bet kādēļ es jūs visvairāk gribētu atrunāt no tāda ceļojuma, kādu es tagad esmu uzņēmis, ir tas, ka jūs ne acumirkli nevarat būt drošs. Lai arī jūs no nezin cik briesmām būtu pasargājuši liesmu, jūs nevienu acumirkli nevarat justies drošs, bet jums jābūt gatavam, ka nākošā acumirkli jums tās vairs nebūs.

Bet Robērs Taijefērs, galvu pacēlis, lepnī atbildēja:

— Ko tu esi darījis savas sveces liesmas labā, to es gan pratīšu darīt savas liesmas labā.



Ranjēro bija nonācis Itālijā. Vienā dienā viņš pa vientulīgiem ceļiem jāja pār kalniem. Te kāda sieviete skriešus dzinās viņam pakaļ un lūdza atļauju aizdegt uguni pie viņa sveces.

— Uguns manās mājās ir nodzi-

susi, mani bērni ir izsalkuši. Aizdod man uguni, lai varu izkurināt krāsni un izcept viņiem maizi!

Viņa izstiepa roku pēc sveces, bet Ranjēro to atrāva atpakaļ, jo negribēja pieļaut, ka ar šo liesmu tiek aizdedzināts kas cits kā svece pie svētās jaunavas bildes.

Tad sieva viņam teica:

— Dod man uguni, svētceļniek, jo manu bērnu dzīvība ir liesma, kas man jāuztur degoša!

Šo vārdu dēļ Ranjēro ļāva viņai aizdedzināt viņas spuldzes degli pie savas sveces.

Dažas stundas vēlāk Ranjēro ieāja kādā ciemā. Tas atradās augstu kalnā, kādēļ tur valdīja liels aukstums. Kāds jauns zemnieks, kuŗš stāvēja uz ceļa, redzēja nabadziņu jājam nodilušā apmetnī. Žigli norāvis īso mēteli, kas viņam bija mugurā, zemnieks pameta to viņam, zirga mugurā sēdošam. Bet mēteliis uzkrita tieši virsū svecei un to nodzēsa.

Tad Ranjēro atcerējās sievu, kas no viņa bija izlūgusies uguni. Viņš atgriezās atpakaļ pie viņas un no jauna aizdedzināja savu sveci pie svētās uguns.

Pirms jāt tālāk, viņš viņai teica:

— Tu saki, ka sveces liesma, kas tev jāuztur, ir tavu bērnu dzīvība. Vai vari man pateikt, kādu vārdu dot tai liesmai, ko esmu izvadājis tik gaŗus ceļus?

— Kur tava sveces liesma ir aizdedzināta? — sieva jautāja.

— Tā ir aizdedzināta pie Kristus kapa, — Ranjēro teica.

— Tad to citādi nevar saukt kā par žēlsirdību un cilvēku mīlestību, — viņa atbildēja.

Ranjēro pasmējās par atbildi. Viņš sev šķitās esam divains apustulis tādiem tikumiem.



Ranjēro jāja caur ziliem, skaisti veidotiem kalnu pauguriem. Viņš redzēja, ka atradās Florences tuvumā.

Viņš domāja par to, ka nu drīz būs brīvs no sveces liesmas. Viņš atcerējās savu telti Jeruzalemē, ko bija atstājis pilnu ar kaŗa laupījumu, un savus brašos kaŗavīrus, kuŗus bija atstājis Palestīnā un kas priecātos, ja viņš atkal atgrieztos pie kaŗavīra amata un vadītu viņus uz uzvarām un ieguvumiem.

Tad Ranjēro ievēroja, ka nejūt prieka, par to domājot, bet ka viņa domas mīlāk novirzās uz ko citu.

Ranjēro nu pirmo reiz ieskatīja, ka vairs nebija tas pats cilvēks, kuŗš bija aizjājis no Jeruzalemes. Jājiens ar sveces liesmu bija viņam mācījis priecāties par visiem, kas bija miermīlīgi, gudri un žēlsirdīgi un just riebumu pret mezonīgajiem un ciņas kārajiem.

Viņš tapa priecīgs ik reizes, kad iedomāja cilvēkus, kas mierīgi strādāja savās mājās, un viņam ienāca prātā, ka arī viņš labprāt apmestos savā vecajā darbnīcā Florencē un pagatavotu skaistus un mākslīgus izstrādājumus.

„Tiešām! Šī liesma mani ir pārvērtusi,” viņš domāja. „Man šķiet, ka tā mani ir padarījusi par citu cilvēku.”

## 5

Bija Lieldienas, kad Ranjēro iejāja Florencē.

Tikko viņš bija izkļuvis caur pilsētas vārtiem, jādams atmuguriski, kapuci pār seju pārvilcis, ar degošo sveci rokās, kad jau kāds ubags piecēlās, saukdams daudzreiz dzirdēto:

— Pazzo, pazzo!

Šim izsauceņam atskatot, kāds ielas zēns izskrēja no vieniem vārtiem un kāds slaists, kuŗam ilgu laiku cita darba nebija bijis kā gulēt un skatīties gaisā, uzlēca kājās. Un abi sāka saukt to pašu:

— Pazzo, pazzo!

Tā kā saucēju nu bija trīs, tad troksnis bija pietiekami liels, lai saceltu kājās visus ielas zēnus. Tie steidzīgi lasījās kopā no visiem kaktiem un stūriem un, tikko ieraudzījuši Ranjēro viņa noplīsušajā apmet-

nī, nožēlojamā zirga mugurā, viņi sauca:

— Pazzo, pazzo!

Bet pie tā Ranjēro jau bija pieradis. Viņš mierīgi jāja projām pa ielu, par saucējiem nelikdamies ne zinis.

Tie neapmierinājās ar saucieniem vien, bet viens no viņiem arī palēcās un mēģināja izpūst sveci.

Ranjēro pacēla sveci uz augšu. Tai pašā laikā viņš mēģināja arī paskubināt zirgu, lai izbēgtu puikām.

Bet tie turējās viņam līdzās un darīja visu, ko varēja, lai izdzestu sveci.

Jo vairāk Ranjēro centās pasargāt liesmu, jo dedzīgāki viņi kļuva. Cits citam mugurā uzlēkuši, viņi izspieda vaigus un pūta. Viņi svieda savas mices, tēmēdami svecei. Tikai tādēļ, ka viņu bija tik daudz un ka viņi grūstījās savā starpā, viņiem neizdevās izdzēst sveces liesmu.

Tracis uz ielas bija ļoti liels. Logos stāvēja cilvēki un smējās. Neviens nejuta līdzcietības ar trako, kuŗš gribēja pasargāt savu sveces liesmu. Bija baznīcas laiks, un daudz baznīcēnu atradās ceļā uz dievkalpojumu. Arī viņi apstājās un smējās par joku.

Bet nu Ranjēro seglos stāvēja stāvus, lai paglābtu sveces liesmu. Viņa izskats bija mežonīgs. Kapuce bija noslidējusi zemē, un bija redzama viņa seja, kas bija novājējusi un bā-

la kā moceklim. Sveci viņš turēja tik augstu paceltu, cik vien viņam bija iespējams.

Viša iela bija viens vienīgs jūklis. Arī pieaugušie sāka ņemt dalību rotaļā. Sievietes vēdināja galvas lakatiņiem un vīrieši vicināja beretes. Visi pūlējās nodzēst sveci.

Ranjēro piejāja pie kādas mājas, kurai bija loga izbūve. Tanī stāvēja kāda sieviete. Pārļiekusies tai pāri, viņa paķēra sveci un izeidzās ar to iekšā.

Atskanēja skaļi smieklī un gaviles, bet Ranjēro sagriļojās seglos un nogāzās zemē uz ielas.

Bet kad viņš sadauzījies un samanu zaudējis gulēja uz ielas, tā tūlīn iztukšojās no cilvēkiem.

Neviens par pakritušo negribēja parūpēties. Viņa zirgs vienīgais apstājās viņam līdzās.

Tiklīdz ļaužu pūlis bija nozudis no ielas, Frančeska deļi Uberti iznāca no sava nama ar degošo sveci rokās. Viņa vēl bija skaista, viņas vaibsti bija laipni, acis nopietnas un dziļas.

Piegājusi pie Ranjēro, viņa noliecās pār viņu. Ranjēro gulēja bez samanas, bet līdzko sveces gaisma apspīdēja viņa seju, viņš sakustējās un uztrūkās. Ieraudzījusi, ka viņš atkal atguvis samanu, Frančeska teica:

— Še tev tava svece. Izrāvu tev to tādēļ, ka redzēju, cik ļoti tu centies

to paglabāt degošu. Nezināju, kā citādi tev palīdzēt.

Ranjēro kritiens bija klūmīgs, un viņš bija sasīties. Bet nu nekas viņu nespēja aizturēt. Viņš lēnām lūkoja celties augšā, bet viņam pietrūka spēka un viņš būtu pakritis. Tad viņš mēģināja uzkāpt zirgā. Frančeska viņam palīdzēja.

— Kurp tu gribi doties? — viņa jautāja, kad viņš atkal sēdēja seglos.

— Gribu doties uz doma baznīcu, — viņš atbildēja.

— Tad es tevi pavadišu, — viņa teica, — jo gribu doties uz mesu. — Un viņa ņēma un vadīja viņa zirgu.

Frančeska no paša pirmā acumirkļa tūlīn atkal bija pazinusi Ranjēro. Bet viņš nezināja, kas viņa tāda bija, jo viņam neatlika laika uz viņu paskatīties. Acis nenovērsis, viņš raudzījās uz sveces liesmu.

Uz priekšu dodoties, viņi klusēja visu laiku. Ranjēro domāja vienīgi par sveces liesmu un kā to labāk nosargāt šais pēdējos acumirkļos. Frančeska nevarēja runāt, jo viņai likās, ka viņa nevēlas zināt patiesību, no kuņas viņa baidījās. Citu neko viņa nevarēja iedomāties kā tikai to, ka Ranjēro atgriezies mājās prātā jūcis. Lai gan viņa par to tikpat kā bija pārliecināta, viņa tomēr negribēja ar viņu runāt, lai viņai nebūtu jāzina pilna patiesība.

Pēc brīža Ranjēro izdzirda, ka

kāds viņam līdzās raud. Paskatīties, viņš ieraudzīja, ka tā bija Frančeska deļi Uberti, kas, viņam līdzās iedama, raudāja. Bet Ranjēro redzēja viņu tikai vienu acumirkli un nekā viņai neteica. Viņš vēlējās domāt tikai par sveces liesmu.

Ranjēro lika sevi aizvest līdz sakristejai. Tur viņš nokāpa no zirga. Viņš pateicās Frančeskaļ par palīdzību, bet aizvien vēl neskatījās uz viņu, bet uz sveci. Viens pats viņš iegāja sakristejā pie priesteriem.

Frančeska iegāja baznīcā. Bija Lieldienu vakars, un visas sveces neaizdegta stāvēja uz altāriem par sēru zīmi. Frančeska jutās tā, kā kad izdzisusi būtu katra cerības liesma, kas viņā bija degusi.

Baznīcā izskatījās ļoti svinīgi. Pie altāra stāvēja daudz priesteru. Korī pilnā skaitā sēdēja doma kungi un bīskaps pirmā vietā starp viņiem.

Pēc brīža Frančeska manīja zināmu uztraukumu priesteros. Gandrīz visi tie, kam nevajadzēja būt klāt pie mesas, piecēlās un izgāja sakristejā. Beidzot izgāja arī bīskaps.

Kad mesa bija pabeigta, kāds priesteris panācās uz priekšu korī un sāka runāt uz tautu. Viņš stāstīja, ka Ranjēro di Ranjēra ieradies Florencē ar svēto uguni no Jeruzalemes un ko visu bruņinieks ceļā izcietis. Viņš lielā mērā cildināja viņu.

Ļaudis pārsteigti sēdēja un klau-

sijās. Tik jauku brīdi Frančeska vēl nekad nebija piedzīvojusi.

— Mans Dievs,— viņa nopūtās,— tik lielu laimi es nespēju panest. — Asaras viņai plūda klausoties.

Priesteris runāja ilgi un cēli. Beidzot viņš teica varenā balsī:

— Tagad jums varbūt liekas, ka tā ir nieka lieta, ka uz Florenci ir atnesta sveces liesma. Bet es jums saku: Lūdziet Dievu, lai viņš Florencē dod daudz mūžīgās uguns nesēju, tad tā iegūs lielu varu un to cildinās pār visām citām pilsētām!

Kad priesteris bija beidzis runāt, atvērās doma baznīcas galvenās durvis un iekšā ienāca procesija, kādu to nu ātrumā bija izdevies sastādīt. Tur nāca doma kungi un mūki un priesteri un pa vidus jomu devās uz altāri. Vispēdīgi gāja bīskaps un viņam blakām Ranjēro, tai pašā apmetnī, kurū viņš bija valkājis visu ceļu.

Bet kad Ranjēro bija pārkāpis pār baznīcas sliexsni, kāds vecs vīrs piecēlās un gāja viņam pretim. Tas bija Odo, tā zeļļa tēvs, kuŗš bija strādājis Ranjēro darbnīcā un viņa dēļ bija pakāries.

Piegājis pie bīskapa un Ranjēro, vīrs palocījās. Tad viņš teica tādā skaļā balsī, ka visā baznīcā varēja dzirdēt:

— Tas Florencē ir liels notikums, ka Ranjēro atnesis svēto uguni no Jeruzalemes. Vēl nekad nekas tamli-

dzīgs nav ne noticis, ne dzirdēts. Varbūt ka tādēļ daudzi arī teiks, ka tas nav iespējams. Tādēļ es lūdzu, lai visai tautai dara zināmu, kādus lieciniekus un pierādījumus Ranjēro ir minējis, ka šī uguns tiešām ir aizdedzināta Jeruzalemē.

Kad Ranjēro izdzirda šos vārdus, viņš teica:

— Lai Dievs man tagad palīdz! Kur lai es ņemu lieciniekus. Ceļojumu es izdarīju viens pats. Tuksnešiem un neapdzīvotām vietām ir jānāk un jāliecina par mani.

— Ranjēro ir godīgs bruņinieks, — bīskaps teica, — un mēs ticam viņam uz vārda.

— Ranjēro varēja gan pats zināt, ka tas modinās šaubas, — Odo teica. — Viņš taču nebūs jājis viens pats. Viņa kalpi taču varēs liecināt par viņu.

Tad Frančeska steigšus izgāja no ļaužu bara un piegāja pie Ranjēro.

— Kādi liecinieki mums ir vajadzīgi? — viņa teica. — Visas Florences sievietes būs gatavas zvērēt, ka Ranjēro runā taisnību.

Nu Ranjēro pasmaidīja un viņa seja uz acumirkli kļuva gaišāka. Bet tad viņa acis un domas atkal pievērās sveces liesmai.

Baznīcā izcēlās liels troksnis. Daži teica, ka Ranjēro nevarot ļaut aizdedzināt sveces uz altāra, kamēr viņa

lieta neesot pierādīta. Tiem pievienojās daudzi no viņa agrākajiem ienaidniekiem.

Tad piecēlās Jakopo deļi Uberti un aizstāvēja Ranjēro lietu.

— Es domāju, ka šie visi zina, ka draudzība starp mani un manu meitas vīru nav bijusi visai liela, — viņš teica, — bet nu tiklab es kā mani dēli gribam galvot par viņu. Mēs ticam, ka viņš varoņdarbu ir izdarījis un mēs zinām, ka tas, kuŗš tādu pasākumu spējis paveikt līdz galam, ir gudrs, izmanīgs un cēli domājoš vīrs, kuŗu mēs ar prieku uzņemsim savā vidū.

Bet Odo un daudzi citi negribēja ļaut Ranjēro baudīt laimi, pēc kuŗas viņš dzinās. Viņi sastājās vienā pūlī, un tūliņ varēja redzēt, ka viņi neatteiksies no savas prasības.

Ranjēro saprata, ka, ja tagad izceltos cīņa, viņi tūliņ mēģinās piekļūt sveces liesmai. Acu no saviem pretiniekiem nenolaizdams, viņš pacēla sveci, cik vien augstu viņam bija iespējams.

Viņš izskatījās līdz nāvei noguris un izmisis. No viņa izskata varēja redzēt, ka viņš netic uzvarai, lai gan domā turēties, cik vien ilgi iespējams. Ko tas tagad viņam palīdzēs, ja viņam ļaus aizdedzināt liesmu! Odo vārdi bija nāvīgs sitiens. Tagad, kad aizdomas bija modinātas, tās izplatīsies un pieaugs. Viņam likās, ka Odo

jau uz visiem laikiem ir izdzēsis sveces liesmu.

Mazs putniņš ielaidās baznīcā caur lielajām, atvērtajiem baznīcas durvīm. Tas laidās tieši uz Ranjēro sveci. Viņš nepaguva to atraut, un putns tai uzdūrās un nodzēsa liesmu.

Ranjēro nolaidās roka un asaras saskrēja acīs. Bet pirmajā acumirkli viņš to sajuta kā atvieglotumu. Tas bija labāk nekā kad cilvēki to izdzēstu.

Mazais putniņš turpināja lidojumu tālāk baznīcas iekšienē, apjukumā šaudīdamies šurp un turp, kā putniņi mēdz darīt, kad tie iekļūst telpā.

Te baznīcā atskanēja skaļš sauciens:

— Putns deg! Svētā sveces liesma ir aizdedzinājusi viņam spārnus!

Mazais putniņš bailīgi čiepstēja. Vienu acumirkli tas kā plīvojoša liesma lidoja apkārt zem augstajām velvēm korī. Tad viņš spēji laidās lejup un bez dzīvības nokrita uz madonnas altāra.

Bet tai pašā acumirkli, kad putns nokrita uz altāra, tur stāvēja jau Ranjēro. Viņš bija izlauzies sev ceļu caur baznīcu, nekas viņa nebija varējis aizkavēt. Un pie liesmām, kurās sadega putna spārni, viņš aizdedzināja sveces uz madonnas altāra.

Tad bīskaps pacēla savu zizli un izsaucās:

— Tā ir Dieva griba! Dievs par viņu ir liecinājis!

Un visi ļaudis baznīcā, kā viņa draugi, tā pretinieki, vairs nešaubījās un nebrīnījās. Par Dieva brīnumu sajūsmināti, viņi visi sauca:

— Tā ir Dieva griba! Dievs par viņu ir liecinājis.



Par Ranjēro vēl atliek tikai sacīt, ka viņš jutās ļoti laimīgs visu savu mūžu un bija gudrs, vēriģs un žēlsirdīģs. Bet ļaudis Florencē aizvien sauca viņu par Paco deļi Ranjēri, par piemiņu tam, ka viņš bija turēts par traku. Un tas viņam bija goda tituls. No viņa radās lielmaņu cilts, kas pieņēma vārdu Paci, kuŗā tā saucas vēl šodien.

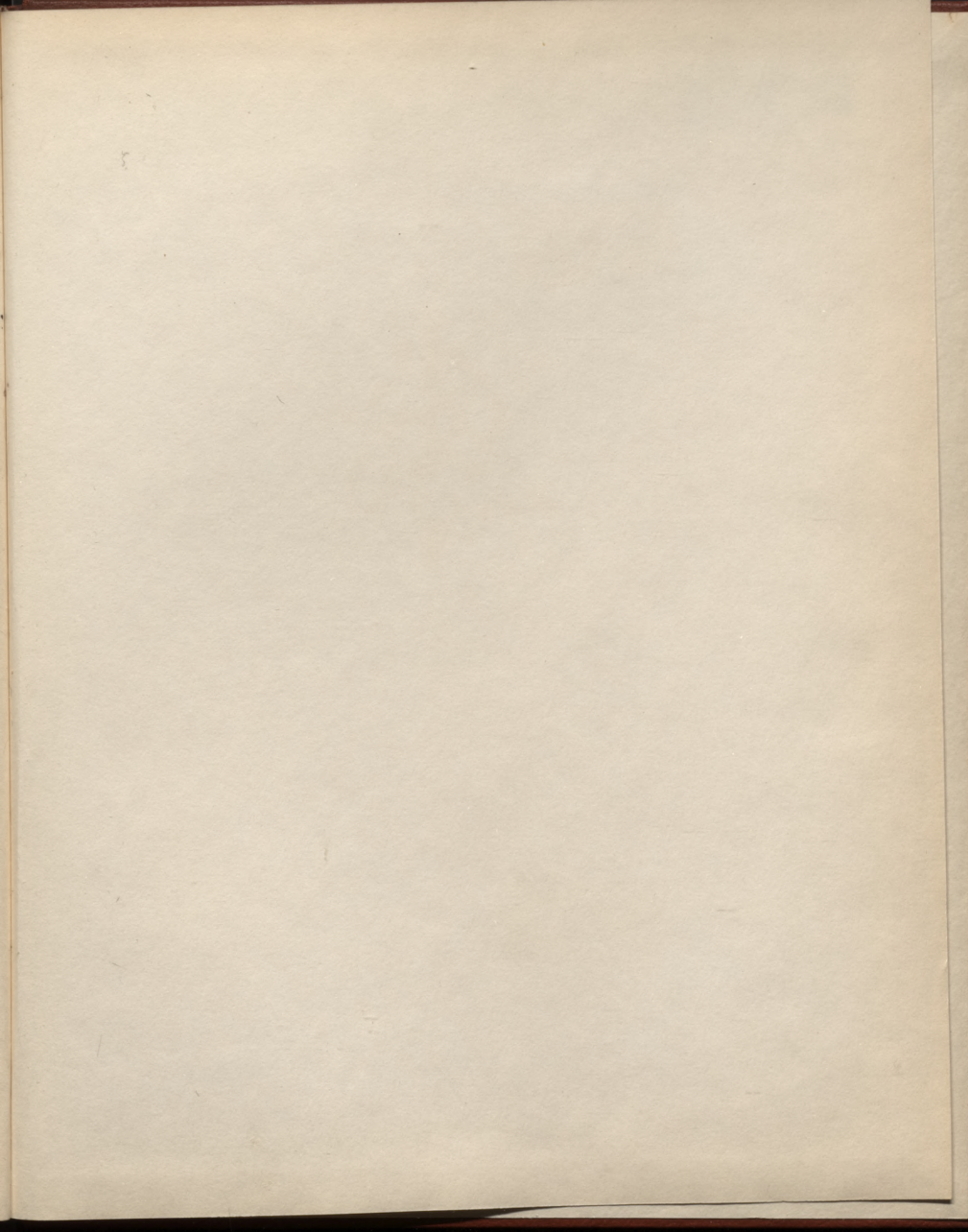
Tālāk būtu pieminams, ka Florencē tapa par paradumu ik gadu Lieldienu vakarā svinēt svētkus par godu Ranjēro pārnākšanai ar svēto uguni, kuŗos aizvien mazam mākslīgi taisītam putniņam lika līdot ar uguni pa domu. Un šie svētki būtu svinēti arī šogad, ja nule nebūtu notikusi kāda pārmaiņa.

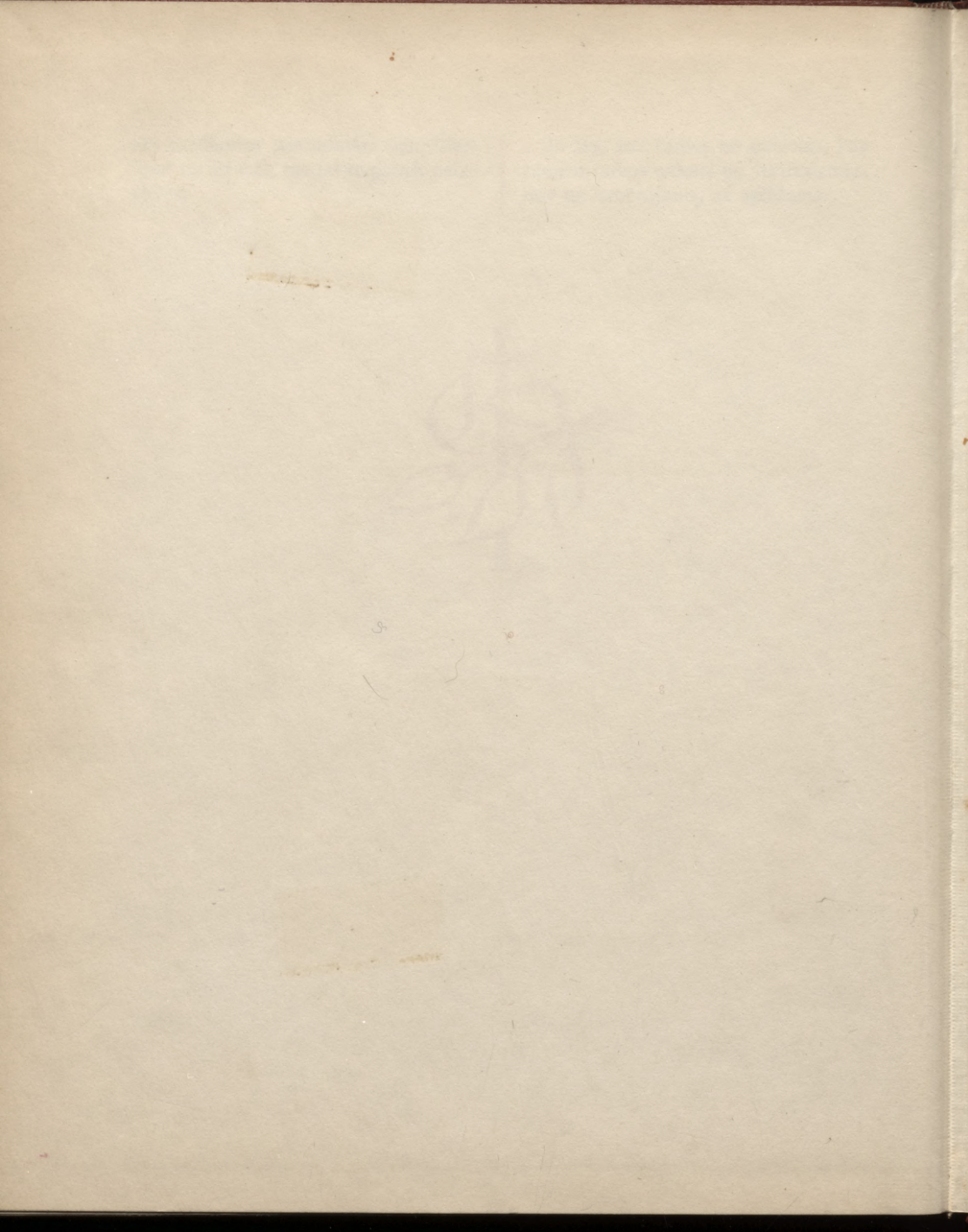
Bet vai ir tiesa, kā daudzi domā, ka tie svētās uguns nesēji, kas dzīvojuši Florencē, padarīdami šo pilsētu par vienu no krāšņākām virs zemes, priekšzīmi ir ņēmuši no Ranjēro, no

tās juzdamies pamudināti upurēties,  
ciest un izturēt, tas lai te paliek neiz-  
šķirts.

Jo tas, kas radies no gaismas, kas  
tumšos laikos nākusi no Jeruzalemes,  
nav ne izmērojams, ne aplēšams.







1.504d

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA



0300019506



*Kristus legendas*

Ⓐ